

VLATKO SILOBRČIĆ

HAZU

ZA KAKVU
SE ZALAŽEM

RIFIN

VLATKO SILOBRČIĆ

HAZU
- ZA KAKVU SE ZALAŽEM

ZAGREB, 2011.

Nakladnik:

“RIFIN“ d.o.o. Zagreb, Pantovčak 192A

Glavni i odgovorni urednik:

Guste Santini

Lektorica:

Ruža Beljan, prof.

Prijelom teksta:

Anto Perković

Tisak:

Vjesnik d.d.

Tiskano u 500 primjeraka

ISBN 978-953-7413-10-1

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 771005

SADRŽAJ

Predgovor	7
Poglavlje 1.: Uvod	9
Poglavlje 2.: Glavni zadaci Akademije	17
Poglavlje 3.: Moje kandidature za predsjednika	19
Poglavlje 4.: Istupi u Razredu za prirodne znanosti	35
Poglavlje 5.: Govori na skupštinama Akademije.....	65
Poglavlje 6.: Predavanje na Tribini Gornji Grad	81
Poglavlje 7.: O izborima za vodstvo Akademije (2010.).....	89
Poglavlje 8.: Kako je Upravi produžen mandat	109
Poglavlje 9.: Razgovori objavljeni u tisku	121
Poglavlje 10.: Istupi 2018. i 2019.	153
Poglavlje 11.: O izboru Ivana Đikića za dopisnog člana HAZU-a	161

PREDGOVOR

U ljeto 2010. na mrežnoj stranici www.rifin.com započeo sam objavljivati pisma koja sam napisao tijekom dvadesetak godina svoga članstva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (HAZU), a koja su bila upućivana odgovarajućim tijelima Akademije. Na navedenoj mrežnoj stranici pisma su objavljena u okviru kategorije „HAZU – Za kakvu se zalažem“. Pisma sam veoma često u Akademiji i javno čitao i potom tražio da budu uvrštena u zapisnike sjednica na kojiima sam ih čitao. Budući da sam u uvodu kategorije „HAZU – Za kakvu se zalažem“ objasnio motive za taj moj čin, ovdje ih neću ponavljati: svatko zainteresiran može ih pročitati na početnim stranicama ove knjižice. Zahvalit ću samo prijatelju Gusti Santiniju na ponudi da tekstove objavljuje na svojoj mrežnoj stranici. O objavljenim tekstovima obavijestio sam krug kolegica i kolega za koje sam vjerovao da bi ih mogli zanimati. Naveo sam mrežnu adresu i u svome godišnjem izvještaju o radu u HAZU-u.

Uz pisma sam pisao kratke komentare kojima je bio glavni cilj objasniti okolnosti u kojima su pisma nastala ili reakcije koje (nisu) izazvala. U početne tekstove, u okviru osam tema, tamo gdje je to bilo moguće, dodavao sam dopune s opisima nastavka događaja do njihova stanovitog zaključenja. Tako su neke teme i naslovi dopunjavani nekoliko puta (što se može kronološki slijediti po datumima objave). Sve se to odvijalo u drugoj polovici 2010. godine, do njezina kraja. Osim objašnjenja, pisama i drugih dokumenata, na kraju svakoga teksta naveo sam adresu elektroničke pošte putem koje se mogao uputiti komentar na pročitano.

Mislim da je mrežna stranica pružila prigodu zainteresiranima da pročitaju objavljene tekstove i da ih komentiraju. Ako je suditi po broju posjeta stranici, bio je stanoviti broj zainteresiranih, bar da otvore pojedine tekstove. Nisam primio niti jedan komentar na ponuđenu adresu e-pošte. Ne mogu, dakle, zaključivati ništa o broju čitateljica i čitatelja, niti o njihovim dojmovima.

Nakon svega toga, odlučio sam početkom ove 2011. godine sve tekstove o vlastitome trošku objaviti u jednoj knjižici kako bi svrha zbog koje sam sve i pokrenuo bila do kraja ispunjena. Neću niti pokušati predviđati hoće li knjižica, pod istim naslovom koji je nosio (i dalje nosi) „moj“ dio mrežne stranice, pobuditi interes i

reakcije. Pisao sam ju prvenstveno radi umirenja vlastite savjesti, pa mi to i nije presudno.

Na kraju ove knjižice (Poglavlje 9.) naći će se i moji razgovori objavljeni u tiskanim medijima. U tome sam poglavlju morao odstupiti od načela da svaki dokument prikažem samo u originalu. Međutim, format novina je veći, tako da bi svako smanjivanje formata toliko umanjilo slova da bi tekstovi postali nečitljivi. Da bi se to izbjeglo, odlučio sam u ovoj knjižici prikazati čitljiv, ali prepisan tekst pitanja i odgovora u tome razgovoru. Dakle, knjižica sadrži točno iste tekstove koji su i na mrežnoj stranici (pa se na toj stranici može kontrolirati autentičnost tekstova), samo što su u knjižici tekstovi pitanja i odgovora prepisani radi čitljivosti.

Na kraju jedna isprika. Neki će se tekstovi ponavljati pod raznim naslovima. Smatrao sam da je bolje to, nego da čitatelj mora tražiti po knjižici određeni tekst koji bi baš trebao slijediti.

Zagreb, lipanj 2011.

Vlatko Silobrčić

POGLAVLJE 1.

UVOD

Mislim da je dobro da se na početku ovoga obraćanja javnosti predstavim dvama svojim tekstovima u kojima će se dobro vidjeti koja su moja načelna gledišta o znanosti i njezinoj ulozi u društvu. Jedno će biti članak iz časopisa Priroda, a drugo je moj prijedlog teksta točke IV. u Deklaraciji o znanju - Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja, HAZU, 2004.

ZAŠTO JE ZNANOST VAŽNA ZA RAZVOJ SVAKOGA DRUŠTVA?

Akademik Vlatko SILOBRČIĆ, Zagreb

Bivši predsjednik Hrvatskoga prirodoslovnog društva

Uvod

Čini mi se nužnim ovaj tekst započeti definiranjem znanosti. Naime, u nas se najčešće ne poznaju ili ne priznaju definicije osnovnih pojmova te tako nastaju nesporazumi već u samom polazištu rasprava o znanosti. S druge strane, jasnoća pojmova o kojima se raspravlja neizbježan je preduvjet za svaku smislenu raspravu i za stvarno razumijevanje i rješavanje i najzamršenijih pitanja.

Pojam znanost znači: skup pristupa, postupaka i metoda kojima se stvara i provjerava novootkriveno znanje, i(li) sakupljeno znanje postignuto primjenom tih pristupa, postupaka i metoda. Poput drugih kreativnih ljudskih djelatnosti znanost ima svoje značajke, među kojima se najčešće navode: njezina

međunarodna narav ("znanost nema domovine"), međunarodno vlasništvo novootkrivenih i provjerenih spoznaja, javnost i provjerljivost znanstvenih istraživanja i njihovih rezultata te pripadna moralna i etička načela po kojima se u pravilu znanstvenici ponašaju. Ima i tajnih znanstvenih istraživanja, ali i njihovi rezultati prije ili poslije dođu u javnost. O tome kako nastaje, kako se širi i kako se primjenjuje novo znanje, ukratko je prikazano na crtežu 1.

U javnim raspravama o znanosti najčešće se govori o složenici: znanstveno istraživanje i eksperimentalni razvoj (engleski *scientific research and experimental development*). Češće od pune složenice rabi se njezina kratica R&D (od *research and development*). Hrvatska bi kratica mogla biti ZIR (od znanost i razvoj). ZIR se definira kao: **sustavna kreativna**

NASTAJANJE, ŠIRENJE I UPOTREBA NOVOG ZNANJA

Mjeri se
pokazateljima
potencijala

Eksperimentalni
razvoj

Primijenjena
istraživanja

Temeljna
istraživanja

Mjeri se
pokazateljima
rezultata

Mjeri se
pokazateljima
utjecaja

Rabi se za nove
proizvode

Rabi se za
novo znanje

djelatnost koja se obavlja radi povećanja svjetskog fonda znanja, uključujući znanje o ljudima, kulturi i društvu, te upotreba toga znanja za nove primjene.

U posljednje je vrijeme razdoblje od znanstvenih otkrića do njihove primjene sve kraće. Zbog toga se često gube oštre granice naznačene na crtežu 1. pa se fundamentalna i primijenjena istraživanja preklapaju ili se obavljaju istodobno. Slično je i s eksperimentalnim razvojem i tehnologijom. Ipak je dobro znati razlikovati temeljnu narav tih djelatnosti jer se tako mogu svrhovitije usmjeravati i poticati. Na primjer, fundamentalna se istraživanja najčešće financiraju iz proračuna jer često nema neposredno zainteresiranih za tržišnu primjenu njihovih rezultata.

Uloga znanosti u razvoju društva

U prošleme stoljeću, posebno na njegovu kraju, znanstvena su istraživanja znatno povećala naše razumijevanje osnovnoga sastava tvari, početka svemira, razvoja Zemlje, građe i funkcije molekula važnih za život te drugih bitnih pojava. Istodobno su nam nove znanstvene spoznaje omogućile do tada nezamislive promjene u našim životima i svijetu općenito. Nisu sve te promjene uvijek bez opasnosti. Dakako, svijest o tim opasnostima prvi je korak k pronalaženju razumnih rješenja. Pogrešno bi bilo zabraniti znanstvena istraživanja i otkrivanje novih spoznaja, ali bi isto tako bilo pogrešno nekritički prihvaćati sve što nam znanost donosi.

Ljudske su sposobnosti glavna osnova bogatstva svakoga naroda. Točno je da su i kapital i prirodna bogatstva važni čimbenici pri stvaranju bogatstva i napretku društva, ali su ljudi ti koji prikupljaju kapital, upotrebljavaju prirodna bogatstva, grade društvene, privredne i političke organizacije i ostvaruju društveni razvoj. Istodobno su ti dobro informirani i stručni nositelji razvoja najopremljeniji da razvoj usklade s dugoročnim potrebama za razumnim iskorištavanjem prirodnih bogatstava. Jedna je od glavnih sposobnosti tih stručnjaka baš poznavanje znanosti: i kao procesa i kao prikupljenog znanja. Drugim riječima, ti stručnjaci, uz dobro opće obrazovanje, moraju biti i dobro znanstveno obrazovani.

O ulozi tako obrazovanih stručnjaka u razvoju društva najbolje svjedoče primjeri iz bliže povijesti, u kojoj su se stanovite zemlje brzo i potpuno oporavile od teških ratnih razaranja (npr. Njemačka i Japan), ili su se razvijale nevjerojatnom brzinom (npr. zemlje jugoistočne Azije). Svima je tim zemljama zajedničko to da su veoma razvijale više obrazovanje uz znatne znanstvene sadržaje. Osim toga na sve su moguće načine podupirale djelatnost ZIR-a i tako omogućile kreativnim i dobro obrazovanim stručnjacima da svoje sposobnosti stave u službu napretka.

Zašto je pri obrazovanju važno da učenici i studenti budu upućeni u znanstveni proces? Zato što studirajući taj proces stječu znanje i vještine koje ih opremaju za rješavanje raznovrsnih problema; uče kako se postavljaju pitanja i planiraju njihova rješavanja. Stječu dakle intelektualnu "opremu" za rješavanje razvojnih pitanja društva u kojem djeluju, u okvirima globalnih okolnosti (znanost je međunarodna djelatnost).

Za najveći broj današnjih razvojnih pitanja i pitanja upravljanja okolišem znanstvena je metodologija bitna radi prepoznavanja i raščlanjivanja problema, prepoznavanja mogućih rješenja i razumnog planiranja nužnih mjera. Pri tome složenost društvenih problema veoma često zahtijeva međudisciplin-

ske pristupe i nužan udio društvenih znanosti radi nalaženja optimalnih rješenja.

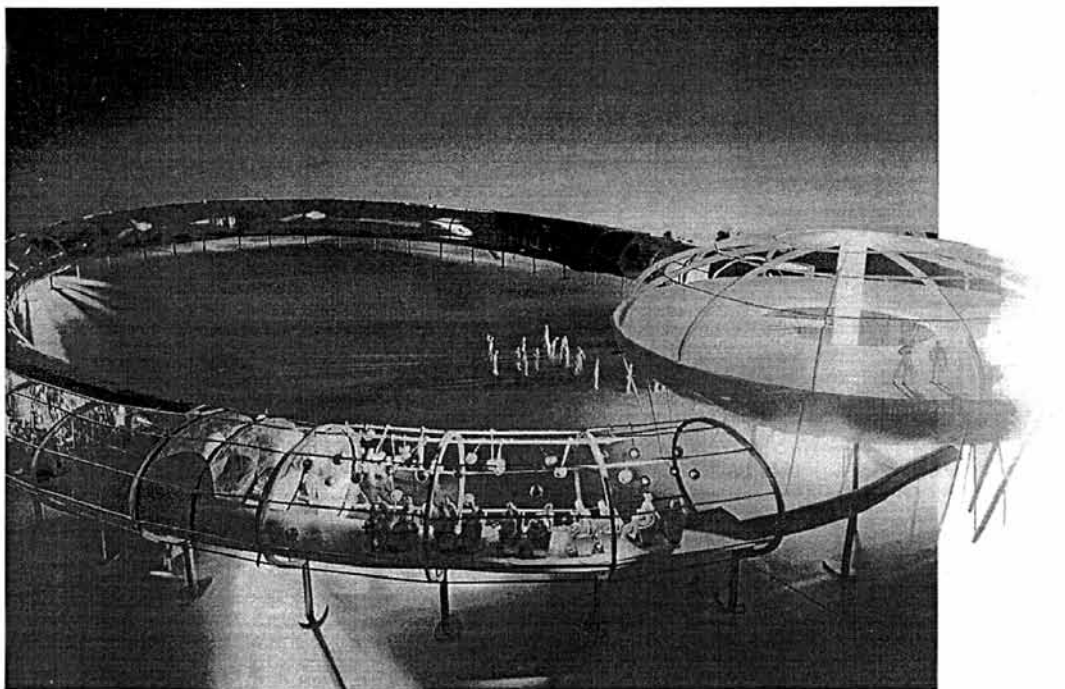
Nadalje znanstvena edukacija vježba sustavno razmišljanje zahtijevajući oblikovanje pravih pitanja i prepoznavanje potrebnih sredstava za pronalaženje odgovora na ta pitanja. Osobito ako se obrazovanje osniva na načelu rješavanja problema. Istodobno se razvija kritičko i nestandardno razmišljanje. Pri tome je glavni autoritet argument a ne običaj, društveni položaj ili dogovor. Zato je važno znati procijeniti vjerojatnost i utemeljenost pojedinih rješenja da bi se odabralo ono najbolje. U tome obrazovanju učenici i studenti odgovaraju na pitanja poput: "Što još moram znati o stanovitom pitanju da bih ga mogao riješiti, i kako prikupiti potrebne dodatne informacije?" "Koja su moguća rješenja spomenutoga pitanja i kako do njih doći?" "Kako procijeniti utemeljenost pretpostavljenih rješenja?" i tako dalje. Sva takva i slična pitanja rješava student dok se obrazuje u znanosti ili dok se sam bavi znanstvenim istraživanjima. Riječ je dakle o tome da učenik i student usvajaju znanstvenu metodologiju kao način rješavanja svih otvorenih pitanja.

Nadalje, upuštajući se u otkrivanje ili razumijevanje procesa otkrivanja nepoznatih pojava, stječu i druge važne osobine. Na primjer, u prirodnim znanostima, premda glavne zamisli potječu od pojedinaca, većina se istraživanja odvija u skupinama pa se tako razvija sposobnost timskoga rada. Što je pitanje složenije, to je češće uključivanje različitih stručnjaka u takve timove, te se tako stječe vještina surađivanja sa stručnjacima iz drugih područja. Treba samo podsjetiti da je, na primjer za pitanja okoliša, uvijek nužna suradnja najrazličitijih stručnjaka. Time se ruše prepreke sporazumijevanju među stručnjacima različitih profila i različitih pogleda na pojedina pitanja. U krajnjoj liniji time se uči kako se vodi dijalog među ljudima različitih pogleda, pa i kako se primjenjuje sama bit demokracije: slobodno iznošenje argumentiranih mišljenja i zatim odlučivanje o njima na temelju najpouzdanijih argumenata.

Bilo bi dobro da se ta znanja o znanosti i znanstvenoj metodi ponude učenicima i studentima što ranije u programima obrazbe. Jednako je važno, međutim, da aktivni znanstvenici razviju sposobnosti da pitanja pojedinih znanstvenih disciplina mogu na popularan način prikazati javnosti i tako razvijati i u njoj posebnu "znanstvenu pismenost". Time bi ukupna javnost upotpunila svoje znanje za sudjelovanje u rješavanju društvenih problema, ali i za kontrolu političke vlasti na temelju boljeg poznavanja zbivanja u društvu. U tome je cilju nužno da znanstvenici preuzmu odgovornost za točno i razumljivo obavješćavanje javnosti o svome radu. Tako će i javnost bolje razumjeti ulogu i značenje znanosti za razvoj društva.

Danas su znanost i tehnologija općenito prihvaćene kao bitno sredstvo kojim se rješavaju mnogobrojni problemi, kao što su glad, zarazne bolesti, manjak vode, propadanje okoliša i smanjivanje biološke raznolikosti. Razvoj istraživačkih potencijala može pomoći privredni razvoj i zapošljavanje, kao i socijalnu jednakost. Najnovije spoznaje u računalnoj i informacijskoj tehnologiji, biotehnologiji i energiji sigurno će utjecati na znatne promjene u našim životima. Tako, na primjer, primijenjena mikrobiologija i biotehnologija otvaraju velike mogućnosti za proizvodnju niza tvari bitnih za naše zdravlje (npr. lijekovi).

Primjena novih znanja za proizvodnju novih proizvoda traži ekonomsku i industrijsku infrastrukturu, obrazovane radnike i kapital. Svime time zemlje u razvoju ne obiluju. Da bi pridobile

investicije iz međunarodnih izvora, te zemlje moraju imati obrazovane radnike koji će moći raditi s najsuvremenijim tehnologijama. Tu se opet vidi da je obrazovanje, ono opće i ono posebno o znanstvenom procesu, bitno za industrijski razvoj jer osigurava dotok kapitala za taj razvoj.

Posve je pogrešno gledište da fundamentalna znanstvena istraživanja (vidi crtež 1.) ne trebaju zemljama u razvoju, jer da nisu važna za njihove najpreče potrebe te da u ta istraživanja ne treba ulagati. Najčešće u ta istraživanja, baš zato što nema neposredno zainteresiranih za njihove rezultate, novac ulaže država (proračun). Glavni je razlog što se investicije u fundamentalna znanstvena istraživanja isplate jest u tome što ta istraživanja privlače kreativne mlade znanstvenike i daju im ne samo najnovije znanje o pojedinom području već im daju i znanje nužno za rješavanje najsloženijih problema, što se teško može naučiti na drugi način. Zato su fundamentalna znanstvena istraživanja važan izvor znanstvenih i tehničkih znanja koja su bitna za napredak svake zemlje. Nije stoga čudno što su vrhovna federalna tijela SAD-a nedavno donijela odluku da će udvostručiti svotu koja se na toj razini izdvaja za ZiR. Učinili su to zato jer takva ulaganja smatraju presudnima za stalan napredak SAD-a i za zadržavanje njihova vodećeg položaja u svijetu.

Područje u kojem gotovo sve zemlje moraju razvijati vlastiti ZiR jesu prirodne katastrofe. Naime, te su katastrofe obično posebne u svakom području jer ovise o topografskim osobitostima, svojstvima naselja, građevinama, zaštitnim mjerama i slično. Slično je i s opskrbom vodom. Ona je ovisna o okolišnim okolnostima u pojedinim područjima te zahtijeva lokalne napore da bi se pronašla najbolja rješenja.

Zemlje s nedostatnim znanstvenim resursima ili manjim znanstvenim potencijalom moraju se bolje integrirati u razmjenu informacija unutar znanstvene zajednice. Sve skuplje i teže

objavljivanje rezultata u publikacijama koje uglavnom izlaze u razvijenim zemljama zapreke su u tome nastojanju. Međunarodna znanstvena zajednica može tu pomoći programima razmjene profesora, zajedničkim znanstvenim projektima i elektronički povezanim istraživačkim skupinama. No da bi se to moglo, u manje razvijenim zemljama moraju postojati obrazovani znanstvenici koji u tim projektima mogu sudjelovati.

S time je povezan poseban problem iseljavanja visokoobrazovanih i kreativnih mladih stručnjaka (engl. *brain drain*) iz siromašnije zemlje u kojoj su im skućene mogućnosti razvoja. Ta je pojava uzrokovana siromašnim radnim uvjetima mladih znanstvenika, nedostatkom novca za istraživanja, manjkom mogućnosti zapošljavanja, nefunkcioniranjem ustanova i manjkom podrške vlasti znanosti i tehnologiji, te poticaja za kreativne studente i mlade znanstvenike. One zemlje koje i inače a i zbog iseljavanja imaju premalo znanstvenika, moraju hitno nastojati povećati njihov broj, a baš one gube tisuće i tisuće takvih znanstvenika. Jedino je pravo rješenje za te zemlje da promijene one okolnosti koje uzrokuju iseljavanje stručnjaka.

Nadam se da se iz svega što sam ovdje napisao može zaključiti ovo: ako se vodi razumna i svrhovita znanstvena politika, znanost može pospješiti razvoj svake zemlje time da pomogne postići privredni rast, zapošljavanje i društvenu jednakost, uz istovremeno učinkovitu zaštitu okoliša i razumnu upotrebu prirodnih izvora. **P**

Literatura

- 1) Silobričić V., Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo, Medicinska naklada, Zagreb, 1994.
- 2) Science for the twenty-first century - A new commitment. World Conference on Science, Background document, UNESCO i ICSU, Budapest, 1999.

ZNANJE – DEKLARACIJA

Nacrt točke IV.

UVOD

Znanstvena su istraživanja jedna od kreativnih ljudskih djelatnosti. U njoj je kreativnost usmjeravana znanstvenom metodologijom, što omogućuje otkrivanje novih spoznaja i provjeravanje njihove vjerodostojnosti. Iz toga proizlazi da osnovu za kvalitetu znanstvene djelatnosti čini kreativnost znanstvenika i originalnost njihovih otkrića.

Dvije su glavne vrste znanstvenih istraživanja. Jedno su **fundamentalna** a drugo **primijenjena**. U prva idu istraživanja koja se obavljaju zbog poriva znanstvenika da otkrivaju nove spoznaje i zakonitosti, te da ih objašnjavaju. Za rezultate fundamentalnih istraživanja obično nema izravno zainteresiranih naručitelja pa ih najčešće financira država iz proračuna. Primijenjena se istraživanja planiraju i poduzimaju radi moguće primjene njihovih rezultata. I ona se dijelom financiraju iz proračuna, a ona za koja postoje zainteresirani naručitelji obično oni i financiraju.

Često nakon znanstvenih istraživanja, posebno primijenjenih, slijedi eksperimentalno razvijanje pojedinih izglednih primjena. Zato se obično znanstvena istraživanja povezuju s **eksperimentalnim razvojem**. Ta se povezanost izražava sintagmom koja se najčešće skraćuje kao **liR** (od istraživanje i razvoj, engleski *Research and Development, R&D*).

STANJE U SVIJETU

Usporedno s razvojem liR-a uspostavljali su se kriteriji ocjenjivanja i osiguravanja kvalitete njihovih rezultata. Ti su kriteriji prilagođeni pojedinim vrstama liR-a. Tako je za fundamentalna istraživanja, kojih se rezultati obično objavljuju, primjereno da im se kvaliteta procjenjuje na temelju javno objavljenih djela. Od rezultata primijenjenih istraživanja samo se dio javno objavljuje, pa procjena njihove kvalitete i svrhovitosti može biti potpuno u rukama naručitelja. Za eksperimentalni je razvoj tipično da mu se rezultati štite

patentima, te se njegova kvaliteta odražava u uspješnosti patenata.

Premda se svi dijelovi procesa liR-a mogu ocjenjivati (npr. financiranje, znanstvenici, projekti, itd), za njegovu su kvalitetu presudni njegovi rezultati, a za njih je najvažnija kreativnost znanstvenika i inženjera. Kreativnost je teško definirati i mjeriti objektivnim mjerilima. Ipak, kao i za druge kreativne ljudske djelatnosti, najbolji je način procjenjivanja kvalitete prosudba kompetentnih kolega (engleski *peer review*) – **recenzija**.

Recenziranje je najprimjereniji način ocjenjivanja kvalitete svih dijelova liR-a. U idealnome slučaju osniva se na upućenosti znanstvenika koji ocjenjuju i na njihovoj nepristranosti. U novije se vrijeme recenziji mogu pridodati brojčani podaci proistekli iz bibliometrijskih i scientometrijskih istraživanja. Ti podaci mogu dobro poslužiti za vrednovanje mnogih aspekata liR-a, te tako pridonijeti objektivnosti recenzije.

Možemo zaključiti da se u svijetu danas redovito rabe postupci recenziranja za ocjenjivanje kvalitete liR-a. Njima se sve više pridodaju brojčani pokazatelji. Sustav recenziranja dobro je uveden na međunarodnoj razini, te svi znanstvenici smatraju svojom dužnošću odazvati se traženju da recenziraju djela svojih kolega.

Recenziranje svih dijelova liR-a glavni je temelj stalnoga provjeravanja i održavanja kvalitete liR-a u svijetu. Iz njega se izvode svjetski kriteriji za ocjenu uspješnosti i kvalitete. Ti su kriteriji osnovica za odluke o financiranju projekata i nagrađivanju znanstvenika.

STANJE U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj, od kraja Drugog svjetskog rata do danas, nisu nikada bili uvedeni spomenuti svjetski kriteriji za procjenu kvalitete cjelokupnog sustava liR-a. Posljedice su tog pogubnog manjka dugotrajno zaostajanje liR-a u Hrvatskoj u usporedbi s razvijenim svijetom.

Uz stanoviti rizik pojednostavljivanja slike, posljedice se mogu svesti na to da gotovo niti jedan podatak koji se odnosi na sustav liR-a u RH nije usporediv sa sličnim podacima u svijetu.

Tako je upitan broj znanstvenika i inženjera, njihova produktivnost, stanje pojedinih struka, svota ulaganja u liR i slični bitni podaci. Manjak kompetentnog i objektivnog ocjenjivanja procesa i ljudi u liR-u prouzročio je nerazumna ulaganja, napredovanja nekreativnih i nekompetentnih znanstvenika i inženjera, nezaslužena nagrađivanja, i slične pogrešne odluke, pa se za cio sustav može reći kako zapravo ne funkcionira. S toliko nekvalitetnih rješenja u sebi, sustav se ne može niti racionalno usmjeravati (manjak znanstvene politike).

Premalo je prostora za nabranje svih podataka koji potvrđuju ove ocjene. Navest ćemo samo opisno neke od zaključaka istraživanja stanja liR-a u RH. Detaljni se podaci mogu naći u publikaciji RESEARCH AND DEVELOPMENT POLICIES IN THE SOUTHEAST EUROPEAN COUNTRIES IN TRANSITION: REPUBLIC OF CROATIA, Institut za međunarodne odnose, Zagreb, 2002.

- Ministarstvo znanosti i tehnologije RH (MZTRH) novčano potpomaže oko 200 znanstvenih publikacija, od kojih je samo nekoliko uključeno u svjetsku razmjenu znanstvenih informacija.
- Kad se u produktivnost registriranih (MZTRH) znanstvenika uračunaju tekstovi uvršteni u neselektivnu bazu podataka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (oko 400 publikacija), skoro jedna petina njih nije objavila niti jedan tekst u pet godina.
- Samo oko 50% registriranih znanstvenika objavljuje u međunarodnim časopisima. Ako to i učine, njihovi se tekstovi citiraju manje od svjetskoga prosjeka citiranosti.
- Manje od 10% registriranih znanstvenika godišnje objavljuje na razini svjetskog prosjeka (oko 1 djelo u 2 godine).
- Od 90 voditelja projekata iz Biologije, koje je financirao MZTRH, njih 31 u pet godina nisu objavili niti jedan članak uvršten u selektivne svjetske baze podataka. Mnogi od njih su ipak nastavili dobivati novac za svoje projekte.
- Čak i u najrazvijenijem području prirodnih znanosti u RH – kemiji - znanstvenici objavljuju ispod svjetskoga prosjeka.
- Ulaganja u liR u RH na dnu su ulaganja u Europi, a i taj se nedostatan novac najvećim dijelom pogrešno ulaže.

Iz svega je jasno da se znanstvena zajednica u RH, koja bi sama po naravi stvari morala težiti prepoznavanju, održavanju i nagrađivanju kvalitete, sastoji od velikog broja ljudi koji, po svjetskim kriterijima, u nju ne spadaju. Njima, dakako, ne odgovara uvođenje tih kriterija jer bi tada sva njihova "postignuća" došla u pitanje.

U takvim uvjetima ocjena i održavanje kvalitete primjenom recenziranja, koje bi obavljali hrvatski znanstvenici, jednostavno nije provedivo. Smatramo da je jedino rješenje hitno uvođenje svjetskih kriterija radi uspostavljanja funkcioniranja sustava liR-a u RH po tim pravilima. Vjerujemo da je to nemoguće napraviti bez međunarodne pomoći, zbog osiguravanja kompetentnosti i nepristranosti recenzija. Zato jedino rješenja vidimo u angažiranju naših znanstvenika iz dijaspe i drugih međunarodnih stručnjaka. Oni bi trebali uspostaviti i održavati sustav kompetentnih i nepristranih recenzija koji je jedina garancija postizanja i održavanja kvalitete liR-a u svijetu, pa tako i u RH.

Radi ozdravljenja sustava liR-a u Hrvatskoj, sve bi se buduće odluke u njemu morale osnivati na primjeni svjetskih mjerila kvalitete. Tek bi se tada moglo ustanoviti stvarno (usporedivo sa razvijenim zemljama!) stanje sustava liR-a u nas, i dalje ga usmjeravati utemeljenom znanstvenom politikom

Konačno, ovom pokušaju upoznavanja dodat ću i vezu na moj životopis, koji se može naći na mrežnoj stranici Akademije (www.hazu.hr) među osobnim stranicama.

Redovitim članom Akademije postao sam 1991. godine (nakon promjene zakona po kojem su svi izvanredni članovi postali redovitima). Prije toga sam dvaput bio izabran za člana suradnika (1977. i 1983.), a za izvanrednoga člana bio sam izabran 1986. Dakle, moja veza s Akademijom traje 33 godine, a u radnome sam sastavu već 24 godine. Pretpostavljam da imam dostatno iskustva kad započinem pisati ovu svojevrsnu ispovijed mojih odnosa s Akademijom.

Kad sam prihvaćao da budem kandidatom za članstvo u Akademiji, činio sam to zato što sam vjerovao da ću u njoj moći sudjelovati u njezinu djelovanju, u suglasju sa pretpostavljenom Akademijinom ulogom u hrvatskome društvu, koja joj je i zakonima zadana.

POGLAVLJE 2.

GLAVNI ZADACI AKADEMIJE

Glavni zadaci Akademije mogu se pročitati na njezinoj mrežnoj stranici (www.hazu.hr).

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
CROATIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

POVIJEST AKADEMIJE

Osnutak Akademije
Organizacija i članstvo

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Predsjedništvo
Akademici
Razredi
Znanstvena vijeća i odbori
Povijest
Kalendar događanja
Obavijesti
Jedinice u sastavu
Osobne stranice
Nakladnička djelatnost
Knjižnica
Aktualni projekti
E-mail@hazu.hr

Glavni zadaci Akademije

Glavni zadaci Akademije utvrđeni su u članku 3. Zakona o HAZU, i to kako slijedi:

1. Akademija potiče i organizira znanstveni rad i zalaže se za primjenu postignutih rezultata, razvija umjetničku i kulturnu djelatnost i brine o hrvatskoj kulturnoj baštini i njezinoj afirmaciji u svijetu;
2. Objavljuje rezultate znanstvenih istraživanja i umjetničkog stvaralaštva;
3. Daje prijedloge i mišljenja za unapređivanje znanosti i umjetnosti na područjima koja su od osobite važnosti za Republiku Hrvatsku.

Znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti organizira se danas u 9 njezinih Razreda, u znanstvenim vijećima i odborima, u znanstveno-istraživačkim jedinicama (zavodima) čiji se pregled daje u daljnjem tekstu. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti surađuje s drugim akademijama znanosti i umjetnosti, sveučilištima, znanstvenim ustanovama, državnim tijelima, kulturnim i drugim ustanovama, te znanstvenicima i umjetnicima iz zemlje i inozemstva.

U skladu s time, nastojao sam u svim bitnim događanjima u Akademiji sudjelovati u njezinim tijelima i(li) sastancima. Polazio sam od toga da mi je to dužnost: da kažem što mislim i što znam o svemu o čemu se raspravljalo. U nekim Akademijinim publikacijama i deklaracijama dao sam svoj prinos (o detaljima kasnije), ali sam veoma često u njoj i javno istupao na sjednicama Razreda za prirodne znanosti ili na Skupštinama, u kojima sam se osvrtao na događaje u Akademiji i na njezino funkcioniranje. U dva sam se navrata bio i kandidirao za njezina predsjednika. Oba puta neuspješno (o detaljima vidi dalje!).

Posebno nakon završetka dvaju predsjedničkih mandata akademika Ivana Supeka, moje je djelovanje bivalo sve manje uspješno. U tekstovima u ovoj knjižici pokušat ću prikazati sve dokumente koje sam bio priređivao za pojedine događaje u Akademiji. Uzeo sam kao pravilo da sve što javno izgovorim priprelim u pisanoj obliku, potpišem i tražim da se uvrsti u zapisnik sjednica.

Kako je u međuvremenu akademija doživljavala sve više javnih kritika, započeo sam razmišljati kako da „operem“ svoju savjest od poteza u Akademiji s kojima se nisam slagao, a i javnost je na njih reagirala. Početna mi je zamisao bila da napišem knjigu koja bi sadržavala sve dokumente o mojim istupima u Akademiji, s jasnom namjerom da pokažem da nije sve što se događalo u Akademiji bilo bez kritičnih opservacija u njoj. Moj prijatelj dr. Guste Santini, ljubazno mi je ponudio svoju mrežnu stranicu da u njezinu okviru objavim dokumente i javnosti predočim sve svoje pokušaje da u Akademiji predložim i potaknem promjene koje sam smatrao nužnima. Objavom tih dokumenata na uvid javnosti, bolje nego što bi se to moglo knjigom, otvara se mogućnost i za sudjelovanje drugih zainteresiranih da se uključe u raspravu i postave relevantna pitanja, na koja ću nastojati revno i argumentirano odgovoriti.

Odmah priznajem da gotovo niti u jednoj svojoj nakani nisam uspio, a veoma često nisam niti dobivao javne odgovore na javno postavljena pitanja. Moglo bi se reći da se na moje istupe odgovaralo veoma često i neprimjerenim ignoriranjem. Zato sada prepuštam javnosti da vidi o čemu je bila riječ. Time javnost može biti obaviještena o mome djelovanju u Akademiji. Na to javnost ima pravo jer je Akademija javna ustanova koja se financira iz državnoga proračuna (dakle, novca poreznih obveznika).

Sve ću dokumente nastojati objavljevati u cjelinama koje obrađuju stanovito pitanje zbog kojega sam smatrao nužnim javno istupiti u Akademiji: u Razredu kojem sam član, na Skupštinama Akademije, ili u tijelima Akademije u koja sam bio izabran.

Samo još jedan tehnički detalj. Svi će dokumenti biti originalni i bit će, nakon digitaliziranja (skeniranja), unijeti u ovu knjižicu.

POGLAVLJE 3.

MOJE KANDITATURE ZA PREDSEDNIKA

Mislim da će se bolje razumjeti kontekst u kojem su se moje dvije kandidature odvijale ako ukratko prikažem okolnosti u kojima su se dogodile.

Dakle, završavao je drugi (konačni) mandat predsjednikovanja akademika Ivana Supeka. U tome su mandatu, uz Supeka, u najužem vodstvu Akademije bili: akademici Ivo Padovan i Vlatko Pavletić dvojica potpredsjednika, i Milan Moguš kao glavni tajnik. Izbor novoga vodstva trebao se obaviti u prosincu 1997. godine.

U lipnju te godine, pokojni je predsjednik Tuđman u javnome pismu optužio Supeka da mu radi o glavi. O tome je pismu Supek, u razgovoru za Tjednik (5. prosinca 1997., str. 26. do 30.) rekao i ovo: „Dok je svjetska akademska zajednica vrlo oštro reagirala na pismo predsjednika Tuđmana, dotle je akademija nastupila na sasvim čudan način. Nakon toga pisma, neki članovi uže uprave nisu mi više uopće dolazili u sobu. Toliko su bili prestrašeni. To je primjer koji pokazuje do koje se mjere naša inteligencija, a i akademici, ne mogu oduprijeti političkim pritiscima“. Ne vjerujem da je to pismo, s tako suludom optužbom, bilo slučajno napisano baš u to vrijeme. Očito je trebalo napraviti sve da se, nakon Supeka, u Akademiji uspostavi posve drugi, trenutnoj vlasti podobniji, način ponašanja. Trebalo je iskoristiti priliku da se izabere novo vodstvo Akademiji, koje će biti puno prihvatljivije trenutnoj vlasti.

Da bi pripremio izbore za novo vodstvo Akademije, Supek je organizirao zatvoreni sastanak u Akademiji na kojem je želio „otvoreno progovoriti o budućnosti institucije i njezinoj ulozi u društveno-političkom životu“ (Vjesnik, 11. listopada 1997, u dijelu „Treća strana“). Ovaj detalj želim posebno istaknuti jer se nikada nakon toga u Akademiji nije organizirao sličan skup u povodu izbora njezinoga novog vodstva. Ta „tradicija“ šutnje o izborima za vodstvo Akademije pobožno se čuva do današnjih dana. Istodobno se nije čuvala tradicija da se predsjedniku Akademije, nakon što je odradio dva mandata, pristojno zahvali. U toj istoj godini dogodila se još jedna „inovacija“ u izbornome procesu: mnogi su razredi Akademije, već prije ljeta i bez obavijesti o razdoblju kandidiranja, dali podršku izboru akademika Ive Padovana, tako da je stvarni njegov izbor za predsjednika bio zaključen davno

prije izborne skupštine u prosincu. Naglašavam posebno te dvije stvari : izbor prije izbora, i manjak ikakve javne rasprave u Akademiji o kandidatima i njihovim programima prije izborne skupštine.

U tim sam se okolnostima kandidirao za predsjednika. U pripremi za izbore, kolega je Padovan izbjegavao javne istupe, pravdajući se time da nije u tradiciji Akademije da kandidati javno iznose svoja gledišta i programe. Ja sam, s druge strane, smatrao svojom obvezom da javno i jasno iznesem svoja gledišta, kako bi kolegicama i kolegama u Akademiji dao mogućnost da, pri odlučivanju, znaju kakva gledišta zastupam. Smatrao sam svojom dužnošću i da hrvatska javnost bude obaviještena o tome. Zato sam svoja gledišta iznosio u više javnih razgovora u dnevnom i tjednom tisku. Vjerojatno je najilustrativniji za ta dva pristupa bio prilog u Vjesniku (utorak 16. prosinca 1997., str. 18. do 20.). U dijelu toga opsežnog priloga o Akademiji nalazi se i razgovor sa mnom. Umjesto razgovora s kolegom Padovanom može se pročitati: „...na žalost akademik Ivo Padovan nije pristao na razgovor, obrazlažući to „sugestijom većine članova Akademije da se do izborne skupštine treba poštivati šutnja“, te da „članovi Akademije moraju poštivati tradicije HAZU i ulogu časnih prethodnika koji kod izbora koje vrste nisu dopuštali profanaciju“. Dakle, javnosti (poreznim obveznicima od kojih Akademija dobiva novac) iznijeti vlastita gledišta, kao što sam ja to učinio, ide u red profanacije (sic!) .

U ime tih istih načela nisam imao prigodu u Akademiji ništa reći prije izborne skupštine 16. prosinca 1997. Tada sam iznio svoj program. Napisao sam za to podsjetnik koji se sastojao od kombinacije natuknica i rečenice. Navodim ga cijelog.

MOJE KANDITATURE ZA PREDsjedNIKA

Kandidatura za predsjednika HAZU-a

1. Razlozi za kandidaturu

- prestižna organizacija - ne samo jedan kandidat
- čast biti kandidatom, bez obzira na rezultat izbora
- smatram da u A. ima dosta otvorenih pitanja koja treba riješiti

2. Što mislim da bi trebalo raditi:

- osigurati kontinuitet djelovanja u svim dosadašnjim djelatnostima A.

koje su korisne za Hrvatsku i za A;

- rješavati osnovno pitanje glavne uloge A. u Hrvatskoj

Tu polazim od moje ocjene (vjerujem da je i drugi dijele sa mnom) da je uloga i ugled A. u Hrvatskoj manji od poželjnoga i ispod razine korisnosti za Hrvatsku i njezine građane. Usudio bih se reći da je ugled A. u svijetu veći

od njezina ugleda u Hrvatskoj. Dakako, ne mislim da je međunarodni ugled naše A. nevažan, ali takva ocjena ipak postavlja pitanje osnovne svrhe Hrvatske A. Mislim da svojim djelovanjem mogu pomoći da se to glavno pitanje riješi.

Smatram da je za svaki narod, a posebno za onaj brojčano mali, a hrvatski takav jest, pogubno iseljavanje stručnjaka (engl. brain drain). Ali s jednakim uvjerenjem smatram i to da za takav narod nije ništa manje pogubno ni zanemarivanje stručnjaka koji ostaju (engl. brain waist), kao što su akademici.

To je i jedno i drugo (iseljavanje i zanemarivanje) još pogubnije u današnje vrijeme kad je u svijetu uloga nevladinih organizacija sve veća. I s

pravom: jer su odnosi u društvima sve zamršeniji, a cijeli je svijet međusobno sve isprepleteniji. Traži se maksimalna informiranost i poznavanje problema te uvažavanje kompetentnih mišljenja. Uz to je za svaki je napredak nužan trajan mir i sve dosljednije poštivanje ljudskih prava. Zato je sve veća i nezaobilaznija uloga znanosti i umjetnosti - ukupne kulture. Događaji u svijetu, dakle, upućuju na sve veću a ne sve manju ulogu A.

2.1 Smatram, dalje, da bi se, umjesto da gubimo vrijeme tražeći pojedinačne uzroke i prepirući se o njihovoj važnosti i težini, trebali usmjeriti na glavni cilj: povećanje ugleda i uloge A. u Hrvatskoj, sukladno njezinu nagomilanom znanju i iskustvu te etičkim načelima njezina djelovanja.

Da bi se to postiglo nužno je :

2.2.1. Djelovanje u A., u kojoj bi se, u djelotvornim, produbljenim i tolerantnim raspravama, rješavala osnovna njezina pitanja.

Uzeti u obzir:

- Akademijina tradicija i stanovita konzervativnost - promjene postupne
- da su Akademijini ciljevi usmjereni na dugoročna rješenja
- da A. za svoje djelovanje mora biti prikladno financirana (više izvora)

Rasprave u Razredima:

- da li je A. zbir sjajnih životopisa - sama sebi svrhom
- skupina najuglednijih znanstvenika i umjetnika, koja svoje znanje i sposobnosti želi staviti u službu dugoročnih ciljeva napretka RH i njezinih građana.

MOJE KANDITATURE ZA PREDSJEDNIKA

2.2.2. Djelovanje izvan A., u kojem bi se u dijalogu sa svim relevantnim ustanovama i tijelima u RH nastojalo pronaći putove za djelovanje A. u interesu dugoročnih nacionalnih ciljeva.

Razgovarati sa čelnicima:

- vladajuće stranke, posebno Sabora (osnivač),
- novim Rektorom
- Ministrom znanosti

Razgovarati o:

- kako da se najdjelotvornije ostvari uloga A.
- kakav je za to nužan položaju A. i akademika
- kakvi su za to nužni uvjeti rada A. i akademika

U svim tim razgovorima A. mora doći s prijedlozima rješenja, a ne tražiti rješenja. S aktualnom se vlašću treba sporazumjevati o tome kako da se takva uloga A. ostvari.

Kad bih dakle želio o jednoj rečenici izreći svoj program rada bilo bi to ovo: učinit ću sve što mogu da se ostvari takva uloga A. u Hrvatskoj, da bez oklijevanje i s punom odgovornošću smijemo za A. reći da je ona najuglednija znanstvena i umjetnička ustanova hrvatskoga naroda, koja će sazivati uglednike iz sveučilišta, gospodarstva, državne uprave i drugih sektora hrvatskoga društva radi raspravljanja o važnim nacionalnim pitanjima i zatim pružati uvjerljive i nepristrane savjete Vladi RH i hrvatskim građanima u zajedničkom cilju napretka Domovine.

N. Silaković

Moj protukandidat nije ništa govorio o svome programu. Ako se dobro sjećam, rekao je da je njegov program ono što razredi Akademije budu predlagali i odlučivali. Ishod glasovanja bio je velikom većinom u korist Ive Padovana (91), a ja sam dobio 35 glasova. U svome izlaganju na izbornoj skupštini (vidi iznad), naveo sam i svoje razloge zbog kojih sam se kandidirao. Jedan je od njih bio i nastavak onoga što je, po mome mišljenju, Akademija radila dobro, a toga je u dvama mandatima Ivana Supeka bilo mnogo.

Na sljedećoj izbornoj skupštini (2000. godine) ponovno sam bio jedan od kandidata, uz Ivu Padovana, koji je tražio drugi mandat. Tu su moji motivi bili drugačiji od onih pri prvome kandidiranju. To se dobro vidi i iz moga govora na izbornoj skupštini. Ali prije nego što predložim kopiju moga izlaganja na toj Skupštini, moram, nažalost, ispričati događaj u vezi s tom mojom kandidaturom.

U listopadu 2000. godine, u vezi s mojom kandidaturom, Predsjedništvo je uputilo svim razredima Akademije pismo u kojem „podnesak“ akademika Velimira Pravdića, u kojem je mene predložio za kandidata za Predsjednika, proglasio privatnim pismom. U istome je pismu mene optužilo da „sam sebe predlažem za predsjednika akademije“. Pismo je potpisao Glavni tajnik Akademije akademik Andrija Kaštelan (2.listopada 2000.)

Na to sam pismo reagirao Izjavom koju sam pročitao u Razredu i pismom Predsjedništvu. Iz njih bi se trebala vidjeti srž problema.

MOJE KANDITATURE ZA PREDsjedNIKA

Izjava u vezi s pismom Glavnoga tajnika Razredima (od 2. Listopada 2000.)

1. Prva je objeda u Pismu da sam se, suprotno članku 2 Pravilnika pojavio kao kandidat na sjednicama Razreda.

Opis okolnosti: Na prošloj sjednici Predsjedništva, na kojoj je objavljen početak kandidacijskog postupka za Koordinacijski odbor Akademije, dosadašnji su članovi Koordinacijskoga odbora usmeno izjavili da se žele ponovno kandidirati za svoje sadašnje funkcije (vidi Zapisnik Razreda za prirodne znanosti). To je uzeto kao dovoljan korak za ponovno kandidiranje svih dosadašnjih članova Odbora, jer je ta njihova izjava prenijeta i u Razrede.

To znači: da moja kandidatura nije došla do Razreda pismom kolege Pravdića i mojim pismenim pristankom, za nju Razredi ne bi ni znali. Naime, trebalo je čekati sljedeću sjednicu Predsjedništva da se na njoj predloži moja kandidatura, a ta će se sjednica održati nakon što će većina Razreda već obavio glasovanje o kandidatima. U Pravilniku ne postoje dva načina za isticanje kandidata: jedan koji bi vrijedio za članove Koordinacijskoga odbora a drugi za sve druge članove Akademije.

Smatram dakle da je objeda da je moja kandidatura suprotna članku 2 Pravilnika u najmanju ruku neumjesna.

2. Druga je optužba da sam se kandidirao sam. Premda u Pravilniku to nigdje nije zabranjeno, slažem se da se može smatrati neuobičajenim. Međutim, u mome pismu tajnicima Razreda jasno sam napisao da sam "obaviješten da ću biti kandidiran" te da zato šaljem kratak tekst sa svojim pristankom, razlozima za svoju kandidaturu i s prijedlogom programa. Kao što znate, kandidirao me kolega Pravdić. Dakle, objeda da sam se kandidirao sam jednostavno nije istinita.

3. Dakle prvi navod iz pisma jest neumjesan, a drugi neistinit.

4. Budući da je pismom Glavnoga tajnika moja kandidatura neutemeljeno dovedena u pitanje i da to može utjecati na Razrede pri isticanju kandidata i glasovanju o njima, tražim:

- Da Glavni tajnik već sutra uputi pismo svim Razredima, u kojem će opovrgnuti svoje navode i ispričati se zbog neutemeljenih navoda u pismu.
- Da me Predsjedništvo pozove na svoju sljedeću sjednicu kako bi mogao objasniti svoj postupak i odgovoriti na neutemeljene objede Koordinacije.

Hvala!

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

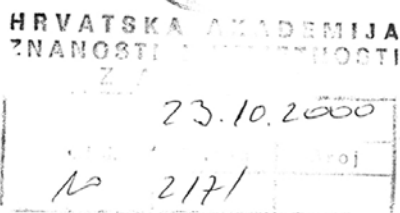
Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23 (mobilni 091 461 43 23), E-pošta: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@imz.tel.hr

P r e d m e t: Pismo Koordinacije od
2.10.2000.

23.10.2000.

Predsjedništvu (svim članovima)
Hrvatske akademije znanosti i
umjetnosti,
Zrinski trg 11
10 000 Zagreb

Cijenjeni kolegice i kolege,

Ovime protestiram protiv duha i slova pisma koje je, u vezi s mojom kandidaturom za predsjednika Akademije, Koordinacijski odbor uputio svim Razredima. U njemu su dvije objede na moj račun, od kojih niti jedna nije istinita.

U pismu se navodi kako je pismo akademika V. Pravdića u kojem ističe moju kandidaturu nelegalno i da se ima smatrati privatnim pismom. Nakon toga u pismu stoji: *"Gotovo je identična situacija sa pismom akademika Vlatka Silobrića od 20. rujna 2000. upućenog tajnicima Akademijinih razreda, s razlikom što se iz pisma može zaključiti da akademik V. Silobrić sam sebe predlaže za funkciju predsjednika Akademije."* Dakle: Koordinacijski odbor smatra da je i moje pismo "privatno", te da sam se ja "sam predložio".

Da su se članovi Koordinacijskog odbora potrudili da pročitaju moje popratno pismo tajnicima svih Razreda (vidi prilog), ne bi nikako mogli zaključiti ono što su u svome pismu napisali. Naime, prva rečenica u mom pismu glasi: *"Nekolicina akademika predložila me za kandidata za predsjednika Akademije. Ovim pismom želim Vas izvijestiti da tu časnu kandidaturu prihvaćam...."*

Dakle, na temelju spoznaje da sam (i da ću još biti) predlagan za kandidata za predsjednika Akademije, dao sam svoj pismeni pristanak, što mislim da je posve u skladu s dobrim običajima. Iz toga je jasno da moje pismo nije moglo biti shvaćeno kao kandidiranje nego kao prihvaćanje kandidature. Također je tada i logično da se ono nije moglo uzeti kao da sam se sam kandidirao.

Iz toga proizlazi da spomenuto pismo Koordinacijskog odbora sadrži dvije **neistinite** objede na moj račun. Uz tu ocjenu, na žalost, moram dodati i to da je ono i **nekorektno**, jer je upućeno Razredima na samome početku procesa nominiranja kandidata za novi Koordinacijski odbor te je moglo utjecati na taj proces. To i jest razlog što sam smatrao nužnim napisati ovo protestno pismo.

S poštovanjem,

Prilog: moje popratno pismo od 20. rujna 2000.

V. Silobrić
Vlatko Silobrić

MOJE KANDITATURE ZA PREDSJEDNIKA

Nakon toga sam na Izornoj skupštini (ovaj put moja kandidatura nije bila „sporna“) pročitao svoj Program i predao ga u Zapisnik.

Vlatko Silobrić

MOJ PROGRAM

Teško je pretpostaviti da bi sadašnja Koordinacija Akademije u novom mandatu išta bitno promijenila u svome radu. Pod geslom ZNATNO JE VAŽNIJI UGLED NEGO IZGLED, želim ponuditi članovima Akademije ALTERNATIVU. Ona se osniva na:

- jasnoj viziji uloge Akademije u Hrvatskoj,
- jasnoj viziji odnosa Razreda i cjeline Akademije,
- potrebi da gledišta Akademije o svim važnijim pitanjima znanosti i umjetnosti budu javno obznanjena,
- hrabrosti da se ta argumentirana gledišta objave bez obzira je li to aktualnoj vlasti po volji ili nije,
- neupitnoj etičnosti djelovanja u Akademiji i izvan nje,
- relativnoj mladosti koja ima snage da sve to provede.

O svakoj natuknici po rečenicu-dvije.

- Akademija je po svojim utemeljiteljima, po svojoj tradiciji, pa i po Zakonu trebala biti sudionikom svih bitnih događaja u Hrvatskoj, posebno onih koji se tiču položaja znanosti i umjetnosti. Nije Akademija samo skup najuglednijih znanstvenika i umjetnika što ih Hrvatska ima nego se taj skup treba uključiti u razvoj Hrvatske, posebno u njezinim prijelomnim trenucima.

- Prirodno jest da se glavna aktivnost Akademije svodi na djelovanje njezinih razreda. Međutim o pitanjima koja su bitna za cijelu Akademiju, pa možda i za cijelo društvo, moraju se uskladiti pojedinačni interesi s općima. Zato Predsjedništvo Akademije ne bi trebalo biti puki prijenosnik želja Razreda, već ih ono mora uskladiti s interesom cijele Akademije i Hrvatske.

- O svim bitnim pitanjima razvoja Hrvatske, Akademija mora imati svoja gledišta i mora ih javno obznajiti. Ta gledišta moraju biti rezultat produbljenih unutarakademijskih rasprava, tako da imaju težinu koju im daje najuglednija znanstvena i umjetnička ustanova u Hrvatskoj.

- Osim potrebe da Akademija bude vrhunski znanstveni i umjetnički autoritet, mora biti i vrhunski moralni autoritet. Svojim postupcima i gledištima Akademija mora promicati moralna i etička načela i osuđivati svako njihovo kršenje.

- Ako se uloga Akademije koncipira tako, bit će samorazumljivo i njezino javno djelovanje u interesu svih građana RH. Oportunizam će tada biti nedopustiva karakteristika njezina djelovanja.

- Tako shvaćena uloga Akademije zahtijeva angažiranje svih njezinih potencijala, a njezino vodstvo mora te napore usmjeravati i davati im svrhovitu dinamiku.

Pozivam dakle Vas, uvaženi kolegice i kolege, koji se slažete s tim temeljnim postavkama, da me svojim glasovima podržite. Ja obećavam da ću uvijek spremno za svaki svoj korak odgovarati pred Vama, i dakako, pred ukupnom hrvatskom javnošću. Hvala.

Ni taj put nisam bio izabran. Dobio sam 28 glasova, a akademik Ivo Padovan, višestruko više. Bio je to posljednji put što sam se kandidirao za koju funkciju u Upravi Akademije. Nisam, međutim, prestao predlagati drugačiju izbornu proceduru za čelništvo Akademije.

Tako sam prije izbora za Predsjedništvo akademije krajem 2003. godine u Razredu za prirodne znanosti pročitao svoju izjavu i predao ju u zapisnik. Nije bilo neke veće rasprave.

RASPRAVA NA SJEDNICI RAZREDA O KANDIDIRANJU NOVIH ČELNIKA HAZU

Izbore smatram veoma bitnim događajem u Akademiji. Nisam zadovoljan načinom na koji su se oni odvijali prije, pa nisam ni time kako se odvijaju sada. Izbori se shvaćaju kao rutinska promjena, ili točnije, rutinski nastavak vlasti što samo po sebi znači da je sve do sada u Akademiji bilo tako dobro da nista nije nužno mijenjati. Kao priprema novih izbora ne provodi se nikakvo sučeljavanje mogućih programa, usmjerenja, ili politika. Ne znamo što će zastupati kandidati za Koordinaciju i Predsjedništvo.

Umjesto da se za svako upražnjeno mjesto pojavi više kandidata da bi se među njima doista moglo birati, nude se „liste“, odnosno po jedan kandidat/kandidatkinja za svako mjesto. Tako nam je dano da glasujemo, ali ne i da biramo od više kandidata/kandidatkinja i više mogućih programa rada.

Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se na proljeće izborne godine dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima) lista od četiri moguća kandidata/kandidatkinje za Koordinaciju, dakle po jedan/jedna za svako mjesto. Zatim se o tim kandidatima glasuje na sjednicama Razreda, na mnogima i prije ljeta. Imaju li doista drugi mogući kandidati iste šanse kao i tih četvoro?

Uvjeran sam da takvu pogubnu praksu treba promijeniti. Pri kandidacijskome bi se postupku trebali, nakon kandidacijskih postupaka u Razredima, održati plenarni sastanak(ci) Akademije na kojima bi kandidati iznosili svoje misli i svoje programe te ih branili pred članovima Akademije. Bilo bi dobro da bar glavni naglasci sa tih skupova budu predstavljeni ukupnoj javnosti. Tek bi se nakon toga moglo doista sprovesti prave izbore umjesto rutinskoga glasovanja. Predlažem stoga Razredu da usvoji takve zaključke, kako bi se dosadašnji način izbora novih čelnika Akademije uskladio s višim demokratskim standardima na koje nas obvezuje naša uloga vrhunske znanstvene i umjetničke ustanove u Hrvatskoj.

Uz to nezadovoljstvo općim odvijanjem izbornoga postupka u Akademiji, još su četiri razloga što pri ovogodišnjim izborima neću dati svoj glas za ijednog kandidata koji je bio članom dosadašnje Koordinacije. Tri su od njih moralne i etičke naravi a jedan je praktične naravi:

- U prošlim izborima za Koordinaciju i Predsjedništvo Akademije, bio sam kandidat za predsjednika Akademije. U tijeku procesa kandidiranja, članovi tadašnje Koordinacije, koji su se odreda kandidirali ponovno, upotrijebili su sramotne metode da mene unaprijed diskvalificiraju iznoseći lažnu tvrdnju da sam se sam kandidirao. Kolega Kaštelan mi se, doduše, ispričao za to, ali je ipak potpisao neprilično pismo koje mi je uputio u ime Koordinacije.

- Sadašnji kandidat za predsjednika bio je, koliko ja znam, dva mandata tajnik Razreda. Zatim dva mandata glavni tajnik te dva mandata potpredsjednik Akademije. Sada se kandidira za Predsjednika. Može se pretpostaviti da će i to nastojati biti dva mandata. Premda to u ovoj Akademije nije neobično (potpuno je jednako postupio i akademik I. Padovan), moram izraziti svoju dvojbu u prihvatljivost takve prakse. Pitam se zar od 160 članova Akademije samo neki imaju sposobnosti za njezino vođenje?

- U jednoj od dvije svoje prethodne kandidature, pristao sam biti kandidatom za predsjednika jer mi je bilo neprihvatljivo da Akademija ima samo jednog kandidata za taj položaj. I u ovim se izborima ponavlja ta nesretna praksa.

- Koliko ja znam, kandidat za Predsjednika, akademik M. Moguš, u jeku našega uključivanja u Europu, ima jedan praktičan nedostatak – ne govori engleski. Uopće mislim da u užem vodstvu Akademije ne može biti nitko tko ne vlada dobro bar engleskim jezikom.

MOJE KANDITATURE ZA PREDSJEDNIKA

3/3

Smatrao sam svojom dužnošću, radi vlastite savjesti, da ovo javno kažem. Molim da, ako Razred ne želi podržati moje stavove, moj tekst uđe u zapisnik s ove sjednice. Hvala.

Vlatko Silobrčić

Zagreb, 7. listopada 2003.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Na samoj Izornoj skupštini (27.11.2003.) pročitao sam svoj podnesak i predao ga za zapisnik.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@imz.htnet.hr

Zagreb, 25.11.2003.

RASPRAVA NA IZBORNOJ SKUPŠTINI AKADEMIJE

27.11.2003.

Izbore za vodstvo naše Akademije smatram veoma bitnim događajem u njezinome djelovanju. U skladu s time, i zbog vlastite savjesti, želim reći da nisam zadovoljan načinom na koji se odvijaju. Evo mojih zamjerki:

- Gotovo se uvijek žilo kao pravilo da isti ljudi po dva mandata budu na vodećim položajima; od Razrednog tajnika (što znači i člana Predsjedništva), Glavnog tajnika, Potpredsjednika i zatim Predsjednika. Po sadašnjem Statutu to znači po 24 godine u Predsjedništvu, po 12 u Koordinaciji. Pitam se: jesu li svi članovi naše Akademije doista ravnopravni u svojim pravima?

- Pri pripremama za nove izbore kandidatkinje/kandidati nam se ne predstavljaju, ne znamo ništa o njihovim programima i koncepciji vođenja Akademije u važnim vremenima globalizacije i našega pristupanja Europskoj Uniji. Umjesto njihovih programa dobili smo njihove životopise!

- Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se, u stanovito neodređeno vrijeme u izornoj godini, dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima), popis od četiri moguće kandidatkinje/kandidata za Upravu. Zatim se o njima provede glasovanje u Razredima, često i prije ljeta. Točno je da smo i ove godine u Razredima dobili prazne listiće i svatko je imao mogućnost napisati bilo koje ime, ali su svi već znali da postoje kandidatkinje/kandidati za članove Uprave. Tako zapravo niti jedan Razred nije započeo od praznih listića, kako bi to trebalo biti. Time je u stvari izbor obavljen, često i prije jeseni. Pitam se, zato, koji je smisao roka za prijavljivanje drugih mogućih kandidata (15 dana prije Skupštine), kad je u pravilu jasno da je izbor već obavljen i da ga Skupština Akademije treba samo potvrditi?

- U skladu s ovim mojim razmišljanjima predlažem promjene Statuta u kojima bi izborni proces imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.

- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati morali bi govoriti o svojim gledištima i planovima na posebnoj predizornoj skupštini Akademije, koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine. Tada bi kandidatkinje/kandidati i odgovarale/odgovarali na moguća postavljena pitanja.

- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom. Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome kugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Vjerujem da naša Akademija ima obvezu prednjačiti i svojim demokratikim ponašanjem te zato predlažem takav izborni postupak.

Za današnje izbore, najmanje što možemo napraviti, jest tražiti od kandidatkinja/kandidata da nam obrazlože razloge za svoju kandidaturu i razmišljanja o djelovanju Akademije. To i predlažem.

Vlatko Silobrić

MOJE KANDITATURE ZA PREDSJEDNIKA

Ni na toj Skupštini nije bilo rasprave, niti su kandidati smatrali nužnim da nas upoznaju sa svojim razmišljanjima o tome što misle o stanju u Akademiji i kakve planove imaju za njezinu budućnost. Izbori su prošli kako se moglo očekivati i kako je bilo gotovo sigurno od ljeta 2003. godine.

Nakon trogodišnjeg mandata, došlo je vrijeme za nove izbore. Koordinacijski je odbor odlučio zatražiti još jedan mandat. Time su zapravo izbori već bili odlučeni i prije ljeta 2006. godine. Ipak, iskoristio sam prigodu da na Skupštini u studenom 2006., na dnevnom redu koje je bio izvještaj o radu Akademije, zatražim riječ i pročitam svoju izjavu, te da ju priložim u zapisnik. Kako moje izlaganje nije izazvalo ni raspravu niti ikakve promjene, ponovno sam ga ponovio na Skupštini od 28. prosinca 2007. Tada je odlučeno da to izlaganje uputim izravno akademiku Jakši Barbiću, predsjedniku Odbora za Statut Akademije.

Dr. Vlatko Silobrcić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@zg.t-com.hr

Akademik Jakša Barbić
Predsjednik,
Odbor za statut
HAZU-a,
Zrinski trg 11
10000 Z a g r e b

Gospodine Predsjedniče,

U prilogu Vam šaljem kopiju svoga izlaganja na Izornoj skupštini Akademije od 27.11.2003. U tome sam izlaganju tražio da se jasno odredi procedura kandidiranja i izbora članova/članica čelništva Akademije. To sam izlaganje ponovio i na nedavnoj Izornoj skupštini. Očekivao sam da će ono biti uzeto u obzir pri predlaganju Pravilnika o izboru čelništva Akademije.

Kako se to nije dogodilo, ponovio sam svoje izlaganje i na Skupštini od 28. prosinca 2007., na kojoj je i zaključeno da Vam izravno uputim tekst toga izlaganja. Zato Vam ga i šaljem u prilogu i molim Vas da ga uzmete u razmatranje. Hvala.

Uz kolegijalni pozdrav,

Vlatko Silobrcić

Prilog: 1 stranica

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric@zg.t-com.hr

Zagreb, 28.12.2006.

Predlažem promjene relevantnih dokumenata po kojima bi izborni postupak za čelnike Akademije imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.
- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinje/kandidata. Kandidatkinje/kandidati bi morali govoriti o svojim gledištima i planovima i odgovarati na pitanja. I to na posebnoj predizornoj skupštini Akademije koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine.
- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom.
- Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome krugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Na kraju, lijepo molim, da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala.

Vlatko Silobrić

Nažalost, do dana današnjeg ništa se od toga nije uvrstilo u dokumente Akademije. Još mi je manje prihvatljivo da se o tome nikada nije na Skupštinama raspravljalo niti odlučivalo. Što da zaključim: da su svi zadovoljni osim mene, ili da nitko osim mene ne želi ništa javno reći ili napisati.

POGLAVLJE 4.

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Sjednice razreda Akademije održavaju se redovito svaki mjesec, uz izuzetak srpnja i kolovoza. Kako su druge sjednice u Akademiji znatno rjeđe (npr. skupštine), mnogi su moji istupi započeli u Razredu, a neki su od njih na toj stepenici i završili.

Tih je istupa bilo mnogo i o raznim pitanjima. Ipak sam ih odlučio uvrstiti među štiva o Akademiji jer, ako ništa drugo, pokazuju moj angažman. A to je konačni cilj toga što se može pročitati: da se vidi cjelovita slika o tomu za kakvu se Akademiju zalažem.

Započet ću svojim prijedlogom o prekidu odnosa sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

1

Prof. dr. Vlatko Silobričić
Imunološki zavod
Rockefellerova 2
41 000 Z a g r e b
tel.: (041) 430-333
faks: (041) 277-278

02.09.91.

RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI HAZU

O v d j e

Zbog agresije na Hrvatsku, za koju je Srpska akademija nauka i umetnosti dala koncepcijski temelj u Memorandumu, predlažem:

1. Da Predsjedništvo HAZU odluči da naša Akademija istupi iz Savjeta Akademija. Pri tome treba jasno objasniti da HAZU to čini zato što ne želi biti ni u kakvoj dobrovoljnoj zajednici sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti. To treba posebno detaljno i jasno objasniti svim drugim Akademijama.

2. Da HAZU povuče svoje predstavnike iz svih Međuakademijskih odbora u kojima su i predstavnici Srpske akademije nauka i umetnosti.

3. Da HAZU o tome obavijesti sve međunarodne organizacije u kojima je predstavljen Savjet Akademija.

Akademik Vlatko Silobričić

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Sigurno nisam bio jedini koji je tako mislio, i ne vjerujem da je ovo moje pismo Razredu bilo presudno za tijek kasnijih događaja. Opravdanje za uvrštavanje toga pisma nalazi se u rečenicama iznad.

S istim se obrazloženjem može prihvatiti i navođenje sljedećih četiriju dokumenata. Prvo je moja rasprava u Razredu (2. ožujka 1999.).

Dr. Vlatko Silobrić
Tomašićeva 11
10 000 Zagreb

Rasprava za sjednicu Razreda Hazu od 2. ožujka 1999.

- Po svim procjenama inozemnih tijela i udruga, a i po onima domaće javnosti, HRT nije javna nego stranačka televizija. To se vidi po dosadašnjim direktorima i predsjednicima Vijeća, kao i po cjelokupnoj uređivačkoj politici HRT-a.

- U izbornoj je godini, radi održavanja demokratskih i poštenih izbora, još važnije da HRT bude javna a ne stranačka televizija.

- Taj je zahtjev nedavno doveden u pitanje izborom novoga Vijeća HRT-a i njegovog predsjednika, gospodina Z. Canjuge. Kao što znate, gospodin je Canjuga jedan od potpredsjednika HDZ-a, a uz to i čovjek sa mnoštvom raznorodnih funkcija i netolerantnim izjavama u javnosti.

- Glas za gospodina Canjugu dao je i akademik Vladimir Paar, predstavnik Akademije u Vijeću HRT-a. Uz to je akademik Paar pristao da bude Canjugin zamjenik. Time je, po momu sudu, narušio ugled ove Akademije, jer je svojim glasovanjem i pristankom pridonio da HRT bude pod kontrolom stranke na vlasti.

- Zbog toga, smatram da su naši predstavnici u Predsjedništvu Akademije (kolege Meštrov i Kaštelan) dužni tražiti da akademik Paar na sljedećoj sjednici Predsjedništva objasni zašto je tako glasovao, te da, ovisno o njegovom obrazloženju, postave pitanje njegove odgovornosti i zamjene. Dakako, i da o tome izvijeste na sljedećoj sjednici Razreda.

- Predlažem da Razred glasovanjem odluči o toj mojoj inicijativi. Bez obzira na ishod tog glasovanja, tražim da ovih mojih nekoliko rečenica, kao cjelovit tekst, uđu u zapisnik ove sjednice. Hvala.

Vlatko Silobrić

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Tom sam raspravom želio skrenuti pozornost na glasovanje kolege Vladimira Paara u Programskome vijeću HRT-a, jer je bio dao svoj glas gospodinu Zlatku Canjugu, tada istaknutom članu HDZ-a. Na tu je moju inicijativu kolega Paar odgovorio. Smisao njegova odgovora vidi se iz moga narednog istupa u Razredu, u kojem sam odgovorio na to pismo. Mislim da nemam pravo objavljivati kolegina pisma jer niti su upućena samo meni niti imam dopuštenje za to. Umjesto toga pokušavam u svome odgovoru prikazati bit sadržaja toga pisma kolege Paara.

Dr. Vlatko Silobričić

P r e d m e t: Tekst za zapisnik 6. sjednice Razreda (12.10.1999.):
Mišljenje o odgovoru akademika V. Paara Razredu

Podsjetit ću Razred da je moja zamjerka akademiku Paaru bila u tome što je glasovao za gospodina Zlatka Canjugu, profesora, za predsjednika Vijeća HRT-a. Smatrao sam da je time pomogao da HRT bude stranačka a ne javna televizija, te da je glasovao za osobu koja po svojim osobinama nije pogodna za važnu funkciju predsjednika Vijeća HRT-a. Zbog obaju je razloga, po mome mišljenju, narušio ugled Akademije.

U svome odgovoru Razredu, akademik Paar najprije tvrdi da je veoma aktivan član Vijeća i da se zalaže za promicanje interesa znanstvenog i umjetničkog razvoja Hrvatske. Kao dokaz za to prilaže zapisnik 3. Sjednice Vijeća HRT-a.

U zadnjem odjeljku svoga odgovora akademik Paar objašnjava zašto je glasovao za gospodina Canjugu. Dvije su ključne rečenice u tome dijelu njegova pisma: "...čini mi se normalnim da najveća skupina članova Vijeća, a to je grupa saborskih zastupnika HDZ-a sukladno sadašnjem sastavu Sabora, predloži svoga kandidata za predsjednika". I : "Smatrao sam normalnim demokratskim postupkom da glasujem za kandidata kojeg predlaže većinska grupa saborskih zastupnika".

Pošto sam pažljivo proučio odgovor akademika Paara, smatram da:

1. Nitko nije dovodio u pitanje angažiranost akademika Paara u Vijeću, te taj dio odgovora nije relevantan za bit Razredova upita.
2. Iz dviju ključnih rečenica koje sam spomenuo iznad, jasno je: **da akademik Paar ili ne zna ili svjesno zanemaruje razliku između stranačke i javne televizije.** Notorno je, vjerujem, da je stranačka televizija odgovorna stranci a javna ukupnoj javnosti.
3. Jasno je da je akademik Paar glasovao za gospodina Canjugu, kao što i sam kaže, zato što ga je predlagala većinska grupa saborskih zastupnika. Ja pak smatram da gospodin Canjuga ni po svojim mnogobrojnim i raznorodnim dužnostima, ni po profesionalnim kvalitetama, ni po svome etičkom kodu nije pogodan kandidat za predsjednika Vijeća. Podsjećam samo na njegov zadnji "potez" kupnje automobila vrijednog više od 160.000 DEM i na opravdanje koje je za to ponudio.

Da, zaključim, odgovor akademika Paara potpuno me uvjerio da je on, svojim glasovanjem u Vijeću HRT-a, nanio štetu ugledu ove Akademije. Zato predlažem Razredu da traži od Predsjedništva Akademije da ga opozove iz Vijeća i da ga zamjeni drugim svojim predstavnikom.

Vlatko Silobričić

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Otprilike godinu dana poslije tih istupa u Razredu, napisao sam pismo predsjedniku Akademije u kojem sam tražio odluke Predsjedništva.

Dr. Vlatko Silobrić
Tomašićeva 11
10 000 Zagreb
Tel./faks: 461 43 23
E-pošta: vsilobrc@hazu.hr

4.4.2000.

Akademik Ivo Padovan,
Predsjednik,
Predsjedništvo Hrvatske
akademije znanosti i umjetnosti,
O v d j e

Cijenjeni gospodine predsjedniče,

Nezadovoljan djelovanjem predstavnika HAZU-a u Vijeću HRT-a, akademika Vladimira Paara, pokrenuo sam, posredstvom Razreda, pitanje njegove odgovornosti.

Na 6. Redovitoj sjednici Razreda za prirodne znanosti (12. listopada, 1999.), nakon pismenog odgovora akademika Paara, iz kojeg je jasno da on ili ne zna ili svjesno zanemaruje razliku između stranačke i javne televizije, predložio sam da Predsjedništvo HAZU-a smjeni akademika Paara i predloži drugoga predstavnika u Vijeće HRT-a. Moj su prijedlog u Razredu podržala još trojica akademika, te je, zajedno sa zapisnikom 7. sjednice Razreda, upućen Predsjedništvu. Nisam obaviješten, ni izravno ni putem Razreda, da je Predsjedništvo o tome raspravljalo.

Kako je pred par dana akademik Paar, suzdržavši se od glasovanja u Vijeću HRT-a, ponovno djelovao suprotno nastojanjima da HRT što prije postane javna televizija, ponovno molim Predsjedništvo da hitno (jer je sada aktualno) o cijelom slučaju raspravlja i odluči.

Ako Predsjedništvo to ne želi, molim Vas da ovaj dopis uzmete kao moju prijavu da o tome govorim na Redovitom zasjedanju Skupštine Akademije od 13. travnja 2000. (točka 4.). Hvala.

S poštovanjem,

Vlatko Silobrić

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Na dan 7.travnja 2000. Predsjedništvo je uputilo pismo svim razredima Akademije. U pismu je opisana odluka Predsjedništva (sjednica od 5. travnja 200.), donijeta nakon razmatranja moga podneska. Predsjedništvo je odlučilo da predsjednik Ivo Padovan razgovara s kolegom Paarom i „...ukaže mu na negativne posljedice koje bi njegovi pojedini istupi kao člana Vijeća HRT-a, mogli imati u odnosu na ugled i značenje koje ima Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti....“

Ubrzo poslije toga napisao sam i pismo kolegi Paar. Želio sam mu objasniti sve svoje zamjerke na njegovo djelovanje u Programskome vijeću HRT-a. Evo pisma.

Dr. Vlatko Silobrić
Tomašićeva 11
10 000 Zagreb
Tel./faks: 461 43 23
E-pošta: vsilobrc@hazu.hr

19.4.2000.

Akademik V. Paar
Fizički odsjek PMF-a
Bijenička 32
10 000 Zagreb

Dragi Vlado,

Od samoga početka (otprilike pred godinu dana), jasno sam napisao za što mislim da treba od Tebe tražiti objašnjenje, i zašto smatram da treba nekoga drugoga delegirati u Vijeće HRT-a umjesto Tebe. Sve sam to napisao i posredstvom Razreda uputio Predsjedništvu. Zašto je Predsjedništvo tek sada odlučilo nešto poduzeti i zašto Ti nije dalo moje izjave, mogu samo nagađati, premda to nije jako teško.

Umjesto bilo kakvim objašnjenja, u prilogu Ti šaljem sve svoje dosadašnje istupe u Akademiji koji se tiču Tebe i Tvoga djelovanja u Vijeću. Iz tih ćeš tekstova (ja sam ih sve napisao i zatim javno pročitao, dakle oni jesu moje javne izjave!) jasno vidjeti što sam Ti zamjerio. Zato nema nikakvoga razloga da meni opisuješ svoje djelovanje u Vijeću HRT-a, jer su moje zamjerke posve konkretne i jasne. Konačno, ja ništa ne znam o drugim detaljima tijeka sjednica Vijeća, osim onoga što se pojavilo u tisku.

Uz pozdrav,

Vlatko Silobrić

Prilozi.

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Time je ova prepiska bila završena. Što se posljedica tiče, mogu reći da je kolega Vladimir Paar bio ponovno imenovan i u sljedećem sastavu Vijeća HRT-a.

Na sjednici Razreda u listopadu 2003. objasnio sam svoja gledišta o izboru novih čelnika Akademije.

1/3

RASPRAVA NA SJEDNICI RAZREDA O KANDIDIRANJU NOVIH ČELNIKA HAZU

Izbore smatram veoma bitnim događajem u Akademiji. Nisam zadovoljan načinom na koji su se oni odvijali prije, pa nisam ni time kako se odvijaju sada. Izbori se shvaćaju kao rutinska promjena, ili točnije, rutinski nastavak vlasti što samo po sebi znači da je sve do sada u Akademiji bilo tako dobro da nista nije nužno mijenjati. Kao priprema novih izbora ne provodi se nikakvo sučeljavanje mogućih programa, usmjerenja, ili politika. Ne znamo što će zastupati kandidati za Koordinaciju i Predsjedništvo.

Umjesto da se za svako upražnjeno mjesto pojavi više kandidata da bi se među njima doista moglo birati, nude se „liste“, odnosno po jedan kandidat/kandidatkinja za svako mjesto. Tako nam je dano da glasujemo, ali ne i da biramo od više kandidata/kandidatkinja i više mogućih programa rada.

Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se na proljeće izborne godine dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima) lista od četiri moguća kandidata/kandidatkinje za Koordinaciju, dakle po jedan/jedna za svako mjesto. Zatim se o tim kandidatima glasuje na sjednicama Razreda, na mnogima i prije ljeta. Imaju li doista drugi mogući kandidati iste šanse kao i tih četvoro?

Uvjeren sam da takvu pogubnu praksu treba promijeniti. Pri kandidacijskome bi se postupku trebali, nakon kandidacijskih postupaka u Razredima, održati plenarni sastanak(ci) Akademije na kojima bi kandidati iznosili svoje misli i svoje programe te ih branili pred članovima Akademije. Bilo bi dobro da bar glavni naglasci sa tih skupova budu predstavljeni ukupnoj javnosti. Tek bi se nakon toga moglo doista sprovesti prave izbore umjesto rutinskoga glasovanja. Predlažem stoga Razredu da usvoji takve zaključke, kako bi se dosadašnji način izbora novih čelnika Akademije uskladio s višim demokratskim standardima na koje nas obvezuje naša uloga vrhunske znanstvene i umjetničke ustanove u Hrvatskoj.

Uz to nezadovoljstvo općim odvijanjem izbornoga postupka u Akademiji, još su četiri razloga što pri ovogodišnjim izborima neću dati svoj glas za ijednog kandidata koji je bio članom dosadašnje Koordinacije. Tri su od njih moralne i etičke naravi a jedan je praktične naravi:

- U prošlim izborima za Koordinaciju i Predsjedništvo Akademije, bio sam kandidat za predsjednika Akademije. U tijeku procesa kandidiranja, članovi tadašnje Koordinacije, koji su se odreda kandidirali ponovno, upotrijebili su sramotne metode da mene unaprijed diskvalificiraju iznoseći lažnu tvrdnju da sam se sam kandidirao. Kolega Kaštelan mi se, doduše, ispričao za to, ali je ipak potpisao neprilično pismo koje mi je uputio u ime Koordinacije.

- Sadašnji kandidat za predsjednika bio je, koliko ja znam, dva mandata tajnik Razreda. Zatim dva mandata glavni tajnik te dva mandata potpredsjednik Akademije. Sada se kandidira za Predsjednika. Može se pretpostaviti da će i to nastojati biti dva mandata. Premda to u ovoj Akademiji nije neobično (potpuno je jednako postupio i akademik I. Padovan), moram izraziti svoju dvojbu u prihvatljivost takve prakse. Pitam se zar od 160 članova Akademije samo neki imaju sposobnosti za njezino vođenje?

- U jednoj od dvije svoje prethodne kandidature, pristao sam biti kandidatom za predsjednika jer mi je bilo neprihvaljivo da Akademija ima samo jednog kandidata za taj položaj. I u ovim se izborima ponavlja ta nesretna praksa.

- Koliko ja znam, kandidat za Predsjednika, akademik M. Moguš, u jeku našega uključivanja u Europu, ima jedan praktičan nedostatak – ne govori engleski. Uopće mislim da u užem vodstvu Akademije ne može biti nitko tko ne vlada dobro bar engleskim jezikom.

Smatrao sam svojom dužnošću, radi vlastite savjesti, da ovo javno kažem. Molim da, ako Razred ne želi podržati moje stavove, moj tekst uđe u zapisnik s ove sjednice. Hvala.

Vlatko Silobrić

Zagreb, 7. listopada 2003.

Kratko pismo koje navodim nema nikakve veze s dosadašnjim tijekom ovoga teksta. Odlučio sam ga navesti zato što je u njemu, po ne znam koji put navedeno moje čvrsto uvjerenje da ne može biti objavljivanja znanstvenih tekstova bez prethodne kompetentne i nepristrane recenzije. Kako moji usmeni istupi nisu imali odjeka, odlučio sam napisati to pismo i priložiti ga u zapisnik sjednice Razreda.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@imz.htnet.hr

12.12.2003.

DODATAK TOČKI AD 3. ZAPISNIKA 6. SJEDNICE RAZREDA (od 18.11.2003.)

Molim da se na početku opisa točke umetne ovaj tekst:

Akademik Vlatko Silobrić obrazložio je razloge za svoj prijedlog da se točka o recenziranju rukopisa uvrsti u dnevni red jedne od sjednica Razreda. Smatra da je, sukladno praksi u svijetu, nužno da recenzija (*engl. peer review*) rukopisa bude **i kompetentna i nepristrana**. Zbog toga vjeruje da nije prihvatljivo da recenzenti za rukopise, kojima su autor(i) članovi Razreda, budu iz istoga Razreda. Vjeruje da bi bilo idealno da recenzenti ne budu ni iz Hrvatske, jer je znanstvena zajednica u Hrvatskoj premalena što načelno dovodi u pitanje nepristranost recenzija.

Vlatko Silobrić

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

U srpnju 2004., Predsjedništvo je uputilo pismo svim članicama/članovima Akademije u vezi s nekim aktualnim događajima, posebno u vezi s reagiranjem Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti. Kako sam smatrao da pismo ima nedopustivih manjkavosti, analizirao sam ga i uputio moje mišljenje Razredu i Predsjedništvu.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, HR-10000 Zagreb, tel./faks +385 1 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.htnet.hr

Zagreb, 14. rujna 2004.

Akademik Branko Sokač
Tajnik,
Razred za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
A. Hebranga 1
10000 Z a g r e b

Cijenjeni kolega,

U prilogu Vam dostavljam pismo koje sam uputio Predsjedništvu Akademije. Činim to zato da biste Vi i naš razred o tome bili obaviješteni.

S poštovanjem.

Vlatko Silobrić

Prilog

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric@imz.htnet.hr

Analiza pisma Predsjedništva Akademije (od 2. srpnja 2004.) članicama/članovima Akademije

1) Točka 2. , posljednji odjeljak (str. 2. Pisma). Riječ je o zaključku Predsjedništva da je za izbor novih članova Akademije nužno dobiti 66 glasova, odnosno nadpolovičnu većinu od „korigiranoga“ broja akademika. Najprije želim konstatirati da je takav zaključak Predsjedništva suprotan slovu Statuta. Ako se Predsjedništvo poziva na „dosadašnju praksu“, nije li bilo znatno uputnije da se „dosadašnja praksa“ uskladi sa Statutom, ili da se Statut uskladi sa „dosadašnjom praksom“. Za to je bilo najmanje 8 godina vremena u kojem je pravna služba mogla upozoriti na tu potrebnu. A nije!

Ali, u vezi s time želim postaviti ovo pitanje: vrijedi li isto načelo i za kvorume na sjednicama Razreda. Ako vrijedi, kako Razred za muzikologiju Akademije kandidira nove članove, pa i donosi punovažne odluke, ako je nekolicina njegovih članova „spriječena“. Znači li to da se može dogoditi da taj razred donosi takve odluke glasovima 3 ili 4 člana. Mislim da se treba ozbiljno zapitati je li to dobro za djelovanje Akademije.

2) Točka 3.1. Pisma. Stoji rečenica: „S obzirom da ovo pismo sadrži vrlo ozbiljne kvalifikacije, doduše bez bilo kakva argumenta koji bi ih potkrijepio...“ Takav zaključak jednostavno ne stoji jer je Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti u svome pismu naveo četiri argumenta za svoju tvrdnju da je „...došlo do niza ozbiljnih propusta“. Ne doliči u akademskoj raspravi poništiti četiri argumenta jednom rečenicom u kojoj se tvrdi da to nisu argumenti. Bilo bi daleko primjerenije da je Predsjedništvo pobijalo jedan po jedan od navedenih argumenata, ako je doista bilo uvjereno da ima protuargumente!

Pri opisivanju zaključaka zajedničkoga sastanka Koordinacijskoga odbora i tajnika svih Akademijinih razreda navodi se: „Prisutni tajnici razreda, u kojima su navodno učinjene spomenute pogreške, objasnili su svaki pojedini slučaj i odlučno odbacili primjedbe o nepravilnostima učinjenim u njihovim razredima koje je iznio akademik K. Ilakovac“. Može li se doista „objasniti slučaj“ i „odbaciti primjedbe“ ako se, na primjer, kandidati koji su u Razredu dobili dovoljan broj glasova ne „propuštaju“ na Skupštinu, što je izravno suprotno i slovu i duhu Statuta.

Na istome sastanku: „Na kraju je prihvaćen zaključak da nema nikakva razloga za odgađanjem Izborne skupštine te da se u pozadini inicijative 2. Razreda, vjerojatno, nalaze neki drugi razlozi, a ne oni koji su spomenuti“. Kojim se pravom 2. Razredu pripisuju urotničke namjere kad je sve što je imao reći izrekao javno i pismeno! Takav se zaključak dobro uklapa s onim dijelom razgovora Predsjednika Moguša u Vjesniku u kojem govori o „pučistima“.

3) Točka 5. Na stranici 4. Pisma stoji rečenica: „Tvrdnja Razreda (misli se na 2., dodao V. S.) da svi materijali na temelju kojih se vrši izbor nisu bili na uvid do početka Izborne skupštine nije točna“. Tvrdnja da su „materijali“: „...bili na uvid svim članovima u tajništvu Akademije do Izborne skupštine, pa i nakon toga“ nije točna. Da jest, zašto ih akademik Smiljko Ašperger, po „dosadašnjoj praksi“, nije mogao dobiti u tajništvu Razreda, te zašto je akademik Dušan Bilandžić na Izornoj skupštini rekao nešto posve drugo: da je materijale „vratio“ i da ih više nije želio tražiti natrag.

4) Na 4. stranici Pisma, pri kraju, poseban odjeljak glasi: „Konačno, teško je prihvatiti ozbiljnost tvrdnje Razreda da je predsjednik Akademije intervjuom u Vjesniku, objavljenom 30. svibnja 2004. uvrijedio 2. Razred i sve njegove članove. Obrnuto, predsjednik tom prigodom uopće nije spomenuo ni 2. Razred ni njegove članove, pa je samim tim neistinita tvrdnja da ih je mogao uvrijediti. Tom je tvrdnjom zapravo Razred uvrijedio predsjednika Hrvatske akademije, a time i Akademiju u cjelini“. Želim naprije podsjetiti da je u naslovu intervjua u Vjesniku stajala riječ „pučisti“. Ja znam da naslove obično daje Uredništvo, ali se ta riječ pojavila u tekstu predsjednika Moguša. Dakle Predsjednik ju je izrekao. Iz cijeloga je konteksta jasno na koga se ta riječ odnosi i smatram potpuno neprimjerenim tvrditi da predsjednik Moguš nije nikoga spomenuo. Na koga bi se drugoga riječ „pučisti“ mogla odnositi?! I sada, kad 2. Razred opravdanno reagira na takve kvalifikacije, tvrdi se da je uvrijedio Predsjednika. Takva je tvrdnja neprihvatljiva: onaj koji je javno uvrijedio cijeli Razred Akademije, kad mu je Razred to spočitnuo, smatra da ga je time Razred uvrijedio (sic.)!

S poštovanjem.

Vlatko Silobrić

Kopije:

- Tajniku Razreda za prirodne znanosti Akademije
- Tajniku Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti Akademije

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

U siječnju 2007., Globus je objavio paralelni intervju (novinarka Mirjana Dugandžija) u kojem smo kolega Josip Pečarić i ja odgovarali na ista pitanja (Globus, 5 siječnja 2007., str. 51.-53.). Cjelovit se tekst razgovora može pročitati u Poglavlju 9. ove knjižice.

Nakon toga intervjuja, na jednoj od sjednica Razreda, kritizirao me kolega Ivan Jurković. Izgovorio je cijeli niz optužbi na moj račun i zaključio kako naš razred ima loš ugled u Akademiji zbog mojih stalnih kritika. Napisao je o tome dulji tekst koji je naknadno priložio u zapisnik s te sjednice. Kako nemam ovlasti da objavim taj njegov tekst, objavit ću samo svoj odgovor, koji sam priložio u zapisnik. Ovaj događaj spominjem zato što se slična rasprava između kolege Jurkovića i mene događa relativno često.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@zg.t-com.hr

U svome je podužem izlaganju kolega Jurković naveo cijeli niz objeda na moj račun. Kako one nisu bile sustavno izrečene, bilo ih je teško zapamtiti i povezati. Odlučio sam se zato odgovoriti samo na dvije.

Kolega Jurković mi je zamjerio moju izjavu u Globusu u kojoj sam jasno rekao da se ne slažem s osnivanjem „Odbora za utvrđivanje postojanje“ I dalje smatram da je takav odbor neprimjeren Akademiji, bez obzira na to što je predviđen njezinim statutom. Dodat ću i to da se, zbog toga, ne bih nikada dao izabrati u njegovo članstvo. Usput: izjavu sam dao na traženje novinarkе Globusa, a nisam ja tražio novinarku nudeći svoje gledište.

Druga je zamjerka kolege Jurkovića povezana s mojim tobožnjim stalnim „napadom na ugled Akademije“ time što tražim da se ona angažira u rješavanju svih gorućih pitanja u RH, posebno onih u znanosti i umjetnosti. Nakon što mi je objasnio da Akademija nije tu da to radi nego je ona ustanova u koju se ulazi zbog stečenih zasluga i u kojoj se ne očekuju daljnji angažmani njezinih članica i članova. Kako je to potpuno suprotno onome za što se ja zalažem, ponovio sam svoje gledište i ustvrdio da kolega Jurković nema nikakvih argumenata za svoju tvrdnju da bi „vrhunska znanstvena i umjetnička ustanova“ u RH bila financirana novcem poreznih obveznika samo zato da održava skup uglednika od kojih ništa ne očekuje. Rekao sam i to da sam se za svoje gledište o ulozi Akademije zalagao javno na njezinim skupštinama, da sam o tome pisao i držao javna predavanja. Ne mislim da sam time krnjio ugled Akademije, i ne mislim prestati javno obrazlagati i braniti svoje gledište.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Početakom 2005. godine Razred za filološke znanosti Akademije pripremio je „Izjavu o položaju hrvatskoga jezika“, HAZU, Zagreb, 2005. Izjava je jednoglasno prihvaćena na sjednici Predsjedništva Akademije (23. veljače 2005.). U zapisniku sjednice Razreda od 29. ožujka 2005., prva točka glasi ovako:

„Ad1. Ovjera zapisnika 2. sjednice od 23. veljače (riječ je o 2005.)

Primjedbe u svezi s Izjavom o položaju hrvatskog jezika, koja je spomenuta u zapisniku od 2. sjednice od 23. veljače, u pismenom obliku predali su akademici Velimir Pravdić i Vlatko Silobrić.“

U vezi s tom izjavom provedena je kraća rasprava u kojoj su sudjelovali akademici: Ivan Jurković, Ivan Gušić, Željko Kućan, Frano Kršinić, Slavko Matić i Branko Sokač.“

Donosim cijeli tekst moje izjave:

PRILOZI » » » » »

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

TEKST ZA ZAPISNIK 3. SJEDNICE RAZREDA (29.03.2005.)

Ako sam dobro razumio, obojica ste bili na sjednici Predsjedništva kad se donosila odluka o Izjavi. Je li itko postavio pitanje kako se to donosi izjava u ime Akademije a da njezini razredi (osim jednoga koji je predložio) nisu o tome uopće raspravljali?

Znači li to da će se od sada na dalje na Predsjedništvu donositi dokumenti u ime Akademije koji neće proći kroz Razrede? Ako da, zbog čega se odluka o sudjelovanju Akademije u akciji Slobodnoga pristupa objavljenim znanstvenim informacijama, koju sam predložio Predsjedništvu posredstvom našega razreda, nije mogla donijeti na Predsjedništvu nego o njoj trebaju svoje mišljenje donijeti svi Razredi, kako su mi tvrdili Predsjednik i Glavni tajnik? Kako i tko odlučuje za što je potrebno mišljenje Razreda a za što nije?

Smatram da je Izjava nepotreban dokument objavljen u pogrešno vrijeme. Nepotreban zato što se u RH nema što braniti samostalnost hrvatskoga jezika, a pogrešno vrijeme zato što je ispalo da se Akademija obraća EU i kuca na otvorena vrata, jer nam je i tako zagwarantirano pravo na vlastiti jezik u EU. Dakako, sami i plaćamo sva prevođenja. Ima potrebe da se u RH poveća briga o jeziku i pismenosti, ali bi u tome baš supotpisnici Izjave morali sami najviše napraviti. Na primjer, na pitanjima pravopisa!

Zato mi je žao da ste obojica bez rezervi podržali Izjavu, i moram izreći svoje neslaganje s tim Vašim stavom, da ne biste mislili da imate jednoglasnu podršku Razreda za Vaša gledišta.

Ad Razno

Prijedlog za održavanje predavanja: SLOBODAN PRISTUP OBJAVLJENIM ZNANSTVENIM INFORMACIJAMA: POŽELJNA BUDUĆNOST

Dugujem kratko objašnjenje za posljednju rečenicu u toj izjavi. Riječ je o prijedlogu da u Akademiji održim predavanje o slobodnom pristupu znanstvenim informacijama. Odmah nakon inicijativa u svijetu da znanstvene informacije, posredstvom Interneta, budu slobodno dostupne (bez naplate) svima zainteresiranim, smatrao sam da bi bilo dobro da se i Hrvatska uključi u taj pokret koji je tek dobivao zamah. O tomu sam želio održati predavanje u Akademiji.

U Razredu za prirodne znanosti, u nekoliko smo navrata raspravljali o izmjenama i dopunama Statuta i bili postigli jasan dogovor koja su gledišta Razreda o pojedinim točkama. Na sjednici Predsjedništva Akademije od 1. srpnja 2005., prihvaćen je Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Akademije. Kako u tom Prijedlogu naša gledišta nisu bila uvažena, na sjednici Razreda od 27. rujna 2005, u točki 2.3. postavio sam pitanje jesu li naša dva predstavnika u Predsjedništvu, tajnik Razreda akademik Branko Sokač i akademik Milan Meštrov, glasovali za prihvaćanje Odluke usprkos tomu što ona nije uključivala točke koje je Razred bio prihvatio. Kolega Branko Sokač je odgovorio da su obojica naših predstavnika u Predsjedništvu glasovala za Odluku. Smatrao sam da to nije bilo primjereno i tražio sam dodatno objašnjenje. U dodatnom objašnjenju nismo dobili jasne argumente zašto naši predstavnici nisu glasovali protiv Odluke ili se bar suzdržali. Zato sam predložio da se glasuje o povjerenju našim dvama predstavnicima u Predsjedništvu. Nakon kraće rasprave, glasovali smo o mome prijedlogu. Prijedlog nije prošao (6 glasova za i 10 protiv) i naši su predstavnici nastavili svoj mandat u Predsjedništvu.

Godine 2004., kolega Zvonimir Devide predložio je da ja budem glavni urednik časopisa „Acta biologica“ (časopis je u ingerenciji Razreda) umjesto njega. Pretpostavljam da je to napravio jer je znao da sam gotovo 20 godina bio glavnim urednikom časopisa „Periodicum biologorum“. Prihvatio sam tu dužnost i dao se na posao da „snimim stanje“ časopisa. Kad sam to napravio, uputio sam pismo kolegi Branku Sokaču, tajniku Razreda, sa svojim prijedlogom.

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, HR-10000 Zagreb, tel./faks +385 1 461 43 23; e-adrese:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.htnet.hr

Zagreb, 10. rujna 2004.

Akademik Branko Sokač
Tajnik,
Razred za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i
umjetnosti,
A. Hebranga 1.
10 000 Zagreb

Cijenjeni kolega Sokač,

Uz ovo pismo prilažem još dva. Jedno je prijedlog za uključivanje našega časopisa „Acta biologica“ u časopis RAD, upućen našem razredu. Drugo je moje pismo Predsjedništvu Akademije, upućeno posredstvom našega razreda, u kojem predlažem racionaliziranje izdavanja znanstvenih časopisa u Akademiji.

Molim Vas da oba pisma stavite na dnevni red sljedeće sjednice našega razreda.
Hvala.

S poštovanjem.

Vlatko Silobrić

Prilozi

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@imz.htnet.hr

Zagreb, 10.rujna 2004.

Akademik Branko Sokač
Tajnik,
Razred za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
A. Hebranga 1
10 000 Zagreb

Cijenjeni kolega,

Pred koji mjesec Razred me je izabrao za glavnoga urednika našega časopisa ACTA BIOLOGICA. Uz stanovite teškoće, mislim da ću uspjeti sakupiti ukupnu arhivu toga časopisa. Pošto sam razmislio o mogućnostima dugoročnijega rješavanja pitanja o njegovome izdavanju, predlažem Razredu da:

ČASOPIS „ACTA BIOLOGICA“ PRESTANE IZLAZITI KAO ŠTO JE IZLAZIO DO SADA I DA SE UKLOPI U „RAD“ NAŠE AKADEMIJE, KAO NJEGOV DIO.

Glavni je razlog za to činjenica da ACTA BIOLOGICA izlazi rijetko i neredovito te je upitan njezin odjek, tj. vrijednost i upotrebljivost znanstvenih informacija koje se u njemu objavljuju. Tako je za 2000. godinu objavljen volumen 21, broj 2 (1 članak, 18 stranica), za godinu 2001. volumen 22 (1 članak, 74 stranice), za godinu 2002. volumen 23 (1 članak, 11 stranica). I to s time da su vol. 21 broj 2, i volumen 22 stvarno izašli 2003, umjesto 2000. i 2001. I volumen 23/2002 tiskan je 2003.

U posebnome prijedlogu Predsjedništvu Akademije, koji ću uputiti posredstvom Razreda, založit ću se za to da „RAD“ bude glavni časopis Akademije u koji bi se uklopili svi specijalistički časopisi kao njegovi dijelovi. Isto ću tako predložiti da tekstovi budu, bar iz prirodnih znanosti, na engleskome jeziku,

S poštovanjem.

Vlatko Silobrić

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, HR-10000 Zagreb, tel./faks +385 1 461 43 23; e-adrese:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.htnet.hr

Zagreb, 10. rujna 2004.

Predsjedništvu Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti,
Posredstvom Razreda za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
A. Hebranga 1
10000 Zagreb

Cijenjeni kolegice i kolege,

Predlažem vam racionalizaciju u politici izdavanja časopisa naše Akademije. Smatram da je racionalizacija nužna ne samo zbog štednje, već i zato da časopisi Akademije budu redoviti i da im se poveća odjek.

Moj se prijedlog svodi na to da RAD postane glavni i jedini časopis koji će Akademija izdavati iz svih područja znanosti koje taj časopis pokriva. Svi specijalizirani časopisi iz pojedinih znanstvenih disciplina postali bi dijelovi/rubrike RAD-a. Tako bi, na primjer, „Acta biologica“ mogla postati njegov dio/rubrika. Uvjeran sam da bi se time postigla veća „vidljivost“ članaka objavljenih u dosadašnjim specijaliziranim publikacijama. Istodobno bi to omogućilo RAD-u da izlazi češće i redovito.

Uz ovaj moj prijedlog, mislim da bi bilo dobro odlučiti da se svi članci iz prirodnih znanosti, objavljuju na engleskome jeziku.

U prilogu Vam dostavljam kopiju dopisa koji sam uputio Razredu za prirodne znanosti i koji je u skladu s ovim prijedlogom.

Nadam se da će Predsjedništvo razmotriti ovaj moj prijedlog. Dakako, spreman sam ga na Predsjedništvu potanko obrazložiti.

Vlatko Silobrić

Prilog

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Na sjednici Razreda od 5.10.2004. raspravljali smo o mojim prijedlozima i za njih sam dobio načelnu podršku Razreda (točka 6.2. Zapisnika). Na kraju istoga mjeseca, uputio sam, posredstvom Razreda, pismo i Predsjedništvu Akademije. U njemu sam predložio cjelovito rješenje za izdavanje časopisa u Akademiji.

Dr. Vlatko Silobrčić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

Zagreb, 30.10.2004.

Akademik Branko Sokač
Tajnik,
Razred za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
A. Hebranga 1
10000 Z a g r e b

Cijenjeni gospodine tajniče,

U prilogu Vam dostavljam kopiju dopisa koji sam uputio Predsjedništvu Akademije, sa svim prilogima. Činim to zato da Vas i Razred o tome obavijestim.

Srdačno Vas pozdravljam.

Vlatko Silobrčić

Prilog

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

Zagreb, 30.10.2004.

Akademik Milan Moguš
Predsjednik,
Predsjedništvo
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
Zrinski trg 11
10 000 Zagreb

Cijenjeni gospodine predsjedniče, članice i članovi Predsjedništva,

Molim Vas da na jednoj od sjednica Predsjedništva razmotrite ove moje prijedloge.

1) Predlažem da „Rad“ bude jedini znanstveni časopis koji Akademija izdaje i da se u njega uvrste svi drugi specijalizirani časopisi, što ih Akademija sada izdaje, kao njegovi dijelovi. Tako bi svaki njegov broj mogao imati tekstove iz onih područja iz kojih su tekstovi priređeni za tisak. Dakle, nebi bilo nužno da svaki broj „Rada“ ima uvijek sve rubrike ispunjene. S time da bi rubrike nosile oznake. Na primjer: A. Pravo, B. Medicina, itd.

Dva su glavna razloga da to predlažem. Jedno je potreba da se na jednome mjestu koncentriraju najbolji tekstovi, kako bi znanstvene informacije objavljene u njima imale što veću dostupnost i odjek. Drugo je potreba da se uštedi novac.

2) Zatim bi „Rad“ trebalo pripremati i u elektroničkome obliku kako bi postao što dostupniji. U skladu je s time i moj prijedlog da se Akademija uključi u svjetski pokret za slobodan pristup znanstvenim informacijama i da u tome ima vodeću ulogu u Hrvatskoj (vidi moj izvještaj sa sastanka u Budimpešti, u prilogu).

Dakle, moj je prijedlog da se „Rad“ izdaje i u elektroničkome obliku i da mu tekstovi budu slobodno (bez ograničenja) dostupni na Svjetskoj mreži. Da bi dostupnost bila ne samo fizička nego i stvarna, predlažem da tekstovi, bar oni iz prirodnih, biomedicinskih, biotehničkih i tehničkih znanosti budu na engleskome jeziku.

3) U skladu s prethodnom točkom, predlažem da Akademija potpiše Berlinsku deklaraciju i time se javno opredijeli za slobodan pristup objavljenim znanstvenim informacijama. Tekst Berlinske deklaracije citiran je u mome članku (vidi prilog).

4) Kao jasan znak da Akademija pristupa Belinskoj deklaraciji, predlažem da se u Akademiji osnuje institucijski arhiv elektroničkih tekstova koji bi bili dostupni na Svjetskoj mreži i pretraživi na osnovu usklađenih programa koji postoje za institucijske arhive. Ti bi tekstovi mogli biti i izravno povezani sa životopisima pojedinih akademika, njihovih autora.

Svjestan sam da u ovako kratkome dopisu ne mogu niti objasniti niti obrazložiti moje prijedloge. Zato predlažem da u Akademiji održim predavanje o Slobodnome pristupu znanstvenim informacija. Spreman sam, dakako, doći i na sjednicu Predsjedništva da bih obrazložio svoje prijedloge, a i pružiti sve dodatne informacije i pomoć pri ostvarivanju gorespomenutih prijedloga. U prilogu Vam dostavljam svoj tekst o Slobodnome pristupu znanstvenim informacijama koji sam nedavno objavio, kao stanovitu početnu informaciju u vezi s točkama 2, 3 i 4 mogega prijedloga.

Zahvaljujem i pozdravljam.

Vlatko Silobrić

Prilog:

- Izvještaj sa Sastanka u Budimpešti
- Tekst iz časopisa Kemija u industriji

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Kako moj prijedlog nije naišao na podršku u Akademiji, smatrao sam da nema nikakva razloga da ja dalje pokušavam išta predlagati u vezi s izdavanjem časopisa, pa sam zato uputio pismo kolegi Branku Sokaču, tajniku Razreda.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

Zagreb, 28.02.2005.

Akademik Branko Sokač
Tajnik,
Razred za prirodne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
Hebrangova 1
10 000 Z a g r e b

Cijenjeni kolega,

Pred stanovito vrijeme Razred me je imenovao za glavnoga urednika našega časopisa ACTA BIOLOGICA. Prihvatio sam tu dužnost s namjerom da najprije ustanovim sadašnje stanje i zatim predložim rješenja za budućnost.

Ustanovio sam da časopis izlazi jako neredovito, a glavna je teškoća manjak kvalitetnih rukopisa. U međuvremenu sam, ljubaznošću kolege Zvonimira Devidea, prikupio ukupnu arhivu koju je kod sebe kolega imao. Arhivu sam predao gospođi Mariji Pavičić i zamolio je da ju pohrani u tajništvu nasega razreda.

Potaknut time što sam ustanovio za ACTA BIOLOGICA, predložio sam Predsjedništvu Akademije, posredstvom našega razreda, da se racionalizira ukupno izdavanje znanstvenih časopisa u Akademiji. S time da RAD, kao najstariji i najobuhvatniji časopis Akademije bude jedini znanstveni časopis koji bi ona izdavala. Predložio sam i stanovite detalje izdavačke politike za taj časopis, i ponudio daljnja obrazloženja, ako se moj prijedlog prihvati.

Po obavijestima koje ste nam dali na protekloj sjednici Razreda (23.02.2005.), zaključio sam da na moj prijedlog, od listopada prošle godine, nema reakcije (osim negativne reakcije Tehničkoga razreda). Ne vidim ni naznake da bi se o tome prijedlogu u Akademiji razgovaralo. Po tome zaključujem da u Akademiji nema interesa da se o mome prijedlogu raspravi i odluči.

Kako ne vjerujem da u tim okolnostima mogu djelovati u skladu sa svojim uvjerenjima, molim Vas da na sljedećoj sjednici našega razreda prihvatite moju ostavku na mjesto glavnoga urednika ACTA BIOLOGICA. Hvala.

S poštovanjem,

Vlatko Silobrić

Razred je na moju ostavku reagirao (sjednica 29.3.2005.) tako da me zamolio da još odgodim svoju odluku, i zaključio (točka Ad 3 Zapisnika): „Članovi Razreda nisu prihvatili njegovu ostavku, tražeći još malo vremena za naše predstavnike u Predsjedništvu da požure odgovore razreda (odnosno urednike edicije „RAD“ pojedinih razreda) i da se Predsjedništvo očituje o tom prijedlogu.“. Vrijeme je prolazilo, a ništa se nije dogodilo pa više nije bilo nikakva razloga da ja ne aktiviram ostavku.

Jedna je od važnih uloga Akademijinih razreda da obave pripreme za izbor novih članova Akademije: redovitih, dopisnih i članova suradnika. Naime, u razredima se obavljaju preliminarne nominacije pa rasprave i potom tajna glasovanja o nominiranima. Tako se dobiju kandidati/kandidatkinje koje podržava pojedini razred. Svi tako odabrani kandidati konačno dolaze na Skupštinu Akademije gdje se tajnim glasovanjem konačno biraju novi članovi. Ta se procedura ponavlja svake dvije godine.

Opisat ću jedan od takvih izbornih ciklusa (2008.). Prije početka procesa koji se uvijek najavljuje javno objavljenim natječajem, Predsjedništvo je objavilo da je u nekim Razredima svojom odlukom, smanjilo broj članova. Tako je Razred za prirodne znanosti „izgubio“ tri mjesta, te je od 23 mjesta koje je imao sveden na 20. Smatrao sam da je Predsjedništvo donijelo tu odluku protivno Statutu, jer jedan članak Statuta predviđa da Predsjedništvo može odrediti broj članova koje stanoviti razred može imati, ali nakon provedene rasprave o tome. Zato sam protestirao protiv te odluke i zamolio da moj pisani protest uđe u zapisnik Sjednice.

Izbori, Razred, 2008.

Smatram da je Predsjedništvo postupilo protivno Statutu HAZU-a, kad je odlučilo da ni u kojem od Razreda ne smije biti više od 20 članova, te kad je, na temelju toga odredilo da Razred za prirodne znanosti HAZU-a ima za izbore novih članova samo jedno mjesto a ne tri koliko ih stvarno ima. Tim su odlukama povrijeđene odredbe čl. 10., stavka 2, te članka 25., stavka 2. Statuta.

Zato je moj prijedlog na predsastancima Razreda bio da se upozori Predsjedništvo na tu pogrešku i da se Razred ponaša kao da takva odluka nije donijeta, jer je protustatutarna, bar dok ju ne potvrdi Skupština HAZU-a.

Kao i najčešće do sada, pretpostavljam da će Razred prihvatiti odluku Predsjedništva. Ipak, tražim da ovaj moj tekst uđe u zapisnik s ove sjednice Razreda. Razlog je jednostavan: nisam spreman vidjeti protustatutarno odlučivanje Predsjedništva i o tome šutjeti, zbog svoje savjesti..

Zagreb, 29.01.2008.

Vlatko Silobrić

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Budući da se većina Razreda nije složila s mojim prosvjedom, izbori su se u tome izbornome ciklusu odvijali po toj odluci Predsjedništva. U Razredu je bilo sedmero kandidata/kandidatkinja, od kojih su svi imali osnovne uvjete predviđene natječajem. Za sjednicu Razreda na kojoj smo odlučivali o predloženim kandidatima, sastavio sam tablicu u kojoj sam kandidate/kandidatkinje usporedio prema istim mjerilima. Presliku tablice navodim bez imena i prezimena.

IME I PREZIME	DOB (GODINE)	MEĐUNARODNE PUBLIKACIJE (CC i SCI)	CITATI <i>WoS</i>	DRUŠTVENO DJELOVANJE
	69	?	?	+
	55	87	2465	+++
	69	59	406	++++
	58	88	550	++
	58	96	2117	++
	72	40 (?)	12	++
	56	44	500	++

BY

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Iz tablice se vidi da su među kandidatima/kandidatkinjama postojale znatne razlike. Ipak, tajnim su glasovanjem nominirani (odabrani za daljnju proceduru) dvojica kandidata koji su imali najslabije brojčane pokazatelje njihove djelatnosti. Kako sam pretpostavio, na temelju dotadašnjeg iskustva, da bi se to moglo dogoditi, pripremio sam kratku izjavu, koju sam priložio u Zapisnik.

IZJAVA ZA ZAPISNIK SJEDNICE RAZREDA OD 29.01.2008.

Pretpostavljajući da će ishod glasovanja biti takav, tj. da će proći kandidati s najmanjim opusom međunarodnoga znanstvenog i domaćeg/međunarodnog društvenog djelovanja od svih koje su nominirati (ukupno 7), ovime želim iskazati svoje neslaganje s takvim izborom Razreda, i skinuti sa sebe odgovornost za njega.

Zagreb, 29.01.2008.

Vlatko Silobrčić.

ISTUPI U RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI

I prije i poslije toga, ishod glasovanja je često bio takav. Nisam više vidio smisla da stalno ponavljam svoje prosvjede.

Na sjednici Razreda u lipnju, pročitao sam i molio da se uvrsti u zapisnik moje gledište o tomu kako je Uprava/Predsjedništvo Akademije djelovala u vezi s promjenom Zakona o Akademiji u kojem je omogućen nastavak mandata sadašnje Uprave za još jednu godinu.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric1@zg.t-com.hr

Za sjednicu Razreda u lipnju 2009.-prilog za zapisnik

Želim u nekoliko minuta ispričati priču o tome kako je, po mom viđenju, djelovala Uprava/Predsjedništvo naše Akademije u vezi s nedavnom Promjenom Zakona o Akademiji.

Priča započinje time da nam je Uprava/Predsjedništvo ukinulo tri mjesta za redovite članove u Razredu. Smatrao sam tada, a čvrsto vjerujem i danas, da je to bilo protustatutarno, jer je o tomu najprije trebala biti povedena javna rasprava u Akademiji, a tek je onda Predsjedništvo to moglo napraviti (vidi članak 25. Statuta Akademije).

Ono što tada nisam znao, a sada znam, jest da je to bio početak izvođenja plana koji će se uskoro nastaviti dogovorenim, i nedavno prihvaćenom Promjenom zakona o Akademiji (pitanje članova suradnika i produženja mandata sadašnje Uprave/Predsjedništva). Za mene nema nikakve dvojbe da je ta promjena Zakona, o kojoj se u Akademiji nije nikada na skupštini raspravljalo bila dogovorena između pojedinih članova sadašnje Uprave i pojedinih saborskih zastupnika HDZ-a.

Zato je potpuno nevjerodostojna tvrdnja članova Uprave da Akademija s time nema ništa i da je to inicijativa iz Sabora. Još je manje dopustivo da Predsjednik Akademije na Skupštini od 2. travnja odbija dopuniti dnevni red Skupštine jer: „to nitko nije tražio“. To je bio argument da se ne prihvati moj prijedlog da se na Skupštini raspravlja o promjeni Zakona. Da podsjetim, moje je traženje bilo osnovano na izglasovanoj odluci našega Razreda da se to od Predsjedništva traži.

Dalje, iz Zapisnika 4. redovite sjednice Predsjedništva Akademije od 22. travnja 2009. U točki Ad 1., prihvaćen je Zapisnik 3. sjednice Predsjedništva (25. ožujka 2009.), uz dodatak 4.1. točki dnevnog reda. U tome dodatku jedna rečenica glasi: „Gušić i Kućan su izvijestili o traženju svog razreda da Akademija o tome raspravi“ (misli se na predstojeću promjenu Zakona o Akademiji). Ako su kolege Gušić i Kućan, u skladu odlukom Razreda, tražili da se rasprava o tome uvrsti u dnevni red predstojeće Skupštine, Predsjednik Akademije na Skupštini od 2. travnja nije govorio istinu kad je rekao da to „nitko nije tražio“.

U međuvremenu je Promjena Zakona o akademiji u Saboru prihvaćena, te je sada došlo vrijeme da se ostvari konačni dio dogovora (vidi gore), tj. da se ustanovi Razred za teatrologiju i film Akademije. U njemu bi, pretpostavljam, trebali naći svoje mjesto „zaslužni“ za donošenje Promjene Zakona u Saboru.

Molim da ovaj moj tekst uđe u Zapisnik s ove sjednice Razreda. Ne zato što mislim da će to izazvati ikakve dramatične učinke, ni u Razredu ni u Akademiji, nego zato da ostane zapisano kako ipak takvo ukupno djelovanje Uprave/Predsjedništva nije ostalo „nepročitano“.

U vezi je s time i moj podnesak na sjednici Razreda od 25. svibnja 2010. godine.

Za sjednicu Razreda za prirodne znanosti od 25. svibnja 2010.

Točka: O Skupštini Akademije od 8. travnja ove godine

Tri su razloga da se obraćam Razredu. Jedan je taj što je sve započelo u Razredu. Drugi je da u Razredu upozorim na kršenje mojih prava redovitoga člana Akademije. Treće da javno postavim pitanja o načinu funkcioniranja Akademije.

1. Da ukratko podsjetim. Uvjeren da su naši prestavnici u Predsjedništvu (kolege Gušić i Kućan) prenijeli zahtjev Razreda za uvrštenjem nove točke dnevnoga reda u Skupštinu od 2. travnja 2009, iznenadio sam se kad u pozivu za tu Skupštinu nije bilo te točke dnevnoga reda. Zato sam pripremio izlaganje u kojem je bilo traženje da se ta točka uvrsti. Počeo sam čitati pripremljeni podnesak u kojem prve dvije rečenice glase: „Želim kratko govoriti o dnevnome redu ove Skupštine. Pretpostavljam da većina članova Akademije znade da je u Saboru prošao prvo čitanje Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o Akademiji.“ Predsjednik Akademije mi nije dozvolio da nastavim (vidjeti Stenogram). Obrazložio je to time da je prekasno za uvrštavanje nove točke dnevnoga reda, a da nitko na Predsjedništvu nije bio tražio da se ta točka uvrsti. Naknadno se pokazalo da naši predstavnici u Predsjedništvu doista nisu tražili što ih je Razred glasovanjem bio obvezao (12 glasova i 3 suzdržana). **Ipak, smatrao sam tada, a isto mislim i sada, da je zabranom da na početku Skupštine govorim o promjeni dnevnoga reda, napravljen ozbiljan prekršaj prava svakoga akademika da u Skupštini govori o relevantnim pitanjima. Jer, Skupština je najviše tijelo Akademije, iznad Predsjedništva i Predsjednika.**

2. U Zapisniku Skupštine od 2. travnja 2009., koji smo prihvaćali na Skupštini od 8. travnja ove godine, nije bilo jasno koju sam točku želio uvrstiti u dnevni red te Skupštine. **Zato sam tražio dopunu Zapisnika. Dopuna je primljena s odlukom da ju se uvrsti u Zapisnik Skupštine od 2. travnja 2009 (vidjeti stenogram).**

Posve sam slučajno doznao da se na sjednici Predsjedništva Akademije od 28. travnja ove godine „nešto raspravljalo o meni“. Nisam o tomu dobio nikakvu službenu obavijest. (Samo usput, smatram civiliziranim da se o krivnji osoba javno ne raspravlja bez njih.) Da vidim o čemu je bila riječ, zatražio sam Zapisnik sa te sjednice Predsjedništva i u točki Ad 3., našao ovaj zaključak: „Slijedom iznesenog, Predsjedništvo je utvrdilo da je u Zapisniku s redovitog zasjedanja Skupštine Hrvatske akademije održane 2. travnja 2009, koji je objavljen u *Ljetopisu Hrvatske akademije*, knjiga 113, Zagreb 2010., str. 46., vjerodostojno preneseno izlaganje akademika Vlatka Silobričića na tome zasjedanju te da nema potrebe za izmjenom i dopunom toga zapisnika“. Treba dodati da se u tekstu prije toga zaključka spominje stenogram Skupštine od 2. travnja od 2009., iz kojeg se vidi da ja na Skupštini nisam, navodno, uspio izgovoriti nista više od: „Ja bih nešto na dnevni red rekao“. **Bez obzira na to je li taj zaključak istinit, Predsjedništvo si uzima pravo da odlučuje suprotno tomu što je odlučila Skupština, koja je prihvatila moju dopunu Zapisnika (vidjeti iznad).**

Kako se tijekom događaja nikako ne podudara s mojim sjećanjem početka Skupštine od 2. travnja 2009., niti s mojim pripremljenim izlaganjem za nju, Odlučio sam zatražiti tonski zapisnik sa te Skupštine. Najprije sam, prošli četvrtak (20. svibnja) razgovarao s glasnogovornicom Akademije o tome. Drugi dan, u petak (21.), otišao sam u Akademiju i našao gospodina koji je zadužen za snimanje. On je potvrdio da tonski zapis postoji i da ga je „baš dao gospodi Mirjani“. Otišli smo zajedno do gospođe Mirjane i zatražio sam tu tonsku snimku. Gospođa Mirjana mi ju je odbila dati, jer da ona to ne smije bez odobrenja Tajnika akademije. Zatražio sam razgovor s Tajnikom i od njega čuo prvo **da je Uprava odlučila da je jedini relevantni dokument sa Skupštine stenogram**. Na moje inzistiranje da bih ipak želio čuti tonski zapis, dobio sam uputu **da napišem dopis Upravi i da će Uprava zatim odlučiti imam li ja pravo na to**. Kako nisam bio zadovoljan tim odgovorom, razgovarao sam odmah s Glavnim tajnikom Akademije, a na kraju i sa Predsjednikom Akademije. Svugdje

sam dobio isti odgovor. **Budući da takav postupak smatram neprimjerenim, ovim putem tražim da mi se omogući da preslušam tonski zapis sa Skupštine od 2. travnja 2009. i da dobijem njegovu kopiju.**

3. Kad se sabere sve što sam podebljanim slovima istaknuo u ovome tekstu, mogu se postaviti ova pitanja o funkcioniranju Akademije: **Ima li pravo Predsjednik Akademije zabranjivati redovitome članu Akademije da govori u Skupštini? Tko u Akademiji ima pravo odlučivati o tomu što će ući u zapisnik Skupštine, Skupština ili Predsjedništvo? Tko ima pravo odlučiti što je relevantan zapis sa Skupštine, Skupština sama ili Uprava Akademije? Ima li svaki redoviti član Akademije pravo na sve njezine dokumente, ili o tome odlučuje Uprava? I na kraju, ali ne manje važno: Zašto do danas u Akademiji nije bilo javne rasprave o promjeni Zakona o Akademiji, premda je ta promjena prihvaćena u Saboru pred oko godinu dana, a zahtijeva i promjenu Statuta Akademije?**

Molim da ovaj moj podnesak uđe u zapisnik ove sjednice Razreda, a ja ću ga posebno uputiti, kao prilog pismu, Predsjedništvu Akademije. Hvala.

Zagreb, 25. svibnja 2010.

Vlatko Silobrić

Dok ovo pišem (25. srpnja 2010.) nema još nikakva odgovora na taj moj podnesak, premda sam ga uputio svim članovima Predsjedništva. Lako je moguće da odgovora neće ni biti, jer je jedan način da se "odgovori" i to da se podnesak jednostavno ignorira.

POGLAVLJE 5.

GOVORI NA SKUPŠTINAMA AKADEMIJE

U ovom sam poglavlju sabrao sve svoje govore na Skupštinama Akademije. Povodi su bili različiti. Držao sam se uvijek istoga obrasca: pročitao bih govor i zatim ga predao i zamolio da se uvrsti u zapisnik Skupštine. Govori su najčešće bili kratki; gotovo uvijek kraći od 10 minuta. Poredat ću ih kronološki i ne vidim potrebu da ih komentiram. Iz sadržaja bi trebalo biti jasno o kojem sam pitanju govorio. Neki od tih govora naći će se i u drugim poglavljima, uvijek tamo gdje su povezani s pitanjima o kojima je u tom poglavlju riječ.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@imz.htnet.hr

Zagreb, 25.11.2003.

RASPRAVA NA IZBORNOJ SKUPŠTINI AKADEMIJE

27.11.2003.

Izbore za vodstvo naše Akademije smatram veoma bitnim događajem u njezinome djelovanju. U skladu s time, i zbog vlastite savjesti, želim reći da nisam zadovoljan načinom na koji se odvijaju. Evo mojih zamjerki:

- Gotovo se uvijekilo kao pravilo da isti ljudi po dva mandata budu na vodećim položajima; od Razrednog tajnika (što znači i člana Predsjedništva), Glavnog tajnika, Potpredsjednika i zatim Predsjednika. Po sadašnjem Statutu to znači po 24 godine u Predsjedništvu, po 12 u Koordinaciji. Pitam se: jesu li svi članovi naše Akademije doista ravnopravni u svojim pravima?

- Pri pripremama za nove izbore kandidatkinje/kandidati nam se ne predstavljaju, ne znamo ništa o njihovim programima i koncepciji vođenja Akademije u važnim vremenima globalizacije i našega pristupanja Europskoj Uniji. Umjesto njihovih programa dobili smo njihove životopise!

- Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se, u stanovito neodređeno vrijeme u izornoj godini, dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima), popis od četiri moguće kandidatkinje/kandidata za Upravu. Zatim se o njima provede glasovanje u Razredima, često i prije ljeta. Točno je da smo i ove godine u Razredima dobili prazne listiće i svatko je imao mogućnost napisati bilo koje ime, ali su svi već znali da postoje kandidatkinje/kandidati za članove Uprave. Tako zapravo niti jedan Razred nije započeo od praznih listića, kako bi to trebalo biti. Time je u stvari izbor obavljen, često i prije jeseni. Pitam se, zato, koji je smisao roka za prijavljivanje drugih mogućih kandidata (15 dana prije Skupštine), kad je u pravilu jasno da je izbor već obavljen i da ga Skupština Akademije treba samo potvrditi?

- U skladu s ovim mojim razmišljanjima predlažem promjene Statuta u kojima bi izborni proces imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.

- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati morali bi govoriti o svojim gledištima i planovima na posebnoj predizornoj skupštini Akademije, koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine. Tada bi kandidatkinje/kandidati i odgovarale/odgovarali na moguća postavljena pitanja.

- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom. Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome kugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Vjerujem da naša Akademija ima obvezu prednjačiti i svojim demokratikim ponašanjem te zato predlažem takav izborni postupak.

Za današnje izbore, najmanje što možemo napraviti, jest tražiti od kandidatkinja/kandidata da nam obrazlože razloge za svoju kandidaturu i razmišljanja o djelovanju Akademije. To i predlažem.

Vlatko Silobrić

GOVORI NA SKUPŠTINAMA AKADEMIJE

- Nema ništa o tome hoće li Akademija išta poduzimati kao cjelina, odnosno njezin Koordinacijski odbor i Predsjedništvo u njezino ime.

- Pitam to stoga stoga što već dugo smatram da stanje u hrvatskoj znanosti nije dobro, a, na žalost, u prošloj me godini ništa nije demantiralo. Čini se da se ništa ne namjerava napraviti niti u 1999. Odmah želim reći to da me 10% povećanje novaca u proračunu nimalo ne ohrabruje. Evo zašto. Prvo, lani je povećanje za istraživanje i razvoj bilo 13,8%. Nadalje, premda su službene brojke koje RH izdvaja za znanost oko 0,87% bruto društvenog proizvoda, lako je vidjeti da to nije tako, jer se taj postotak odvaja za znanost i visoko obrazovanje. Za znanost se ne odvaja više od 0,45%. S takvim ulaganjem u znanost i s oko 4200 USD po stanovniku, RH treba nekoliko desetljeća da dostigne većinu drugih europskih zemalja na njihovom sadašnjem stupnju razvoja. Tako se za Portugal, koji izdvaja oko 0,60% BDP, računa da mu treba oko 50 godina da dostigne ostale. Dakako, ako se drastično ne poveća ulaganje. Europske zemlje ulažu prosječno oko 1,6% BDP. Dakako uz znatno veći prihod po stanovniku.

Da Vas podsjetim na notornu činjenicu o gotovo savršenoj korelaciji između BDP-a i stope ulaganja u znanost. Za 1996. godinu, za zemlje Europske zajednice, koeficijent korelacije je 0,94!

-Ali nije sva nevolja u novcu, premda se iz uloženog novca vidi kakav je položaj znanosti u RH. Smatram da je najgore to što hrvatska već dugo nema nikakvu znanstvenu politiku. Taj svoj zaključak temeljim na ovim činjenicama:

- Još uvijek nema pravih kriterija vrednovanja znanstvenoga rada niti znanstvenika. Ti kriteriji mogu biti samo oni isti koji se rabe u razvijenome svijetu. A ako se pogleda svjetske baze podataka hrvatska ima znatno manje znanstvenika nego što ih svijet vidi.

- Ministarstvo znanosti novčano potpomaže izlaženje više od 200 znanstvenih časopisa u hrvatskoj, a svijet ih vidi jedva nekoliko

- Znanstveni projekti koje novčano potpomaže Ministarstvo, premda to potpomaganje može biti na razini od 20 000 kuna mjesečno, nisu prošli pravu recenziju,

- Neriješena su pitanja znanstvenih instituta (na primjer) IRB

- Nema resora u vladi u kojem su ministri tako listopadni kao u onome znanosti, a sada već gotovo dva mjeseca nema ministra. Da stvar bude još gora u ta se dva mjeseca raspravljalo o proračunu. To se nije dogodilo niti u jednom drugom vladinom resoru.

Dakle, pitam da li će Akademija, kao najviša znanstvena ustanova i dalje prihvaćati takvo stanje i šutjeti ili se sprema reagirati. Naime, ako se u prošlom mandatu moglo dvojiti dali se Akademija previše bavi politikom u smislu upravljanja državom, mislim da ne može biti nikakve dvojbe da je Akademiji dužnost da se bavi stanjem znanosti i znanstvenom politikom.

Ako je iz bilo kojih razloga Akademija zaboravila reagirati na takvo stanje u znanosti, moj je prijedlog ovoj Skupštini da zaduži naše vodstvo da to svakako učini. **Naime, to što aktualna vlast ne zna ili ne želi znati da je za napredak svakoga društva znanost bitna, možda se može razumjeti, premda ne i opravdati. To što Akademija ne poduzima ništa da se to izmijeni, ne može se ni razumjeti ni opravdati. Hvala.**

Skupština, prosinac 2003.

Govor za Izbornu skupštinu Akademije, 20.05.2004.

Gospođo i gospodo predsjedatelji, kolegice i kolege,

Složiti ćete se sa mnom, vjerujem, da je primanje novih članova u našu Akademiju izvanredno važan događaj, koji utječe na njezinu sadašnjost ali još više na njezinu budućnost. Stoga me se posebno neugodno doima broj propusta, moralnih, etičkih i proceduralnih, koji su se dogodili u pripremi za ove izbore.

Kako su moji prethodnici točno opisali o kojim je pojedinačnim propustima riječ, želim samo reći da se s njihovim konstatacijama slažem.

Mislim da ne smijemo nikako dopustiti da se takva praksa nastavi jer to vodi u nedopustivu eroziju ugleda Akademije. Zato smatram da su promjene našega ponašanja u Akademiji nužne.

Kao što sam već naglasio propusti su moralni, etički i proceduralni. Kako moralnost i etičnost naših postupaka ovisi o moralu i etičkim normama nas članova na nama je i odgovornost, s time da posebnu odgovornost ipak snose vodeća tijela Akademije. Ta bi odgovornost posebno morala doći do izražaja pri biranju novih članova, koji bi, uz svoje vrhunske znanstvene ili umjetničke domete, morali biti odreda časni ljudi.

U proceduralnome području možemo napraviti odmah i posve konkretne korake. Mi smo pred donošenjem novoga statuta Akademije. Nikako ne mogu razumjeti zašto se donošenje toga dokumenta toliko odgađa. Trebalo bi to uzeti kao prioritet jer je to osnovni dokument ove Akademije. To više što moramo voditi računa

i o tome da, kao dio procedure njegova odobravanja, naš prijedlog mora proći kroz Sabor.

U pogledu samih izbora na skupštini, smatram da bi trebalo osnažiti ulogu Skupštine tako da se na njoj doista biraju a ne samo potvrđuju novi članovi Akademije. I to iz popisa svih kandidata/kandidatkinja na kojem bi stajao broj glasova koji su prethodno dobili u Razredima.

Na kraju, apeliram na sve kolegice i kolege da u svome ponašanju vode računa o najvišim moralnim i etičkim normama na koje nas obvezuje sam temeljni razlog osnivanja i djelovanja ove Akademije. A na Predsjedništvo i Odbor za Statut apeliram da bez odgođanja pristupi promjeni Statuta, kako bismo osigurali sve što je nužno za što uspješnije djelovanje ove naše ustanove. Hvala.

Vlatko Silobrić

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

O PRIJEDLOGU STATUTA HAZU-A
Za Izvanrednu skupštinu od 13. listopada 2005.

Polazim od toga da je Statut svake ustanove najvažniji njezin dokument. Zato nalazim potrebu da i u ovoj prigodi, bez obzira na to kolika je mogućnost da se išta promijeni u Prijedlogu koji je pred nama, ipak kažem što mi savjest nalaže.

Nije dobro da je našoj Akademiji trebalo više od dvije godine da izradi prijedlog promjena Statuta. To više što je, kako se navodi u Obrazloženju, riječ o manjim izmjenama. Svjestan sam svih okolnosti koje su to uvjetovale, ali nismo smjeli dopustiti da taj proces toliko traje.

Ne slažem se s navedenom ocjenom da je samo jedan Razred bio protiv sadašnjega prijedloga Statuta. Onaj tko pročita zapisnik sa sjednica Razreda za prirodne znanosti od 10. svibnja ove godine, vidjet će da ni taj razred nije prihvatio neke od važnih rješenja koja se nalaze u sadašnjem prijedlogu. To što su naša dva predstavnika u Predsjedništvu glasovala za sadašnji prijedlog, ja pripisujem njihovom preslobodnom tumačenju vlastite uloge u Predsjedništvu. Važno je to reći ne samo radi istine već i zato što se sve češće pokazuje da u Akademiji postoje važne razlike među njezinim razredima, te vjerujem da pri promjenama Statuta nije bilo mudro odbaciti prijedlog kolege Borisa Kamenara (od 8. prosinca 2003.). Kolega Kamenar je bio predložio da se Razredi organiziraju u dva veća funkcionalna odjela za „rasprave o problemima šire struke te pri predlaganju novih članova i čelninstva HAZU“. Dakako da bi svi Razredi nastavili djelovati kao i do sada. Sličan su prijedlog već ranije imali i drugi kolege, i šteta što je i ovom prigodom propuštena prilika da ga se bar ozbiljno razmotri.

A sada o samom prijedlogu Statuta.

- Ne mogu se složiti s time da određivanje kvoruma bude kako se predlaže (članak 3). I dalje mislim da bi o sudjelovanju ili nesudjelovanju akademika u kvorumu morali odlučivati oni sami i (li) njihova najuža obitelj.

- Smatram da nikako ne bi trebalo prihvatiti rješenje da Predsjedništvo može zaustaviti prijedlog Razreda i ne proslijediti ga na Skupštinu (članak 5). Nelogično je obrazloženje koje se nudi. Citiram dio: „...Predsjedništvo je često brojnije tijelo od ukupnoga broja članova pojedinih razreda koji su donijeli odluku o kandidiranju novih članova Akademije, pa u tom

smislu može donijeti pravilniju odluku“. Nelogično je iz dva razloga. Prvi je razlog ovaj. Ako je samo pitanje broja članova, onda je Skupština još znatno brojnija pa po tome i još prikladnija za donošenje odluke. Drugi je razloga u stručnosti Razreda za ocjenjivanje kandidata; Predsjedništvo posve sigurno nije stručnije od odnosnih razreda. I ovdje ću podsjetiti na prijedlog kolege Borisa Kamenara jer bi funkcionalni odjel, kako ga je on predložio, mogao odigrati važnu ulogu.

- Posve mi se neprihvatljivim čini tvrdnja na str. 7 Obrazloženja da bi: „...iznošenje informacija o tijeku izbornoga postupka u medijima, moglo izazvati štetne posljedice za kandidate, a isto tako za Akademiju u cjelini.“ Pa nismo mi tajna udruga nego javna ustanova koja se financira i iz proračuna. I zar nije časno i biti i kandidatom za člana Akademije?

- Ne razumijem što znači rečenica na str. 7 Obrazloženje koja glasi: „Visina nagrade uređuje se pravilnikom koji donosi Skupština. Predsjedništvo odlučuje o isplati nagrada u okviru sredstava što se za tu svrhu dobivaju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.“ Ako se sredstva dobivaju iz Proračuna i postoji Pravilnik, o čemu može još odlučivati Predsjedništvo?

- Nikako ne razumijem zbog čega se uporno odbija da se naziv „tajnik Akademije“ pobliže odredi nazivom „administrativni tajnik“. Pregledao sam zapisnik sa sjednice Odbora za Statut od 23. listopada 2003. i u njemu opetovano našao na takav prijedlog. Rado bih čuo stvarno tumačenje za to uporno odbijanje.

- Na kraju imam pitanje za gospodina Kaštelu kao i za kolegu Barbića (kao predsjednika Odbora za statut i istaknutoga pravnika): Koja je pravna i moralna osnova za to da jedan član Uprave, koji nije redoviti član Akademije, ima isto pravo glasa kao da jest član Akademije? Bit ću zahvalan za odgovor.

- Ostane li Prijedlog Odluke takav kakva se predlaže, glasovat ću protiv. U vezi s time predlažem da se o Odluci odlučuje tajnim glasovanjem.

Hvala.

Vlatko Silobrčić

Zagreb, 10.10.2005.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

Zagreb, 28.12.2006.

Predlažem promjene relevantnih dokumenata po kojima bi izborni postupak za čelnike Akademije imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.
- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati bi morali govoriti o svojim gledištima i planovima i odgovarati na pitanja. I to na posebnoj predizornoj skupštini Akademije koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine.
- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom.
- Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome krugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Na kraju, lijepo molim, da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala.

Vlatko Silobrić

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:

vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@imz.htnet.hr

Zagreb, 23.11.2006.

Gospođo i gospodo predsjedatelji,

Dva su razloga što se javljam za raspravu. Jedno je da komentiram dio izvještaja o radu Akademije a drugo da ponovno, i na ovoj Skupštini, komentiram izborni postupak za naše čelništvo.

Prvo Izvještaj. Citiram iz njega:

„Može se pretpostaviti da, između napada na Akademiju i osporavanja njezina rada od strane nekih njezinih članova, do čega je došlo naročito nakon Izborne skupštine u mjesecu svibnju 2006., i ovog smanjivanja sredstava, postoji uzročna veza. To potkrepljujemo činjenicom da istodobno nekim ministarstvima (znanost, kultura) sredstva ne samo da nisu smanjena nego su rebalansom djelomično povećana. Zbog toga Akademija preko ovoga slučaja ne bi trebala olako prijeći“.

Drugim riječima: Predsjedništvo smatra da je bespriječno radilo i da nema nikakva razloga za kritiku. Lijepo je imati takvo mišljenje o svome radu!

Ipak, usuđujem se pitati: koje dokaze ima Predsjedništvo da je baš kritika uzrokovala smanjenje odobrenoga novca? Naime, ne bi li se jednakom logikom moglo pretpostaviti da je odobravatelj proračunskoga novca za Akademiju smanjio svotu baš zbog razloga na koje ukazuju kritičari?

Budući da se Predsjedništvo, po meni bez dokaza, ipak odlučilo za pretpostavku da je novca manje zbog kritike a ne zbog drugih razloga, zaključujem da nam Predsjedništvo poručuje da je nužno prestati s kritikom, jer da će inače Akademija dobivati manje novca. Konačno, to je jasno rečeno u posljednjoj rečenici koju sam citirao. Jedino mi se čini da je takav pokušaj discipliniranja kritičara puno primjereniji nekome prošlom dobu, dobu jednogumlja, nego današnjoj demokraciji.

Drugi je razlog što se javljam opetovano neprimjerena procedura izbora vodstva Akademije. Naime, na Izornoj skupštini, 27.11.2003. raspravljao sam o izbornom postupku za vodstvo Akademije. Iznio sam svoje primjedbe i predložio rješenja. Kako se i ovaj put ponavljaju isti neprikladni postupci, očigledno moram još jednom upozoriti na to da si Akademija ne bi smjela dozvoliti takav način biranja svoga čelnništva. Evo što sam o tome bio rekao. Danas ću ponoviti samo najvažnije.

- Gotovo se uvijekilo kao pravilo da isti ljudi po dva mandata budu na vodećim položajima; od Razrednog tajnika (što znači i člana Predsjedništva), Glavnog tajnika, Potpredsjednika i zatim Predsjednika. To znači, kolegice i kolege, po 24 godine u Predsjedništvu, po 12 u Upravi.

- Pri pripremama za nove izbore kandidatkinje/kandidati nam se ne predstavljaju, ne znamo ništa o njihovim programima i koncepciji vođenja Akademije u važnim vremenima globalizacije i našega pristupanja Europskoj Uniji. Umjesto njihovih programa dobili smo njihove životopise, kao da ih prvi put biramo ^{da} ne znamo dovoljno o njima.

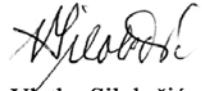
- Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se, u stanovito neodređeno vrijeme u izornoj godini, dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima), popis od četiri moguće kandidatkinje/kandidata za Upravu. Zatim se o njima provede glasovanje u Razredima, često i prije ljeta. Točno je da smo i ove godine u Razredima dobili prazne listiće i svatko je imao mogućnost napisati bilo koje ime, ali su svi već znali da postoje kandidatkinje/kandidati za članove Uprave. Tako zapravo niti jedan Razred nije započeo od stvarno praznih listića, kako bi to trebalo biti. Time je u stvari izbor obavljen, često i prije jeseni.

U skladu s ovim mojim razmišljanjima predlažem promjene relevantnih dokumenata po kojima bi izborni postupak imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.
- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati bi morali govoriti o svojim gledištima i planovima i odgovarati na pitanja. I to na posebnoj predizornoj skupštini Akademije koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine.

- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom.
- Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome kugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Na kraju, lijepo molim, da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala.

Vlatko Silobrić

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric1@zg.t-com.hr

Izlaganje na Skupštini Akademije od 28. ožujka 2007.

Iskustvo me poučilo da se od mojih izlaganja na skupštinama Akademije pojavljuju samo brižno odabrani dijelovi. Tako se, na primjer, nigdje ne vidi da sam u raspravi o promjenama Statuta (Skupština od 13. listopada 2005.) bio javno postavio pitanje o pravnoj i etičkoj osnovi po kojoj tajnik Akademije, gospodin Kaštela, ima u Upravi isto pravo glasa kao i akademici. Ne samo da nisam nikada na to dobio odgovor, nego se to pitanje i „izgubilo“ u zapisniku sa te sjednice.

Poučen, dakle, tim iskustvom, svoje sam izlaganje na Skupštini od 23.11.2006. završio ovom molbom: „Na kraju, lijepo molim da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala“.

Zato sam posebno pozorno pročitao zapisnik sa te Skupštine u Ljetopisu za 2006. koji smo nedavno dobili. I što sam našao. Umjesto moje dvije kartice teksta, našao sam jedan odlomak koji tako interpretira jedan dio moga izlaganja da ga ni ja sam nisam razumio! Nema ništa od moga protesta protiv rečenica u kojima Predsjedništvo tvrdi da je smanjenje novaca za rad Akademije posljedica kritičkih sudova nekih od njezinih članova. Očito ni kolega zapisničar, niti oni koji su mu pomogli da Zapisnik sastavi, nisu smatrali važnim moje kritičke primjedbe na neutemeljene sudove Predsjedništva. Usput ću spomenuti i to da je u naknadnoj verziji istoga Izvještaja, koji je kasnije bio podijeljen novinarima, bio izostavljen dio koji sam najjače kritizirao. Netko je ipak naknadno razmislio, ali sigurne ne zbog moje reakcije, jer je naknadna pamet proradila prije te reakcije.

Nadalje, kao stanoviti ustupak mome traženju u spomenutom se Zapisniku ostatak moga izlaganja rješava tako da se navodi da je ono „priloženo skupštinskom zapisniku i čine njegov integralni dio“. Pomislio sam da možda ima opravdanja za takvo „skraćivanje“ moga izlaganja jer da Zapisnik ne bude predugačak. Ali sam ga čitao dalje i našao u njemu detaljne upute o tome kako se ispunjavaju glasački listići, koje smo već nebrojeno puta čuli na izbornim skupštinama. Očito su sastavljači zapisnika procijenili da su ti poznati i opetovani detalji važniji dio zapisnika od mojih kritičkih primjedaba.

Ne mogu ništa drugo nego zaključiti da se pri sastavljanju Zapisnika dobro pazi što će se u njima naći od kritičnih primjedbi. I ta se praksa ponavlja: istinitost i potpunost zapisnika nije važna, važna je njegova korisnost za sastavljače. Nije mi drago što moram

GOVORI NA SKUPŠTINAMA AKADEMIJE

ponovno zaključiti da je riječ o aroganciji moći onih koji zapisnike sastavljaju i po nekim svojim kriterijima određuju što će u zapisnicima pisati a što ne. Pitam vas, kolegice i kolege akademici: imam li ja kao punopravni član ove Akademije pravo tražiti da ono što kažem, napišem i potpišem bude točno tako i unijeto u zapisnik? I što još trebam napraviti da steknem to pravo?

Kad se pažljivije pročitaju zapisnici sa Skupština, vidi se da mnoge od njih produ bez ikakve rasprave ili uz pokoji istup. Iz toga se može zaključiti da je stanje u našoj Akademiji idilično – najbolje moguće. E, vidite, meni je stalo da se vidi da u Akademiji ne misle baš svi tako, te da to ostane zabilježeno.

Tražim, dakle, ispravak Zapisnika i molim još jednom da se u njemu nađe moj integralni tekst. Zašto uopće inzistiram na tomu. Pa to je jedino što mi preostaje da umirim svoju savjest i da kažem što mislim o tome kako Uprava Akademije djeluje. Uprava ima pravo raditi kako misli da je dobro, ima pravo (sve dok joj većina to dozvoljava) ignorirati moju kritiku, ali nema pravo tu kritiku izostavljati kao da je nema.

Vlatko Silobrić

Za Skupštinu od 8. travnja 2010.

Gospodo i gospodo predsjedatelji, kolegice i kolege,

Poučen dosadašnjim nesretnim iskustvom da se moje intervencije na Skupštinama ili skraćuju ili „dodaju zapisniku“ a ne objavljuju, a objavljuje se, primjerice, svima poznata procedura pri glasovanju, pozorno sam pročitao zapisnik Skupštine od 2. travnja 2009. Zapisnik se nalazi u Ljetopisu Hrvatske akademije, knjiga 113 za godinu 2009., koju smo primili pred nekoliko dana.

Na str. 46. pri vrhu, može se pročitati: „Za riječ se javio akademik V. Silobrić sa zamolbom da se dopuni dnevni red današnje sjednice.“

„Budući da Predsjedništvo u statutarom roku nije primilo zahtjev za promjenu odnosno dopunu dnevnog reda Skupštine, Predsjednik je prijedlog dnevnog reda upućen svim članovima Skupštine dao na glasovanje. Skupština je velikom većinom glasova (pet glasova protiv i jednim suzdržanim glasom) prihvatila predloženi dnevni red.“

Dakle, sve veoma precizno, osim jednog važnog detalja. Može li itko od vas, ili ikoji čitatelj, iz toga teksta doznati kojom točkom sam želio dopuniti dnevni red? Je li vjerojatno da sam izašao na govornicu i tražio da se dopuni dnevni red a da nisam rekao kojom točkom? Kako ne vjerujem da je taj dio moga prijedloga ispušten slučajno, dozvolite mi da vas podsjetim na taj događaj i da izrazim svoje prosvjed zbog izostavljanja relevantnih činjenica u tekstu toga zapisnika.

Ukratko, u Razredu za prirodne znanosti, velikom većinom glasova, od naših se predstavnika u Predsjedništvu zahtijevalo da zatraže da se u dnevni red nadolazeće Skupštine (od 2. travnja 2009.) uvrsti točka o promjeni Zakona o Akademiji o kojoj mi u Akademiji niti smo bili obaviješteni niti smo ikada raspravljali. O svemu smo doznawali iz medija. Da vas podsjetim i na to da je Promjenom retroaktivno produženo trajanje mandata sadašnje Uprave sa 3 na 4 godine. Promjena koja, usput rečeno, zahtijeva i promjenu Statuta Akademije.

Kad sam na temelju izglasovanoga zahtjeva Razreda za prirodne znanosti pretpostavio da su predstavnici Razreda zahtjev iznijeli na sjednici Predsjedništva i da je točka o Promjeni Zakona trebala biti uvrštena u dnevni red Skupštine, i kad sam želio o tome nešto reći, u tome me gospodin Predsjednik spriječio. Naknadnom provjerom, pokazalo se da predstavnici Razreda za prirodne znanosti doista nisu bili obavili zadatak koji im je Razred zadao. Tako da se na Skupštini od 2. travnja 2009. nije čula ni riječ o važnoj promjeni Zakona o Akademiji.

Baš zbog takvoga tijeka stvari, siguran sam da je tekst Zapisnika o mome traženju na Skupštini od 2. travnja 2009. tako sročeno da se zapravo ne može znati što sam tražio. Dodat ću i to da je takva tajnovitost Uprave o tako važnom pitanju za mene nedopustiva, te ovime izražavam svoj prosvjed, ali i tražim da se ovaj tekst integralno, ponavljam bez kraćenja, unese u zapisnik ovoga zasjedanja. Dopustite mi i to da kažem da ne vjerujem (imam i vjerodostojno svjedočenje), da Uprava nije imala nikakva udjela u pripremi i donošenju te promjene Zakona koja joj je „šaptom“ produžila mandat za još godinu dana. To, vjerujem, objašnjava i dosadašnje izbjegavanje javne rasprave o tome u Akademiji.

Zagreb, 8. travnja 2010.

Vlatko Silobrić

GOVORI NA SKUPŠTINAMA AKADEMIJE

Prema svom sadržaju, premda ne sadrži govor na Skupštini, mislim da se među gornje tekstove može uvrstiti i moje pismo koje sam napisao za Jutarnji list, reagirajući na intervju koji je predsjednik Milan Moguš dao tome listu. U razgovoru me je spomenuo pa sam smatrao da imam pravo i dužnost o tome nešto reći.

Dr. Vlatko Silobričić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@zg.t-com.hr

U jutarnjem listu od 13. siječnja 2007. godine (MAGAZIN, str.28 do 29) objavili ste intervju s akademikom Milanom Mogušem, predsjednikom HAZU-a. Smatram da je Vaša novinarka Adriana Piteša obavila dobar posao, postavljajući relevantna pitanja. Komentirat ću samo na one njegove dijelove u kojima sam poimence spomenut, da pokušam objasniti svoja gledišta.

Prvi se put moje ime spominje u vezi s pitanjem jesu li kritičari u HAZU-u odgovorni za to da je Akademija dobila manje novaca. U svome odgovoru akademik Moguš niječe da se u Izvještaju Predsjedništva kritičari optužuju, kao i to da je u novinarskome primjerku Izvještaja izostavljena rečenica koja je originalnome tekstu stajala. Umjesto komentara, navest ću spornu rečenicu, a o tome da tu rečenicu novinari nisu našli u njihovim primjerima svjedoči Vaša novinarka. Dakle: „Može se pretpostaviti da, između napada na Akademiju i osporavanja njezina rada od strane nekih njezinih članova, do čega je došlo naročito nakon Izborne skupštine u mjesecu svibnju 2006. i ovoga smanjivanja sredstava, postoji uzročna veza. To potkrjepljujemo činjenicom da istodobno nekim ministarstvima (znanost i kultura) sredstva ne samo da nisu smanjena nego su rebalansom djelomično povećana **Zbog toga Akademija preko ovoga slučaja ne bi trebala olako prijeći.**“

Na drugome mjestu akademik Moguš tvrdi da se moji istupi ne friziraju u zapisnicima i preporuča da si postavim pitanje zašto se ja neprestano javljam, a moji prijedlozi nikada ne prolaze. Točno je da se moje izjave (uvijek napisane i potpisane) ne „friziraju“, samo im se neki dijelovi u Zapisnicima izostavljaju. Što se tiče pitanja o tome zašto se stalno javljam, na njega sam odgovorio čim sam bio primljen u Akademiju. Smatrao sam to čašću ali i obvezom. Najjednostavnije rečeno: mislim da nisam postao članom zato da bi šutio i klimao glavom na sve što se u njoj događa. Postoji nešto što se obično zove građanska dužnost da se kaže što se misli. Većina akademika očigledno misli da nemaju tu dužnost. Ja mislim da je imam.

U sljedećem odgovoru akademik Moguš se upušta u tumačenje mojih motiva: „Budimo ozbiljni“ kaže „stalo mu je da bude predsjednik“. Dakle, u vrijednosnome sustavu akademika Moguša, samo takav čisto osobni interes može biti motiv za javno istupanje. Osjećaj građanske dužnosti nije dostatno objašnjenje!

O mome kandidiranju par rečenica. Da, bio sam, na poticaj stanovitoga broja akademika, kandidat za predsjednika, dva puta. Oba puta kao protukandidat akademiku Ivi Padovanu. Oba sam puta bio napisao svoj program i viziju uloge Akademije i dao ga svim akademikima na uvid. Očito je moj program bio „prenaporan“ i politički neoportun pa nisam prošao. Čuo sam i primjedbe da sam premlad. Zanimljivo je da ni akademik Ivo Padovan, ni akademik Milan Moguš, ni za svoj prvi ni za drugi mandat, nisu predložili nikakav program. Prije izbora akademika Moguša dobili smo unaprijed njegov životopis. Ipak, velika je većina akademika birala kandidate bez programa.

Zagreb, 16.siječnja 2007.

Vlatko Silobričić

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Bit će jasno iz prikazanih tekstova i njihova slijeda da većina mojih govora nije imala nikakva odjeka, a neki se od njih nisu niti našli u zapisnicima Skupština.

POGLAVLJE 6.

PREDAVANJE NA TRIBINI GORNJI GRAD

U prethodnim poglavljima (Uvod, Glavni zadaci Akademije, O predstojećim izborima za vodstvo Akademije, Kako je Upravi produžen mandat, Moje kandidature za predsjednika, Istupi u Razredu za prirodne znanosti, Govori na Skupštinama Akademije) naveo sam događaje i dokumente koji bi trebali odgovoriti na pitanje postavljeno u Naslovu: za kakvu se Akademiju zalažem?

Na kraju ovoga ciklusa, navest ću nekoliko dokumenata koji opisuju sadržaj moga prvog javnog predavanja. Naslov mu je bio HAZU – za kakvu se akademiju zalažem. Dakle, u načelu isti kakav je i glavni naslov za gorespomenute tekstove. Detalji o predavanju vide se na slici.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Tribina
Gornji Grad
Kaptol 27

Pozivamo Vas
na javnu tribinu u ponedjeljak 3. III 2008 u 19⁰⁰ sati

HAZU

za kakvu se akademiju zalažem

Predavač:

Vlatko Silobrić

Voditelj tribine
Marko Melčić

gornjigrad@post.t-com.hr
<http://www.GornjiGrad.ORG>

Prije predavanja bio je i objavljen sažetak, radi informiranja potencijalnih slušatelja.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI – ZA KAKVU SE AKADEMIJU ZALAŽEM

Prema Zakonu Akademija je najviša znanstvena i umjetnička ustanova u Hrvatskoj. Ta se odredba odražava i u Akademijinu statutu. Međutim, bar od vremena otkada sam ja njezin član (1986.), u Akademiji se nikada nije ozbiljno i sustavno raspravljalo što to zapravo znači za njezinu ulogu u hrvatskome društvu. Osnovna se dvojba može svesti na ovo: je li članstvo u Akademiji samo počast na „kraju puta“, ili je to nova obveza da se i dalje aktivno sudjeluje u rješavanju svih važnih problema u RH. Drugim riječima, je li Akademija samo skup zaslužnih znanstvenika i umjetnika sa počasnom ulogom u društvu, ili ona treba reagirati na sva važnija događanja u RH, posebno ona u znanosti i umjetnosti.

U dva sam se navrata bio kandidirao za predsjednika Akademije. Oba sam puta bio sastavio svoj program rada po kojem bi Akademija morala neprestano sudjelovati u rješavanju nagomilanih društvenih problema u tranzicijskoj Hrvatskoj. Pri tome mi je kao uzor poslužila Nacionalna akademija znanosti SAD-a (NAS). NAS godišnje odgovara na nekoliko stotina pitanja koje joj upućuje Vlada SAD-a, ili ih nameću društvena kretanja. Tražeći odgovore na ta pitanja NAS se oslanja na eksperte unutar i izvan nje, a ekspertna rješenja do kojih se u tome procesu dođe, prolaze tijela NAS-a da bi na kraju dobila njezin pečat.

Smatrajući da bi uloga Akademije trebala biti slična opisanoj ulozi NAS-a, bio sam predložio program rada, očekujući da će se o njemu bar raspravljati posebno ili na samoj Izornoj skupštini. To se do sada nije ostvarilo, niti vidim nadu da će ostvariti. Čini se da je velika većina članova u Akademiji zadovoljna stanjem kakvo jest.

U predavanju ću ukratko predstaviti te svoje programe. Iz toga će se vidjeti kako zamišljam ulogu Akademije u hrvatskome društvu i kako je to različito od sadašnje njezine uloge. Ukratko: mislim da bi Akademija trebala sudjelovati u društvenim kretanjim u Hrvatskoj mnogo češće i intenzivnije nego što je to radila i nego što to sada radi. Na primjer, u sređivanju sustava znanosti i visokoga obrazovanja, koji nikako da se usklade s takvim sustavima u razvijenome svijetu.

Vlatko Silobričić

Predavanje sam bio zamislio tako da najprije kratko prikažem bar glavne akademije i učena društva u svijetu.

Podaci o *Academies and Royal Societies of Broad Scope* (www.scholarly-societies.org, ili preko www.hazu.hr/linkovi)

Takve akademije u 87 zemalja svijeta

Države/kontinenti sa 5 ili više takvih akademija:

Australija 9
Belgija 6
Francuska 35
Indija 5
Italija 33
Kina 5
Nizozemska 6
Njemačka 14
Sjedinjene američke države 23
Španjolska 10
Švedska 7
Švicarska 10
Ujedinjeno kraljevstvo 8

Međunarodne i multinacionalne: Third World Academy of Sciences, (The World Academy of Arts and Science)

InterAcademy Panel on International Issues (IAP) – neformalna mreža

International Union of Academies (IUA) – umjetnost i humanističke discipline

All European Academies (ALLEA) – razmjena informacija

Federation Lationaammericana de Academias de Ciencias (FELAC)

Association of Academies of Sciences in Asia (AASA) – 18 akademija

Federation of Asian Scientific Academies and Societis (FASAS)

Hrvatska 2 (HAZU, Tehnička, Medicinska, Pravna)

PREDAVANJE NA TRIBINI GORNJI GRAD

Zatim sam želio prikazati osnovne podatke o HAZU-u i navesti moje glavne zamjerke na njezin rad. Slijedilo je obrazloženje mojih zamjerki s konkretnim primjerima. Nastavio sam opisom onoga što sam pokušao napraviti da se stanje promijeni i na kraju postavio jedno pitanje. Taj slijed, s pripadajućim natuknicama, vidi se iz podsjetnika koji sam si bio pripremio za predavanje.

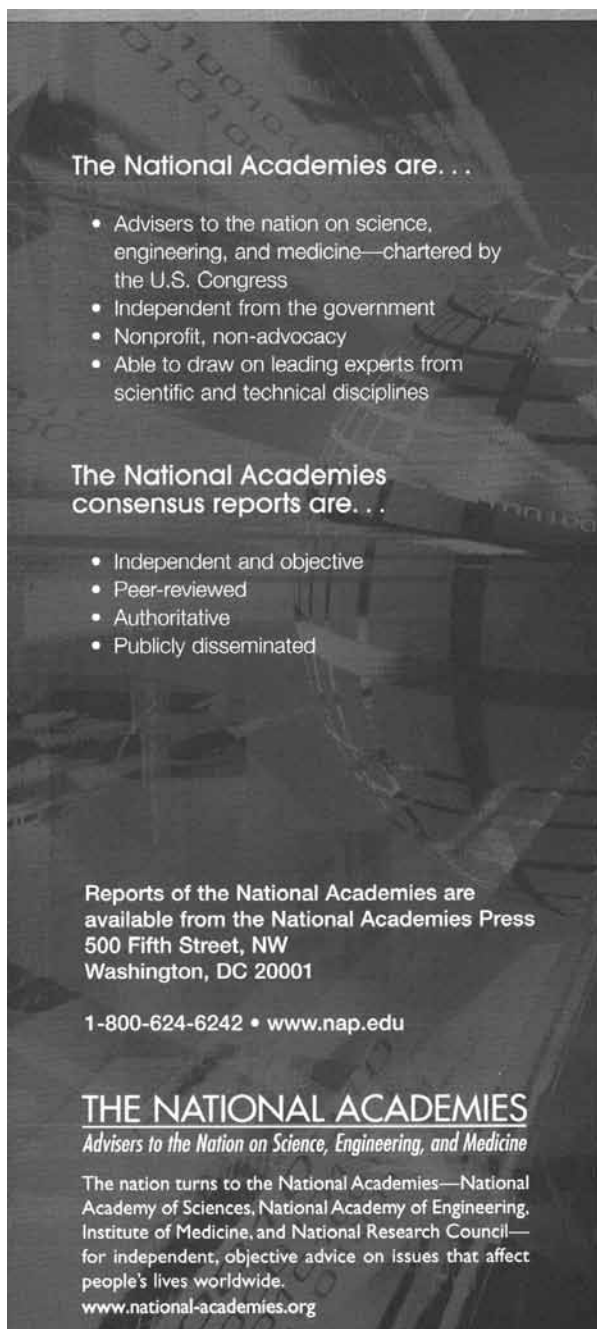
TRIBINA – PREDAVANJE

- Stanje Akademija u svijetu – završiti sa RH (*Akademije u svijetu*)
 - HAZU
 - Organizacija i članstvo (*Scan 4 i 1*)
 - Glavni zadaci (*Scan 3*)
 -
 - Ono što zamjeram :
 - Stidljivo, ako ikakvo, sudjelovanje u rješavanju glavnih problema u RH
 - Dvojbene kriteriji pri izboru novih članova
 - Nedemokratski i neprimjeren postupak pri izboru čelništva
 - U pogledu **sudjelovanja** pri rješavanju kao primjer
 - NAS
 - Organizacija – svrha – rečenica (*Scan 2*)
 - Primjer brošura (*Brošura*)
 - **Dvojbene kriteriji** : primjer Miroslava Radmana i Stipana Jonjića
 - Najnoviji primjer (*Tablica HAZU*)
 - **Izbor vodstva**
 - nikakvi sastanci o stanju i programi rada
 - dogovori u proljeće, do ljeta sve gotovo
 - ni na Izornoj skupštini ništa o programima, umjesto toga Životopisi
- Svatko me ima pravo pitati: što ste Vi napravili da ukažete na to:
- Moji programi za predsjednika i Skupštine
 - Predlaganje dobrih kandidata (tablica i izjava za zapisnik)
 - Istupanje na skupštini u vezi s izborom

Na kraju svega ostaje pitanje: kako se mijenja ustanova koja se ne zeli mijenjati, sakriva se iza autonomije, a zapravo je javna ustanova na proračunu.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Vjerujem da se iz podsjetnika može prepoznati što sam na predavanju govorio, a svi detalji se mogu naći u prethodnim poglavljima pa mislim da ih nije potrebno ovdje ponavljati. Prikazat ću još samo dio mrežne stranice The National Academies US jer je tu u dvjema rečenicama rečeno sve bitno. Smatram da bi Nacionalne akademije SAD-a mogle biti poželjan model za djelovanje HAZU-a.

The National Academies are. . .

- Advisers to the nation on science, engineering, and medicine—chartered by the U.S. Congress
- Independent from the government
- Nonprofit, non-advocacy
- Able to draw on leading experts from scientific and technical disciplines

The National Academies consensus reports are. . .

- Independent and objective
- Peer-reviewed
- Authoritative
- Publicly disseminated

Reports of the National Academies are available from the National Academies Press
500 Fifth Street, NW
Washington, DC 20001

1-800-624-6242 • www.nap.edu

THE NATIONAL ACADEMIES
Advisers to the Nation on Science, Engineering, and Medicine

The nation turns to the National Academies—National Academy of Sciences, National Academy of Engineering, Institute of Medicine, and National Research Council—for independent, objective advice on issues that affect people's lives worldwide.
www.national-academies.org

PREDAVANJE NA TRIBINI GORNJI GRAD

Predavanje sam zaključio pitanjem: kako se mijenja ustanova koja se ne želi mijenjati? Sakriva se iza autonomije, a zapravo je javna ustanova na proračunu.

Na predavanju je bilo, po mojoj procjeni, pedesetak slušatelja. Na moje izlaganje reagirao je jedan redoviti član Akademije koji mi je oštro zamjerio to što sam tako javno kritizirao Akademiju. Ostali su sudionici u raspravi ili postavljali pitanja ili su komentirali što su čuli. Nitko mi drugi nije zamjerio što javno kritiziram Akademiju.

Kratkim prikazom javnoga predavanja završavam namjeravano iznošenje mojih istupa u Akademiji i dokumenata o njima. Bude li javnih reakcija na moje tekstove, dodavat ću ih pod relevantnim naslovima i tako nastaviti javni dijalog – ako ga bude.

POGLAVLJE 7.

O IZBORIMA ZA VODSTVO AKADEMIJE (2010.)

Započet ću mojim dosadašnjim istupima u vezi s procedurom koja se već neko vrijeme primjenjuje pri izboru Predsjedništva Akademije. To predsjedništvo čine: predsjednik, dva potpredsjednika, glavni tajnik Akademije, tajnici svih devet razreda akademije, i pet posebno izabranih članova Predsjedništva (izabrani po posebnom ključu).

Prvo je moje izlaganje na sjednici Razreda za prirodne znanosti Akademije u listopadu 2003., a drugo na Skupštini od 27.11.2003. Podsjećam da tada nisam više bio kandidat za predsjednika.

RASPRAVA NA SJEDNICI RAZREDA O KANDIDIRANJU NOVIH ČELNIKA HAZU

Izbore smatram veoma bitnim događajem u Akademiji. Nisam zadovoljan načinom na koji su se oni odvijali prije, pa nisam ni time kako se odvijaju sada. Izbori se shvaćaju kao rutinska promjena, ili točnije, rutinski nastavak vlasti što samo po sebi znači da je sve do sada u Akademiji bilo tako dobro da nista nije nužno mijenjati. Kao priprema novih izbora ne provodi se nikakvo sučeljavanje mogućih programa, usmjerenja, ili politika. Ne znamo što će zastupati kandidati za Koordinaciju i Predsjedništvo.

Umjesto da se za svako upražnjeno mjesto pojavi više kandidata da bi se među njima doista moglo birati, nude se „liste“, odnosno po jedan kandidat/kandidatkinja za svako mjesto. Tako nam je dano da glasujemo, ali ne i da biramo od više kandidata/kandidatkinja i više mogućih programa rada.

Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se na proljeće izborne godine dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima) lista od četiri moguća kandidata/kandidatkinje za Koordinaciju, dakle po jedan/jedna za svako mjesto. Zatim se o tim kandidatima glasuje na sjednicama Razreda, na mnogima i prije ljeta. Imaju li doista drugi mogući kandidati iste šanse kao i tih četvoro?

Uvjeran sam da takvu pogubnu praksu treba promijeniti. Pri kandidacijskome bi se postupku trebali, nakon kandidacijskih postupaka u Razredima, održati plenarni sastanak(ci) Akademije na kojima bi kandidati iznosili svoje misli i svoje programe te ih branili pred članovima Akademije. Bilo bi dobro da bar glavni naglasci sa tih skupova budu predstavljeni ukupnoj javnosti. Tek bi se nakon toga moglo doista sprovesti prave izbore umjesto rutinskoga glasovanja. Predlažem stoga Razredu da usvoji takve zaključke, kako bi se dosadašnji način izbora novih čelnika Akademije uskladio s višim demokratskim standardima na koje nas obvezuje naša uloga vrhunske znanstvene i umjetničke ustanove u Hrvatskoj.

Uz to nezadovoljstvo općim odvijanjem izbornoga postupka u Akademiji, još su četiri razloga što pri ovogodišnjim izborima neću dati svoj glas za ijednog kandidata koji je bio članom dosadašnje Koordinacije. Tri su od njih moralne i etičke naravi a jedan je praktične naravi:

- U prošlim izborima za Koordinaciju i Predsjedništvo Akademije, bio sam kandidat za predsjednika Akademije. U tijeku procesa kandidiranja, članovi tadašnje Koordinacije, koji su se odreda kandidirali ponovno, upotrijebili su sramotne metode da mene unaprijed diskvalificiraju iznoseći lažnu tvrdnju da sam se sam kandidirao. Kolega Kaštelan mi se, doduše, ispričao za to, ali je ipak potpisao neprilično pismo koje mi je uputio u ime Koordinacije.

- Sadašnji kandidat za predsjednika bio je, koliko ja znam, dva mandata tajnik Razreda. Zatim dva mandata glavni tajnik te dva mandata potpredsjednik Akademije. Sada se kandidira za Predsjednika. Može se pretpostaviti da će i to nastojati biti dva mandata. Premda to u ovoj Akademiji nije neobično (potpuno je jednako postupio i akademik I. Padovan), moram izraziti svoju dvojbu u prihvatljivost takve prakse. Pitam se zar od 160 članova Akademije samo neki imaju sposobnosti za njezino vođenje?

- U jednoj od dvije svoje prethodne kandidature, pristao sam biti kandidatom za predsjednika jer mi je bilo neprihvaljivo da Akademija ima samo jednog kandidata za taj položaj. I u ovim se izborima ponavlja ta nesretna praksa.

- Koliko ja znam, kandidat za Predsjednika, akademik M. Moguš, u jeku našega uključivanja u Europu, ima jedan praktičan nedostatak – ne govori engleski. Uopće mislim da u užem vodstvu Akademije ne može biti nitko tko ne vlada dobro bar engleskim jezikom.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

3/3

Smatrao sam svojom dužnošću, radi vlastite savjesti, da ovo javno kažem. Molim da, ako Razred ne želi podržati moje stavove, moj tekst uđe u zapisnik s ove sjednice. Hvala.

Vlatko Silobrčić

Zagreb, 7. listopada 2003.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:
vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric@imz.htnet.hr

Zagreb, 25.11.2003.

RASPRAVA NA IZBORNOJ SKUPŠTINI AKADEMIJE

27.11.2003.

Izbore za vodstvo naše Akademije smatram veoma bitnim događajem u njezinome djelovanju. U skladu s time, i zbog vlastite savjesti, želim reći da nisam zadovoljan načinom na koji se odvijaju. Evo mojih zamjerki:

- Gotovo se uvijekilo kao pravilo da isti ljudi po dva mandata budu na vodećim položajima; od Razrednog tajnika (što znači i člana Predsjedništva), Glavnog tajnika, Potpredsjednika i zatim Predsjednika. Po sadašnjem Statutu to znači po 24 godine u Predsjedništvu, po 12 u Koordinaciji. Pitam se: jesu li svi članovi naše Akademije doista ravnopravni u svojim pravima?

- Pri pripremama za nove izbore kandidatkinje/kandidati nam se ne predstavljaju, ne znamo ništa o njihovim programima i koncepciji vođenja Akademije u važnim vremenima globalizacije i našega pristupanja Europskoj Uniji. Umjesto njihovih programa dobili smo njihove životopise!

- Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se, u stanovito neodređeno vrijeme u izbornoj godini, dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima), popis od četiri moguće kandidatkinje/kandidata za Upravu. Zatim se o njima provede glasovanje u Razredima, često i prije ljeta. Točno je da smo i ove godine u Razredima dobili prazne listiće i svatko je imao mogućnost napisati bilo koje ime, ali su svi već znali da postoje kandidatkinje/kandidati za članove Uprave. Tako zapravo niti jedan Razred nije započeo od praznih listića, kako bi to trebalo biti. Time je u stvari izbor obavljen, često i prije jeseni. Pitam se, zato, koji je smisao roka za prijavljivanje drugih mogućih kandidata (15 dana prije Skupštine), kad je u pravilu jasno da je izbor već obavljen i da ga Skupština Akademije treba samo potvrditi?

- U skladu s ovim mojim razmišljanjima predlažem promjene Statuta u kojima bi izborni proces imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.

- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati morali bi govoriti o svojim gledištima i planovima na posebnoj predizornoj skupštini Akademije, koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine. Tada bi kandidatkinje/kandidati i odgovarale/odgovarali na moguća postavljena pitanja.

- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom. Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome kugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Vjerujem da naša Akademija ima obvezu prednjačiti i svojim demokratikim ponašanjem te zato predlažem takav izborni postupak.

Za današnje izbore, najmanje što možemo napraviti, jest tražiti od kandidatkinja/kandidata da nam obrazlože razloge za svoju kandidaturu i razmišljanja o djelovanju Akademije. To i predlažem.

Vlatko Silobrić

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Kako o mojim prijedlozima nije nikada bilo javnih rasprava u Akademiji (o ku-
loarskima ne znam, a i da znam ne bi ih navodio), ponovio sam dio svojih prijedloga,
na Skupštini u studenom 2006.

1/3

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb, Tel./faks: 461 43 23, E-pošta:

vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@imz.htnet.hr

Zagreb, 23.11.2006.

Gospodo i gospodo predsjedatelji,

Dva su razloga što se javljam za raspravu. Jedno je da komentiram dio izvještaja o radu
Akademije a drugo da ponovno, i na ovoj Skupštini, komentiram izborni postupak za naše
čelništvo.

Prvo Izvještaj. Citiram iz njega:

„Može se pretpostaviti da, između napada na Akademiju i osporavanja njezina rada od strane
nekih njezinih članova, do čega je došlo naročito nakon Izborne skupštine u mjesecu svibnju
2006., i ovog smanjivanja sredstava, postoji uzročna veza. To potkrepljujemo činjenicom da
istodobno nekim ministarstvima (znanost, kultura) sredstva ne samo da nisu smanjena nego su
rebalansom djelomično povećana. Zbog toga Akademija preko ovoga slučaja ne bi trebala
olako prijeći“.

Drugim riječima: Predsjedništvo smatra da je besprijekorno radilo i da nema nikakva razloga
za kritiku. Lijepo je imati takvo mišljenje o svome radu!

Ipak, usuđujem se pitati: koje dokaze ima Predsjedništvo da je baš kritika uzrokovala
smanjenje odobrenoga novca? Naime, ne bi li se jednakom logikom moglo pretpostaviti da je
odobravatelj proračunskoga novca za Akademiju smanjio svotu baš zbog razloga na koje
ukazuju kritičari?

Budući da se Predsjedništvo, po meni bez dokaza, ipak odlučilo za pretpostavku da je novca
manje zbog kritike a ne zbog drugih razloga, zaključujem da nam Predsjedništvo poručuje da
je nužno prestati s kritikom, jer da će inače Akademija dobivati manje novca. Konačno, to je
jasno rečeno u posljednjoj rečenici koju sam citirao. Jedino mi se čini da je takav pokušaj
discipiniranja kritičara puno primjereniji nekome prošlom dobu, dobu jednoulja, nego
današnjoj demokraciji.

Drugi je razlog što se javljam opetovano neprimjerena procedura izbora vodstva Akademije. Naime, na Izornoj skupštini, 27.11.2003. raspravljao sam o izbornom postupku za vodstvo Akademije. Iznio sam svoje primjedbe i predložio rješenja. Kako se i ovaj put ponavljaju isti neprikladni postupci, očigledno moram još jednom upozoriti na to da si Akademija ne bi smjela dozvoliti takav način biranja svoga čelništva. Evo što sam o tome bio rekao. Danas ću ponoviti samo najvažnije.

- Gotovo se uvijekilo kao pravilo da isti ljudi po dva mandata budu na vodećim položajima; od Razrednog tajnika (što znači i člana Predsjedništva), Glavnog tajnika, Potpredsjednika i zatim Predsjednika. To znači, kolegice i kolege, po 24 godine u Predsjedništvu, po 12 u Upravi.

- Pri pripremama za nove izbore kandidatkinje/kandidati nam se ne predstavljaju, ne znamo ništa o njihovim programima i koncepciji vođenja Akademije u važnim vremenima globalizacije i našega pristupanja Europskoj Uniji. Umjesto njihovih programa dobili smo njihove životopise, kao da ih prvi put biramo ^{da} i ne znamo dovoljno o njima.

- Nadalje, kakav je to kandidacijski postupak kad se, u stanovito neodređeno vrijeme u izornoj godini, dogovori (pretpostavljam u osobnim kontaktima), popis od četiri moguće kandidatkinje/kandidata za Upravu. Zatim se o njima provede glasovanje u Razredima, često i prije ljeta. Točno je da smo i ove godine u Razredima dobili prazne listiće i svatko je imao mogućnost napisati bilo koje ime, ali su svi već znali da postoje kandidatkinje/kandidati za članove Uprave. Tako zapravo niti jedan Razred nije započeo od stvarno praznih listića, kako bi to trebalo biti. Time je u stvari izbor obavljen, često i prije jeseni.

U skladu s ovim mojim razmišljanjima predlažem promjene relevantnih dokumenata po kojima bi izborni postupak imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.
- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati bi morali govoriti o svojim gledištima i planovima i odgovarati na pitanja. I to na posebnoj predizornoj skupštini Akademije koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine.

- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom.
- Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome kugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Na kraju, lijepo molim, da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala.

Vlatko Silobrić

O IZBORIMA ZA VODSTVO AKADEMIJE (2010.)

Svoje sam izlaganje ponovio još jednom na Skupštini od 28. prosinca 2007. Na toj je Skupštini zaključeno da svoje prijedloge prosljedim izravno Odboru za Statut Akademije, što sam i učinio (kao prilog pismu kolegi Barbiću).

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic1@zg.t-com.hr

Akademik Jakša Barbić
Predsjednik,
Odbor za statut
HAZU-a,
Zrinski trg 11
10000 Z a g r e b

Gospodine Predsjedniče,

U prilogu Vam šaljem kopiju svoga izlaganja na Izornoj skupštini Akademije od 27.11.2003. U tome sam izlaganju tražio da se jasno odredi procedura kandidiranja i izbora članova/članica čelništva Akademije. To sam izlaganje ponovio i na nedavnoj Izornoj skupštini. Očekivao sam da će ono biti uzeto u obzir pri predlaganju Pravilnika o izboru čelništva Akademije.

Kako se to nije dogodilo, ponovio sam svoje izlaganje i na Skupštini od 28. prosinca 2007., na kojoj je i zaključeno da Vam izravno uputim tekst toga izlaganja. Zato Vam ga i šaljem u prilogu i molim Vas da ga uzmete u razmatranje. Hvala.

Uz kolegijalni pozdrav,

Vlatko Silobrić

Prilog: 1 stranica

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@zg.t-com.hr

Zagreb, 28.12.2006.

Predlažem promjene relevantnih dokumenata po kojima bi izborni postupak za čelnike Akademije imao ove obvezne stepenice:

- Točno određeno razdoblje za kandidiranje, koje bi se provelo u svim Razredima, po mogućnosti unutar 15 dana.
- U pravilu bi trebalo za svako mjesto istaknuti bar dvije/dvoje/dvojicu kandidatkinja/kandidata. Kandidatkinje/kandidati bi morali govoriti o svojim gledištima i planovima i odgovarati na pitanja. I to na posebnoj predizbornoj skupštini Akademije koja bi se održala kratko vrijeme prije Izborne skupštine.
- Na Izornoj bi se skupštini doista samo glasovalo i to tako da bi sve/svi kandidatkinje/kandidati bili na izbornim listićima poredani abecednim redom.
- Izabrana/izabran bi bila/bio ona/onaj koja/koji bi dobio glasove više od 50% svih akademika/akademkinja. Ako se to ne bi dogodilo u prvome krugu glasovanja, u drugi bi ušle/ušli po dvije/dvoje/dvojica kandidatkinja/kandidata koje/koji su u prvome krugu dobili najveći broj glasova. I opet bi bila/bio izabrana/izabran ona/onaj koja/koji bi dobila/dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova.

Na kraju, lijepo molim, da se ovaj tekst koji ću predati u zapisnik, u zapisniku ne interpretira nego da ga se unese u cijelosti. Hvala.

Vlatko Silobrić

Niti je Odbor za Statut o tome donosio ikakve javne odluke, niti se o mojim prijedlozima javno (mislim na Skupštine) raspravljalo. Ne samo to nego se procedura koju sam kritizirao sada ponavlja, u ovogodišnjim (2010.) izborima za Upravu Akademije. Bez ikakve javne objave da je započeo proces kandidiranja, već je nekoliko Razreda „obavilo“ kandidiranje na temelju jednoga jedinog prijedloga za sve članove Uprave (članovi Uprave su ujedno i članovi Predsjedništva). Nekoliko ih je Razreda već i potvrdilo kao svoje kandidate. Kad to učini većina Razreda (to bi moglo biti do kraja mjeseca lipnja, 2010.), neće biti praktično nikakve šanse za moguće druge kandidate, jer će biti javna tajna tko je već prošao u nekoliko razreda. A kad je već prošao, najbolje se pridružiti!

Analizirajući kandidiranje za Upravu (prije Koordinacija), nakon drugoga mandata Ivana Supeka, zaključio sam da su do sada primijenjena dva načina. Oba neprimjerena za vrhunsku znanstvenu i umjetničku ustanovu u Hrvatskoj, koja bi morala imati i najviše demokratske i etičke standarde.

Jedan je postupak takav da se na sjednici (ne javnim objavljivanjem!) Predsjedništva pred samo ljeto proglasi da je došlo vrijeme za kandidiranje i na istoj sjednici kandidiraju kandidati za Upravu Akademije. Kako bi svi drugi morali svoje kandidate (prema Pravilniku) predložiti Predsjedništvu Akademije, do njegove se sljedeće sjednice, kad bi se o tim prijedlozima uopće moglo odlučivati, već obavi glasovanje u bar nekoliko Razreda. Tako da svi kandidati koji bi se pojavili nakon toga (a prije nisu ni mogli!) imaju već znatno manje izgleda da uopće uđu u ravnopravnu trku, jer je većina Razreda već odlučila o već predloženim kandidatima. (Posebno je pitanje zašto se u razredima Akademije pristaje na takav postupak!)

Drugi je način taj da se NETKO, blizak Upravi ili ona sama, u jednom trenutku odluči da ima svoje kandidate i jednostavno ih kandidira i prijedlog pošalje razredima. Bilo u ime Uprave (premda nije predviđeno Pravilnikom niti ide u demokratsku proceduru!), ili u ime nekih od redovitih članova Akademije koji na to pristanu. Do kraja lipnja nastoji se u Razredima provesti glasovanje o tim kandidatima. U načelu, na tim sjednicama Razreda, i drugi imaju pravo kandidirati svoje kandidate, ali u Akademiji nije javno objavljeno da je započeo proces nominiranja kandidata i nitko se na to ne pripremi. Tako se na svakoj sjednici razreda u lipnju nađu isti kandidati, uz po kojeg mogućeg drugog kandidata. Kako je većina u razredima sklona prihvatiti, bez rasprave (kao uostalom i u svim sličnim slučajevima!), predložene kandidate, izbori su zapravo zaključeni prije nego što je itko imao stvarnu mogućnost da iskoristi svoje pravo da predloži i druge kandidate ili da bude kandidiran.

I u jednom i u drugom „modelu“ izostaje bila kakva rasprava o kandidatima te je na izornoj skupštini krajem godine rezultat uvijek posve izvjestan. U Pravilniku o izborima za Predsjedništvo, doduše, piše da se prijedlog kandidata treba

dostaviti Predsjedništvu najkasnije 15 dana prije izborne skupštine. Koliki mogu biti izgledi takvih kandidata nije teško pretpostaviti jer su do tada svi razredi obavili izbor. Tako se, s dosta sigurnosti, može pretpostaviti da će Uprava Akademije u novom mandatu imati one članove koji su već do sada (pred kraj lipnja 2010.) prošli na izborima u nekoliko razreda.

Toliko o dosadašnjim demokratskim i etičkim standardima za izbor vodstva u Akademiji u vrijeme prošla četiri mandata Uprave.

Priča se upotpunjava novim nastavkom. Dana 11. listopada 2010. primio sam poštom poziv za izbornu skupštinu Akademije. Skupština je 11. studenoga 2010. Iz toga bi se moglo zaključiti da je Akademija odlučila svojim članovima dati mjesec dana vremena da se pripreme za te izbore.

Legitimno je zapitati se čemu toliko vremena za pripreme i koje pripreme. Naime, kao što se iz gornjega teksta može zaključiti, ja sam uvjeren da su izbori “već gotovi” i da će se na izornoj skupštini samo potvrditi ono što je već “na vrijeme” obavljeno. Zašto, dakle, toliko vremena? Mislim da se odgovor može naći u prilogu uz poziv za Skupštinu. Naime, u prilogu su nabrojeni svi razredi Akademije koji su već “odglasovali” i podržali “službene” kandidate. I opet je legitimno postaviti pitanje čemu služi ta informacija? Da bi se razumjelo čemu služi, treba se znati da u Pravilniku o izboru čelništva Akademije stoji odredba da se kandidati za pojedina mjesta u Upravi mogu prijaviti za izbornu skupštinu najkasnije 15 dana prije njezina održavanja. Zato je treće legitimno pitanje: ima li ijedan kandidat koji će se kandidirati za ikoje mjesto u Upravi, nakon što pročita Prilog pozivu za izbornu skupštinu, ikakva izgleda da bude izabran? Naime, kakvi su njoj/njemu izgledi da pobijedi u utrci u kojoj se pobjednici već znaju? Kakvi su izgledi da, nakon što su svi razredi već odglasovali, sada većina njihovih članova promijeni mišljenje i izabere drugoga kandidata/kandidatkinju? (ako se ijedna/ijedan, usprkos svemu kandidira!?). I konačno je legitimno pitanje: čemu služi Pravilnik o izboru čelništva Akademije i rokovi u njemu? Ali i jedno malo šire: kakva je to demokratska procedura? Na kraju moj komentar: to je pravi smisao tako izdašnoga vremena za najavu izborne skupštine Akademije i znakovitoga priloga uz to. Treba biti potpuno siguran da neće biti drugih kandidata, ili bar da su im izgledi za izbor minimalni!

Dana 11.11.2010., poslijepodne održala se izborna skupština. U Jutarnjoj kronici na Hrvatskome radiju toga jutra (mislim da je novinarka bila Blanka Jergović), Skupština je bila najavljena kao „izbor bez izbora“. Sve se odvijalo „po planu“: potvrđeni su svi čelnici koji su bili izabrani i prije ljeta.

Malo me zatekao istup kolege Zvonka Kusića, novoga Predsjednika, koji je, i prije nego što je bio izabran, pročitao svoj Program. Je li ta anticipacija baš pristojna, nisam siguran, ali ona pokazuje njegovu uvjerenost u „proceduru“. Bilo bi, da-

O IZBORIMA ZA VODSTVO AKADEMIJE (2010.)

kako, u skladu sa demokratskim načelima da se taj program u cijeloj Akademiji čuo u vrijeme kandidiranja, pa bi se tada možda moglo čuti i koji alternativni program. Ali i to je „po proceduri“. Kako „procedura“ meni nije bila prihvatljiva, pripremio sam svoje izlaganje i pročitao ga na Skupštini. Kopiju izlaganja predao sam (kao i inače) gospođi koja stenografira izlaganja. U kojem će se obliku taj tekst pojaviti u zapisniku ove Skupštine, treba tek vidjeti. Prije nego što sam tekst pročitao, rekao sam da sam ga pripremio kao kritiku prošlih i ovogodišnje izborne procedure, ali da može poslužiti novoizabranoj Upravi da proceduru promijeni. Evo teksta.

Izborna skupština, 11. studeni 2010.

Gospodo i gospodo predsjedatelji, kolegice i kolege akademici,

Javljam se ne prvi put da izrazim svoje nezadovoljstvo procedurom izbora vodstva Akademije. O tome sam govorio na Skupštinama 2003., pa 2006. te 2007. Jednom mi je čak bilo preporučeno da svoje primjedbe pošaljem Odboru za statut Akademije. To sam i učinio, ali nisam nikada dobio odgovor niti da je moj podnesak zaprimljen, a nekmoli išta više od toga. Dakako, svi su ti moji istupi bili bez ikakva odjeka. Kad sam trazio da ih se uvrsti u zapisnik, pojavljivali su se u zapisnicima okrnjeni ili modificirani do neprepoznatljivosti. I uopće mogu reći da sa zapisnicima Skupština loše prolazim!

Evo kako izgleda izborna procedura za vodstvo Akademije (tako je to nakon predsjednikovanja Ivana Supeka).

- U neko nedefinirano vrijeme prije ljeta, neka nedefinirana interesna skupina na nedefiniranim mjestima, očigledno u dosluhu s Upravom, sastavi listu svojih četiriju kandidata za čelna mjesta;
- o tome da je kandidacijski postupak započeo u Akademiji nema baš nikakve službene obavijesti niti se javno razgovara;
- odredi se Razred u kojem će se predložiti tu „službenu listu“ (obično onaj iz kojega je jedan od kandidata), i ona redovito u tome Razredu prođe, očito uz dobru „pripremu“;
- na sjednici svakoga sljedećeg Razreda, prije glasovanja, obznani se koji je sve Razred do tada podržao tu listu;
- tako se provedu izbori u svim Razredima, pa je „službena lista“ prihvaćena i prije ljetne stanke, a povremeni spontani pokušaji kandidiranja drugih kandidata nemaju nikakve izgleda;
- da bi se još osiguralo da se ni na Izornoj skupštini ne pojave drugi kandidati (vidi Pravilnik), u najavi Skupštine, mjesec dana prije njezina održavanja, pošalje se prilog s informacijom da su praktično svi Razredi već podržali „službene“ kandidate, pa bi svaka eventualna nova kandidatura imala neznatne izgleda za uspjeh.
- uz sve to, baš nitko ne smatra da bi bilo pristojno da kandidati obznane svoj program djelovanja (valjda u skladu s davnom izjavom kolege Padovana da bi objavljivanje programa bila „profanacija Akademije“), a to da bi, u skladu s osnovnim demokratskim načelima, trebalo biti i više kandidata sa svojim programima, u ovoj Akademiji ostaje nedostižan ideal.

Takva je „procedura“ bila i ove godine. Ostaje mi samo da se, nakon svega, zapitam: JESAM LI JA DOISTA JEDINI U AKADEMIJI KOJI MISLI DA JE TAKVA IZBORNA PROCEDURA ZA NJEZINO VODSTVO POTPUNO NEPRIMJERENA VRHUNSKOJ ZNANSTVENOJ I UMJETNIČKOJ USTANOVI U RH? Hvala.

Zagreb, 11.11.2010.

Vlatko Silobričić

Uprava se očito pripremila na moje izlaganje; ili su, poučeni iskustvom, postavili da ću nešto imati reći ili im je netko od mojih „prijatelja“ najavio da ću govoriti protiv „procedure“. Ne znam što je od toga točno ali je sigurno da se predsjednik Moguš pripremio na odgovor. Odgovor je imao dva dijela. Jedno je bilo nabranje članaka Statuta i Pravilnika koji bi trebali opravdati opisanu proceduru. Spomenuo je, ako sam ga dobro razumio i pismo koje je Predsjedništvo uputilo razredima negdje u svibnju. Navodno o početku razdoblja kandidiranja za vodstvo Akademije. Zašto se to nije objavilo na razini cijele Akademije, i dovoljno prije početka kandidiranja da se može o kandidatima/kandidatkinjama razmisliti, pripremiti prijedloge i zatim o njima i njihovim gledištima raspraviti na predizornoj Skupštini? Upitnik ostaje, premda su razlozi za takvu „procedure“ očigledni.

Drugo je bilo znatno malicioznije, ali jednako neutemeljeno. Kolega Moguš me pokušao diskreditirati time što je rekao da sam i večeras, kao već jednom prije lagao. S time što se pozvao na događaj koji sam potanko opisao pod naslovom „Kako je mandat upravi produžen“. Ovdje ću samo podsjetiti na glavne dijelove. Bio sam tražio riječ na Skupštini Akademije od 2. travnja 2009. Započeo sam govoriti i u tome me prekinuo predsjednik Moguš. U Zapisniku sa te Skupštine moj se govor pojavio samo kao jedna rečenica iz koje se nije moglo vidjeti o čemu sam namjeravao govoriti. Pokušao sam doći do tonskoga zapisa sa Skupštine, ali mi je rečeno da je Uprava odlučila (sic!) da su samo stenogrami vjerodostojni tekstovi za zapisnik, i da za tonski zapis moram napisati molbu Upravi (sic!) da mi odobri da ga preslušam. Nisam se složio s takvom „procedurom“, ali sam o tome napisao podnesak svim članovima Predsjedništva Akademije. Dakako bez odgovora. Međutim, Predsjedništvo je odlučilo da sam ja pisao „netočno i neutemeljeno“ i to je bila osnova za Predsjednikovu optužbu da već jednom ranije nisam govorio istinu. Ono što predsjednik Moguš nije znao (ili nije htio znati) jest činjenica da su novinarke „Jutarnjeg lista“ bile na toj Skupštini i čule o čemu sam ja želio govoriti te su to u svome članku napisale. Još nešto, na samoj Skupštini, shvaćajući o čemu je riječ, kolega Dušan Bilandžić izrekao je kratko: „Milane, to nije fer“.

Bez rasprave prihvatili izvještaj o radu

Piše: A. Piteša, T. Rudež

Nije se raspravljalo o iz-mjenama Zakona o HAZU koji je trenutačno u saborskoj proceduri

ZAGREB - Na redovnoj skupštini HAZU, održanoj u četvrtak navečer, jednoglasno je prihvaćen izvještaj o radu i financijski plan koji za ovu godinu iznosi 79,309 milijuna kuna.

U planu rada za 29. travnja najavljeno je otvorenje obnovljene Knjižnice Akademije.

U podužem izlaganju glavnog tajnika Slavka Cvetnića prebrojeni su i najsitniji detalji Akademijina djelovanja, ali nije se raspravljalo o izmjenama i dopunama Zakona o HAZU, koje su trenutačno u saborskoj proceduri na prijedlog Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Dulji mandat Predsjedništvu

Između ostalog, mandat članova Predsjedništva Akademije produljio bi se s tri na četiri godine, uz obrazloženje da Predsjedništvo u tri godine ne može dovršiti važne projekte te da su zauzeti izborom novih članova. Na taj je prijedlog početkom tjedna reagirao i Forum za etičnost i razvoj znanosti i visokog obrazovanja. Forum u svom priopćenju ističe kako se u Akademiji nikad nije javno raspravljalo o promjeni zakona te da su upitni razlozi pokretanja te procedure. Posebno je sporna odredba kojom se predviđa da bi se produljenje mandata smjesta primjenilo i na aktualno Predsjedništvo.

"Retroaktivna primjena odredbi zakona u načelu je pravno sporna. Ona negira načela pravne države i običaje u europskom kulturnom i pravnom okruženju", navodi se u priopćenju Forumu.

Na početku skupštine akademik Vlatko Silobričić pokušao je raspravu o izmjenama zakona staviti na dnevni red. Izjavio je kako je Razred za prirodne znanosti svoje predstavnike u Predsjedništvu, Željka Kućana i Ivana Gušića, ovlastio za uvrštenje te točke na dnevni red.

Bolestan i na putu

No, predsjednik HAZU Milan Moguš odbio je Silobričićev zahtjev ustvrdivši da on o tome ne zna ništa, a Kućan i Gušić nisu nazočili skupštini. Pokušali smo ih kontaktirati, ali jedan je navodno na putu, a drugi bolestan.

Pitanja o promjenama zakona o HAZU uputili smo prije četiri dana i Ministarstvu znanosti, ali do zaključenja ovog broja nismo dobili odgovore. HAZU bi baš ove godine trebao dobiti novo Predsjedništvo, ali znakovito je da za ovu godinu nije najavljena izborna skupština, što ide u prilog kuloarskih tvrdnji o Moguševoj želji za produljenjem vlastitog mandata.

O godišnjem izvješću nije bilo polemika, a nitko nije reagirao ni na kvalifikaciju nanošenja štete RH u slučaju akademika Dragičevića.

Predsjedništvo HAZU odbacilo kritike Dragičevića

U godišnje izvješće ušlo je i otvoreno pismo Adolfa Dragičevića. Predsjedništvo je odbacilo u njemu iznesene kritike, a prihvatilo je ocjenu da je Dragičević svojim javnim istupima počinio djela koja nisu u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Akademije "čime je HAZU, ali i Republici Hrvatskoj nanесena velika šteta".

Nakon toga napada na mene, zatražio sam riječ i rekao otprilike ovo (ne vjerujem da će se to naći u zapisniku) pa ću pokušati prepričati. Rekao sam da ne želim skretati izbornu skupštinu na teren optužbi i protuoptužbi. Da se ne bojim toga da mi se kaže da lažem (premda tu riječ kolega Moguš nije upotrijebio nego je rekao: „hrvatsku riječ koja ima tri slova“). Međutim da se to tko doista laže može vidjeti iz novinskoga članka.

Otišao sam na mjesto i Skupština je rutinski nastavljena do potvrđivanja svih kolega koji su bili predloženi. Dakle: ja sam jedini koji smatra da u Akademiji izborna procedura za čelništvo nije bila demokratična. Bez obzira na to, ne mislim prekinuti svoje nastojanje da se ta izborna procedura dovede u sklad s demokratskim načelima: da umjesto „izbora bez izbora“ imamo stvarne izbore. To mi se čini tim važnije što se ta načela, pa čak i zakonske odredbe, krše i u cijelome društvu (vidi prošle izbore na nacionalnoj razini i broj glasača po izbornim jedinicama).

U danima nakon Izborne skupštine, pojavilo se o njoj nekoliko kraćih članaka u dnevnim novinama. Nisam se trudio sakupiti te članke. U onima koje sam pročitao nisam našao ništa što bi bilo važno dati pod ovaj naslov o izborima za vodstvo akademije. Međutim, u nedjelju 21. studenoga ove godine (2010.), pojavio se u Novome listu tekst iz pera novinara Davora Mandića. Gospodin je Mandić komentirao protekle izbore pod naslovom „Supeka ne očekujemo, ali Moguš Nevermore“. Prijatelji su me upozorili na taj tekst, i kad sam ga pročitao odlučio sam zatražiti od uredništva Novoga lista da objave e-poruku u kojoj sam reagirao na taj tekst. E-poruku sam uputio 23.11.2010. u uredništvo u Rijeci i u dopisništvo u Zagrebu. Ljubazna mi je gospođa na telefonu u Dopisništvu potvrdila da je primila moju e-poruku i prosljedila je gospodinu Mandiću. Poruka je glasila (iz teksta poruke će se vidjeti na koji se njezin dio odnosi moja reakcija):

Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10 000 Zagreb, tel./faks 01 461 43 23, mobilni: 091 461 43 23, e-adresa: vsilobrc@hazu.hr Ova e-mail adresa je zaštićena od spam robota, nije vidljiva ako ste isključili JavaScript

Novi list,
redakcija: redakcija@novilist.hr
dopisništvo: dopisnistvo.zg@novilist.hr

Cijenjeni gospodine uredniče,

U Novom listu od nedjelje 21. studenoga 2010., na str. 2., u rubrici Nedjeljom na 2 stupca, izašao je komentar gospodina Davora Mandića. Naslov mu je SUPEKA

NE OČEKUJEMO, ALI MOGUS NEVERMORE. Nije mi ni kraj pameti osporavati gospodinu Mandiću pravo da komentira stvari na svoj način. Riječ je međutim o činjenicama, a te su, koliko ja o novinstvu znam, neprikosnovene.

Evo o čemu je riječ: u posljednjem odlomku teksta koji je naslovljen SILOBRČIĆEV IGROKAZ, piše ovo: „Tu valja biti pošten pa reći i to da je ovaj Silobrčićev istup već u startu zapravo bio igrokaz. Onako kako je on pitao akademike, možemo i mi pitati njega: Zar je doista mislio da će na protokolarnoj Izornoj skupštini nešto postići prozivajući nedefinirane skupine za nečasne radnje u neka nedefinirana vremena? Nije, naravno, no ostaje nepoznanica zašto o tome nije ranije javno govorio, već je čekao do kraja kad je mogao polučiti jedino koji redak u novinama koje još uopće išta zanima vezano uz HAZU“. U tome se svome iskazu Vaš novinar ozbiljno poskliznuo na koru od banane koju si je sam podmetnuo.

Dakle, taj Vlatko Silobrčić govori javno samo da ga se čuje i uslika, a baš ga briga za posljedice njegovih istupa. Optužba je to koju, uz puno uvažavanje tolerantnosti tuđih mišljenja, mislim da nisam zaslužio. I sad ću ja pokušati dokazati da nisam to zaslužio, premda bi bilo civilizirano da onaj koji objeđuje dokazuje moju krivnju. Ali tu smo gdje jesmo, pa mi ostaje da pokušam isplivati iz močvare u koju me se ugurava.

Zato Vas molim da u okviru ovoga teksta objavite cijeli tekst mogega istupa na nedavnoj Izornoj skupštini (u prilogu). Prije toga, moram reći samo to da sam pristupajući na govornicu rekao ovo (iznosim misli a ne doslovan tekst): Pripremio sam opetovanu kritiku izbornoga postupka za vodstvo Akademije, da pokažem kojim smo putem došli do ove izborne skupštine. Ali sada, kada smo već, i prije izbora, čuli inauguralni govor novoga Predsjednika, isti tekst može poslužiti i kao prijedlog za promjene u Akademiji. Nakon toga sam pročitao ovo što Vam šaljem i što Vas molim da objavite (isti sam tekst priložio u zapisnik Skupštine).

Prilog

Uz taj tekst predlažem gospodinu Davoru Mandiću da, ako mu je do istine, pročita i tekstove na ovoj mrežnoj adresi: www.rifin.com/ HAZU za kakvu se zalažem. Posebno ga upućujem da pročita ove naslove: Istupi u Razredu za prirodne znanosti, Izbori za vodstvo Akademije (2010.), a moglo bi mu koristiti i: Kako je mandat Upravi produžen.

Nakon što to pročita, može si sam postaviti nekoliko pitanja u vezi sa svojim tekstom koji sam iznad naveo. Ako mu je teško, neka kaže meni, ja ću mu ih javno postaviti.

Na kraju se neću pozivati na Zakon o tisku i Vašoj obvezi da ovo pismo objavite, pokušat ću se pozvati na Vašu moralnu obvezu i obvezu gospodina Davora Mandića

da o ovome pismu obavijesti javnost. Bio bih Vam zahvalan da mi javite kad ćete ovaj tekst objaviti. Hvala.

Zagreb, 23. 11. 2010.

Vlatko Silobričić

Samo jedna rečenica objašnjenja uz gornju e-poruku. Prilog za koji sam zatražio da se objavi, moje je izlaganje na Izornoj skupštini od 11.11.2010. Taj je tekst naveden iznad, kao dokument koji sam potpisao i zatražio da uđe u zapisnik Skupštine (vidi gore).

Kako se moja reakcija nije pojavljivala u Novome listu, 29.11. ove godine, nazvao sam uredništvo u Rijeci i razgovarao s urednikom rubrike „Reagiranjā“. Potvrdio mi je da je primio moj tekst i da će ga objaviti. Upozorio me da mu stanovitu poteškoću za objavljivanje predstavlja prilog u mom tekstu (to je bio puni tekst mog izlaganja na Izornoj skupštini akademije). Razumio sam da ga dužina mog govora može smetati pa sam se složio da bi bilo dovoljno objaviti onaj dio mog izlaganja u kojem sam napomenuo da sam o izornoj proceduri u Akademiji već govorio na Skupštinama Akademije: 2003., 2006. i 2007. Naime, time se jasno pokazuje da je objeda da je moje izlaganje na Izornoj skupštini od 11.11.2010. bio samo „igrokaz“ potpuno neutemeljena. Slijedi tekst mog pisma kako ga je objavio Novi list, 07.12.2010. na kraju rubrike Reagiranjā.

»SUPEKA NE OČEKUJEMO, ALI MOGUS NEVER MORE«

Činjenice u novinstvu su neprikosnove

U Novom listu od nedjelje 21. studenoga 2010., na str. 2., u rubrici Nedjeljom na 2 stupca, izašao je komentar gospodina Davora Mandića. Naslov mu je SUPEKA NE OČEKUJEMO, ALI MOGUS NEVERMORE. Nije mi ni kraj pameti osporavati gospodinu Mandiću pravo da komentira stvari na svoj način. Riječ je međutim o činjenicama, a te su, koliko ja o novinstvu znam, neprikosnove.

Evo o čemu je riječ: u posljednjem odlomku teksta koji je naslovljen SILOBRČIČEV IGROKAZ, piše ovo: „Tu valja biti pošten pa reći i to da je ovaj Silobričićev istup već u startu zapravo bio igrokaz. Onako kako je on pitao akademike, možemo i mi pitati njega: Zar je doista mislio da će na protokolarnoj Izornoj skupštini nešto postići prozivajući nedefinirane skupine za nečasne radnje u neka nedefinirana vremena? Nije, naravno, no ostaje nepoznanica zašto o tome nije ranije javno govorio, već je čekao do kraja kad je mogao polučiti jedino koji redak u novinama koje još uopće išta zanima vezano uz HAZU“. U tome se svome iskazu Vaš novinar ozbiljno poskliznuo na koru od banane koju si je sam podmetnuo.

Dakle, taj Vlatko Silobričić govori javno samo da ga se čuje i uslika, a baš ga briga za posljedice njegovih istupa. Optužba je to koju, uz puno uvažavanje tolerancije drugih mišljenja, mislim da nisam zaslužio. I sad ću ja pokušati dokazati da nisam to zaslužio, premda bi bilo civilizirano da onaj koji objeđuje dokazuje svoju krivnju. Ali tu smo gdje jesmo, pa mi ostaje da pokušam isplivati iz močvare u koju me se ugrava.

Zato Vas molim da u okviru ovoga teksta objavite cijeli tekst mog istupa na nedavnoj Izornoj skupštini. Prije toga, moram reći samo to da sam pristupajući na govornicu rekao ovo (iznosim misli a ne doslovan tekst): Pripremio sam opetovanu kritiku izbornoga postupka za vodstvo Akademije, da pokažem kojim smo putem došli do ove izborne skupštine. Ali sada, kada smo već, i prije izbora, čuli inauguralni govor novoga Predsjednika, isti tekst može poslužiti i kao prijedlog za promjene u Akademiji.

Vlatko Silobričić, Zagreb

ije. Rukopisi se ne vraćaju

*Novi list, 07.12.2010.
Reagiranjā*

Nisam zadovoljan pismom u redakciji Novoga lista. Prvo što me smeta jest da je objavljeno dva tjedna nakon teksta na koji sam reagirao. Drugo, samo će veoma pažljivi čitatelj moći iz toga pisma vidjeti da sam „opetovano govorio“ o izbornoj proceduri, ali ne i to kada i koliko puta. Ne vjerujem, naime, da će itko pokušati povećalom pročitati prilog. Treće, cijeli moj tekst u e-poruci (vidi gore) koji je ispod mjesta za prilog, potpuno je izostavljen, premda se u njemu pozivam na relevantne dokumente koji bi trebali uvjeriti gospodina Davora Mandića da je, optužujući me za „igrokaz“, jako, jako pogriješio. Ja bih se, na njegovome mjestu, javno ispričao i priznao svoju grešku. Dobro je da mogu ovdje objaviti svoju cjelovitu e-poruku Novome listu i tako čitateljima/čitateljicama dati na uvid što sam bio napisao.

POGLAVLJE 8.

KAKO JE UPRAVI PRODUŽEN MANDAT

Govorim o sadašnjoj Upravi (godina 2010.), kojoj je mandat, po važećem Statutu trebao prestati krajem 2009. Čine ju: akademici Milan Moguš, predsjednik, akademkinja Alica Wertheimer-Baletić i akademik Pavle Dešpalj, potpredsjednici, akademik Slavko Cvetnić, glavni tajnik i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, tajnik.

U Akademiji smo očekivali pripreme za nove izbore za Upravu u tijeku 2009. godine. Umjesto toga, negdje u veljači ove godine (2010.), iz javnih glasila, doznali smo da je Sabor odlučio promijeniti Zakon o Akademiji, u kojoj bi promjeni bio produžen mandat sadašnjoj Upravi na još jednu godinu (dakle, mandat bi trajao četiri umjesto tri godine). Naglasio sam da smo iz javnih glasila doznali za tu promjenu Zakona, a dodat ću i to da o toj promjeni u Akademiji javno nije bilo ni riječi, premda je svakome jasno da promjena Zakona zahtijeva promjenu Statuta Akademije, a ta se (pretpostavljam!?) ne može provesti bez rasprave u Akademiji.

U Razredu za prirodne znanosti bili smo dobili prvu službenu obavijest o tome na sjednici Razreda od 24. ožujka 2009. Na sutrašnjoj sjednici Predsjedništva Akademije ta je obavijest trebala biti među obavijestima Uprave. U Zapisniku (3. sjednice Razreda od 24. ožujka 2009., točka 3.9.) vidi se koji je bio ishod rasprave i kakvo su zaduženje dobili naši predstavnici u Predsjedništvu. Navodim.

„Tajnik Razreda akademik Željko Kućan izvijestio je Razred da je na sutrašnjoj sjednici Predsjedništva na dnevnom redu pod obavijestima Uprave: Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o Hrvatskoj akademiji.

Članovima Razreda je poznato da je Akademijin Odbor za Statut utvrdio da je postojeći Statut u koliziji sa Zakonom što se tiče statusa članova suradnika. Akademijim Zakonom čl. 18. precizirano je da su članovi akademije redoviti, počasni, dopisni i članovi suradnici i njihovo članstvo je doživotno. U skladu s Zakonom, čl. 23. stav. 2. Akademijina statuta, kojim se predviđa reizbor članova suradnika svakih 10 godina treba ispraviti (izostaviti). Taj prijedlog za izmjenu je krenuo u saborsku proceduru.

Uz taj prijedlog u saborskoj proceduri našao se i prijedlog o produženju mandata članovima Predsjedništva na četiri godine, a ta odluka o produženju mandata primijenila bi se i na članove Predsjedništva čiji je mandat u tijeku.

O tom prijedlogu ni članovi Predsjedništva ni članovi Akademijin Odbora za Statut nisu zatraženi za mišljenje.

Nakon kraće rasprave članovi Razreda su (uz tri suzdržana glasa) zadužili tajnika Razreda, akademika Ž. Kućana i našega predstavnika u Predsjedništvu, akademika I. Gušića, da se u dnevni red Skupštine 2. travnja uvrsti rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o Akademiji, u skladu s čl. 40. Statuta.“

Ubrzo nakon tih sjednica Razreda i Predsjedništva bila je sazvana skupština Akademije za 2. travnja 2009. Pretpostavljajući da su kolege Gušić i Kućan obavili zadanu zadaću i zatražili dopunu dnevnoga reda skupštine raspravom o promjeni Zakona o Akademiji, pripremio sam, po običaju, pisano izlaganje i bio spreman predati ga u zapisnik te Skupštine. Izašao sam za govornicu i započeo govoriti. Nisam daleko došao jer me predsjednik Moguš prekinuo rekavši da sam zakasnio s traženjm promjene dnevnoga reda, što je bila istina. Međutim, kao što sam rekao, pretpostavio sam da su naši predstavnici u Predsjedništvu obavili svoj zadatak, a za to nije trebalo ništa drugo nego tražiti da se ta točka uvrsti u dnevni red. Predsjedništvo nije, zapravo, imalo što odlučivati. Trebalo je samo uvrstiti tu točku. Predsjednik Moguš je tvrdio, a i drugi su članovi Predsjedništva potvrdili, da to kolege Gušić i Kućan nisu od Predsjedništva tražili. Na to nisam imao što reći nego sam se vratio na svoje mjesto. Može se, bez obzira na to što je predsjednik Moguš imao pravo reći da se dnevni red ne može mijenjati na Skupštini, ipak postaviti pitanje je li imao pravo mene spriječiti da govorim. Ja mislim da nije. Prikazat ću tekst koji sam bio započeo čitati.

KAKO JE UPRAVI PRODUŽEN MANDAT

Skupština Akademije od 2.4.09.

Gospodine predsjedniče, gospodo i gospodo predsjedatelji, kolegice i kolege

Želim kratko govoriti o dnevnome redu ove Skupštine. Pretpostavljam da većina članica i članova Akademije znade da je u Saboru prošao prvo čitanje Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o Akademiji.

Kako je to promjena koja bi izravno mogla, bez našeg sudjelovanja, promijeniti naš Statut, jer je Zakon iznad Statuta, očekivao sam da će se o tome raspravljati na ovoj skupštini. Kad smo dobili poziv za Skupštinu u njezinu dnevnome redu nije bilo točke o tome. Ne samo ja nego i drugi članovi Prirodoslovnoga razreda Akademije, raspravljali su o tome na svojoj prošloj sjednici od 24. ožujka 2009. Nakon rasprave je glasovanjem odlučeno (12 za 3 suzdržana ili protiv) da predstavnici Razreda u predsjedništvu, kojeg je sjednica trebala biti sutradan, traže da se na ovoj skupštini u dnevni red uvrsti i točka o tom prijedlogu promjene Zakona o Akademiji. Pretpostavljajući da su to naši predstavnici učinili, ne mogu razumjeti zašto te točke nema u dnevnome redu i po kojem se to članku Statuta ne uvažava traženje jednoga Razreda da se nešto uvrsti u dnevni red Skupštine, a u načelu se takva statutarna mogućnost daje i pojedinome članu/članici Akademije! Zato molim nekoga od predsjedatelja da nam objasni zašto te točke nema na dnevnome redu. Pričekat ću odgovor.

Smatra li se možda da je promjena Zakona nevažna, premda bi mogla izravno „silom zakona“ nametnuti nama promjenu Statuta?

Odmah ću reći i to da je jako malo vjerojatno da bi itko u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa samoinicijativno, bez ikakva poticaja iz Akademije, potaknuo takve promjene Zakona.

Na primjer, produženje mandata sadašnjem Predsjedništvu (dakako i Upravi) i to na osnovi retroaktivnoga djelovanja tih zakonskih promjena.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Taj tekst nisam uspio pročitati do kraja niti sam ga dao u zapisnik. Međutim, budući da je postalo jasno da dvojica predstavnika Razreda za prirodne znanosti nisu obavila zadatak koji im je Razred povjerio, na sjednici Razreda od 21. travnja 2009. raspravljao sam o njihovoj odgovornosti za takav postupak. Na temelju toga sam napisao i kratak podnesak koji sam zatim priložio u zapisnik. Moje traženje nije imalo nikakva odjeka.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric1@zg.t-com.hr

Tekst za zapisnik 4. sjednice Razreda (21. travnja 2009.)

Usprkos nastojanju da obrazlože svoje ponašanje na sjednici Predsjedništva koja je prethodila Skupštini od 2. travnja 2009., smatram da naša dva predstavnika u Predsjedništvu nisu obavila zadatak koji im je Razred povjerio velikom većinom svojih glasova (12 za i 3 suzdržana). Zadatak im je bio da na sjednici Predsjedništva traže da se u dnevni red Skupštine uvrsti rasprava o promjeni Zakona o Akademiji koja je prošla prvo čitanje u Saboru, a o kojoj se promjeni u Akademiji nije javno raspravljalo. Naime, na samoj Skupštini, predsjednik Moguš je izričito rekao da na Predsjedništvu **nitko nije tražio** uvrštavanje te točke dnevnoga reda i prisutni su članovi Predsjedništva to potvrdili.

Nije na kolegama Gušiću i Kućanu bilo da prosuđuju šansu da prijedlog prođe niti da se prestraše toga da ostanu u manjini. Oni su trebali ustrajati u tomu da se traženje Razreda bar registrira u zapisniku Sjednice Predsjedništva. Zato smatram da su se dvojica naših predstavnika ogriješila o traženje Razreda i time napravila krupnu pogrešku. Predlažem im da razmisle o svojoj ostavci.

Zagreb, 23. travnja 2009.

Vlatko Silobrić

KAKO JE UPRAVI PRODUŽEN MANDAT

Na temelju dotadašnjeg razvoja događaja, pripremio sam, za sjednicu Razreda za prirodne znanosti u lipnju 2009., podnesak koji sam pročitao i zatražio da bude uvršten u zapisnik. Evo tog teksta.

Dr. Vlatko Silobrić, Tomašićeva 11, 10000 Zagreb; tel./faks.: + 385 1 461 43 23; mobilni: 091 461 43 23; e-adrese: vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobric1@zg.t-com.hr

Za sjednicu Razreda u lipnju 2009.-prilog za zapisnik

Želim u nekoliko minuta ispričati priču o tome kako je, po mome viđenju, djelovala Uprava/Predsjedništvo naše Akademije u vezi s nedavnom Promjenom Zakona o Akademiji.

Priča započinje time da nam je Uprava/Predsjedništvo ukinulo tri mjesta za redovite članove u Razredu. Smatrao sam tada, a čvrsto vjerujem i danas, da je to bilo protustatutarno, jer je o tomu najprije trebala biti povedena javna rasprava u Akademiji, a tek je onda Predsjedništvo to moglo napraviti (vidi članak 25. Statuta Akademije).

Ono što tada nisam znao, a sada znam, jest da je to bio početak izvođenja plana koji će se uskoro nastaviti dogovorenim, i nedavno prihvaćenom Promjenom zakona o Akademiji (pitanje članova suradnika i produženja mandata sadašnje Uprave/Predsjedništva). Za mene nema nikakve dvojbe da je ta promjena Zakona, o kojoj se u Akademiji nije nikada na skupštini raspravljalo bila dogovorena između pojedinih članova sadašnje Uprave i pojedinih saborskih zastupnika HDZ-a.

Zato je potpuno nevjerodostojna tvrdnja članova Uprave da Akademija s time nema ništa i da je to inicijativa iz Sabora. Još je manje dopustivo da Predsjednik Akademije na Skupštini od 2. travnja odbija dopuniti dnevni red Skupštine jer: „to nitko nije tražio“. To je bio argument da se ne prihvati moj prijedlog da se na Skupštini raspravlja o promjeni Zakona. Da podsjetim, moje je traženje bilo osnovano na izglasovanoj odluci našega Razreda da se to od Predsjedništva traži.

Dalje, iz Zapisnika 4. redovite sjednice Predsjedništva Akademije od 22. travnja 2009. U točki Ad 1., prihvaćen je Zapisnik 3. sjednice Predsjedništva (25. ožujka 2009.), uz dodatak 4.1. točki dnevnog reda. U tome dodatku jedna rečenica glasi: „Gušić i Kućan su izvijestili o traženju svog razreda da Akademija o tome raspravi“ (misli se na predstojeću promjenu Zakona o Akademiji). Ako su kolege Gušić i Kućan, u skladu odlukom Razreda, tražili da se rasprava o tome uvrsti u dnevni red predstojeće Skupštine, Predsjednik Akademije na Skupštini od 2. travnja nije govorio istinu kad je rekao da to „nitko nije tražio“.

U međuvremenu je Promjena Zakona o akademiji u Saboru prihvaćena, te je sada došlo vrijeme da se ostvari konačni dio dogovora (vidi gore), tj. da se ustanovi Razred za teatrologiju i film Akademije. U njemu bi, pretpostavljam, trebali naći svoje mjesto „zaslužni“ za donošenje Promjene Zakona u Saboru.

Molim da ovaj moj tekst uđe u Zapisnik s ove sjednice Razreda. Ne zato što mislim da će to izazvati ikakve dramatične učinke, ni u Razredu ni u Akademiji, nego zato da ostane zapisano kako ipak takvo ukupno djelovanje Uprave/Predsjedništva nije ostalo „nepročitano“.

Poučen žalosnim iskustvom da se moje istupi na Skupštinama Akademije samo djelomično ili nikako ne nađu u zapisnicima tih Skupština, pažljivo sam pročitao zapisnik Skupštine od 2. travnja 2009. godine, koji se nalazi u Ljetopisu Hrvatske akademije za godinu 2009., knjiga 113., Zagreb, 2010., str 46. Da ne ponavljam već napisano, prikazat ću pismo koje sam pročitao na Skupštini (od 8. travnja 2010.) na kojoj se taj zapisnik trebao prihvatiti.

Za Skupštinu od 8. travnja 2010.

Gospodo i gospodo predsjedatelji, kolegice i kolege,

Poučen dosadašnjim nesretnim iskustvom da se moje intervencije na Skupštinama ili skraćuju ili „dodaju zapisniku“ a ne objavljuju, a objavljuje se, primjerice, svima poznata procedura pri glasanju, pozorno sam pročitao zapisnik Skupštine od 2. travnja 2009. Zapisnik se nalazi u Ljetopisu Hrvatske akademije, knjiga 113 za godinu 2009., koju smo primili pred nekoliko dana.

Na str. 46. pri vrhu, može se pročitati: „Za riječ se javio akademik V. Silobrić sa zamolbom da se dopuni dnevni red današnje sjednice.“

„Budući da Predsjedništvo u statutarom roku nije primilo zahtjev za promjenu odnosno dopunu dnevnog reda Skupštine, Predsjednik je prijedlog dnevnog reda upućen svim članovima Skupštine dao na glasanje. Skupština je velikom većinom glasova (pet glasova protiv i jednim suzdržanim glasom) prihvatila predloženi dnevni red.“

Dakle, sve veoma precizno, osim jednog važnog detalja. Može li itko od vas, ili ikoji čitatelj, iz toga teksta doznati kojom točkom sam želio dopuniti dnevni red? Je li vjerojatno da sam izašao na govornicu i tražio da se dopuni dnevni red a da nisam rekao kojom točkom? Kako ne vjerujem da je taj dio mog prijedloga ispušten slučajno, dozvolite mi da vas podsjetim na taj događaj i da izrazim svoje prosvjed zbog izostavljanja relevantnih činjenica u tekstu toga zapisnika.

Ukratko, u Razredu za prirodne znanosti, velikom većinom glasova, od naših se predstavnika u Predsjedništvu zahtijevalo da zatraže da se u dnevni red nadolazeće Skupštine (od 2.travnja 2009.) uvrsti točka o promjeni Zakona o Akademiji o kojoj mi u Akademiji niti smo bili obaviješteni niti smo ikada raspravljali. O svemu smo doznavali iz medija. Da vas podsjetim i na to da je Promjenom retroaktivno produženo trajanje mandata sadašnje Uprave sa 3 na 4 godine. Promjena koja, usput rečeno, zahtijeva i promjenu Statuta Akademije.

Kad sam na temelju izglasovanoga zahtjeva Razreda za prirodne znanosti pretpostavio da su predstavnici Razreda zahtjev iznijeli na sjednici Predsjedništva i da je točka o Promjeni Zakona trebala biti uvrštena u dnevni red Skupštine, i kad sam želio o tome nešto reći, u tome me gospodin Predsjednik spriječio. Naknadnom provjerom, pokazalo se da predstavnici Razreda za prirodne znanosti doista nisu bili obavili zadatak koji im je Razred zadao. Tako da se na Skupštini od 2. travnja 2009. nije čula ni riječ o važnoj promjeni Zakona o Akademiji.

Baš zbog takvoga tijeka stvari, siguran sam da je tekst Zapisnika o mome traženju na Skupštini od 2. travnja 2009. tako sročan da se zapravo ne može znati što sam tražio. Dodat ću i to da je takva tajnovitost Uprave o tako važnom pitanju za mene nedopustiva, te ovime izražavam svoj prosvjed, ali i tražim da se ovaj tekst integralno, ponavljam bez kraćenja, unese u zapisnik ovoga zasjedanja. Dopustite mi i to da kažem da ne vjerujem (imam i vjerodostojno svjedočenje), da Uprava nije imala nikakva udjela u pripremi i donošenju te promjene Zakona koja joj je „šaptom“ produžila mandat za još godinu dana. To, vjerujem, objašnjava i dosadašnje izbjegavanje javne rasprave o tome u Akademiji.

Zagreb, 8. travnja 2010.

Vlatko Silobrić

Nakon što sam pročitao taj podnesak, predsjednik Moguš je predložio da moj tekst, što sam i tražio, uđe u zapisnik. To je Skupština prihvatila. Zato sam se nemalo iznenadio kad sam „na ulici“ doznao da je na sjednici Predsjedništva nakon te skupštine opet bilo govora o mome govoru na Skupštini. Tražio sam zapisnik sjednice Predsjedništva od 28. travnja 2010. i doista u njemu našao tekst u kojem stoji: „U vezi s primjedbom akademika Vlatka Silobričića na sadržaj Zapisnika redovitog zasjedanja Skupštine Akademije održanog 2. travnja 2009., koji je objavljen u Ljetopisu Hrvatske akademije, knjiga 113, Zagreb, 2010., a koja se odnosila na tvrdnju da je iz njegove diskusije „ne slučajno“, u Zapisniku izostavljen navod kojom je točkom želio dopuniti dnevni red te skupštine, Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izvršila je uvid u dio stenografskog zapisnika redovitog zasjedanja Skupštine od 2. travnja 2009. (str. 2-4) i stenografskog zapisnika od 8. travnja 2010 (str. 2-5).“

„Na temelju uvida u spomenute zapisnike proizlazi da akademik Vlatko Silobričić, u svojoj diskusiji o promjeni dnevnog reda redovite skupštine od 2. travnja 2009., ni na jednom mjestu nije izrekao naziv i predmet točke dnevnog reda kojom bi promijenio ili dopunio predloženi dnevni red.“

Slijedom stenografskog zapisnika sa skupštine održane 2. travnja 2009. evidentno je da akademik Vlatko Silobričić u svome izlaganju na ovogodišnjem zasjedanju Skupštine od 8. travnja 2010. nije točno prenio svoje riječi izgovorene na zasjedanju od 2. travnja 2009. te da je neutemeljeno i netočno ustvrdio da se njegove „intervencije na skupštinama ili skraćuju ili dodaju u zapisnik a ne objavljuju, pa da zato traži dopunu Zapisnika s redovitog zasjedanja Skupštine Akademije od 2. travnja 2009. Na ovogodišnjem zasjedanju akademik Vlatko Silobričić prvi je put definirao da je želio da se na zasjedanju održanom 2. travnja 2010. raspravlja „o promjeni Zakona o Akademiji“.

Slijedom iznesenog, Predsjedništvo je utvrdilo da je u Zapisniku s redovitog zasjedanja Skupštine Hrvatske akademije održane 2. travnja 2009., koji je objavljen u Ljetopisu Hrvatske Akademije, knjiga 113., Zagreb, 2010., str. 46., vjerodostojno preneseno izlaganje akademika Vlatka Silobričića na tome zasjedanju te da nema potrebe za izmjenom i dopunom toga zapisnika.“

Ukratko, V. Silobričić je cijelu priču izmislio ili, još jednostavnije, on je lagao. Sve se to na Predsjedništvu dogodilo, a da ja nisam bio pozvan na tu sjednicu. Pa stvari su jasne! Što se tu ima razgovarati! „Roma locuta, causa finita“. Ne samo da mi se uskraćuje da govorim, nego me se još lijepo proglašava lašcem! Pa da vidimo što je bilo dalje.

Na sljedećoj sjednici Razreda za prirodne znanosti od 25. svibnja 2010. tražio sam da se u dnevni red uvrsti točka: „O Skupštini Akademije od 2. travnja ove godine“. Kad je točka došla na red, pročitao sam ovo pripremljeno izlaganje i dao ga u zapisnik te sjednice.

Za sjednicu Razreda za prirodne znanosti od 25. svibnja 2010.

Točka: O Skupštini Akademije od 8. travnja ove godine

Tri su razloga da se obraćam Razredu. Jedan je taj što je sve započelo u Razredu. Drugi je da u Razredu upozorim na kršenje mojih prava redovitoga člana Akademije. Treće da javno postavim pitanja o načinu funkcioniranja Akademije.

1. Da ukratko podsjetim. Uvjeren da su naši prestavnici u Predsjedništvu (kolege Gušić i Kućan) preneli zahtjev Razreda za uvrštenjem nove točke dnevnoga reda u Skupštinu od 2. travnja 2009., iznenadio sam se kad u pozivu za tu Skupštinu nije bilo te točke dnevnoga reda. Zato sam pripremio izlaganje u kojem je bilo traženje da se ta točka uvrsti. Počeo sam čitati pripremljeni podnesak u kojem prve dvije rečenice glase: „Želim kratko govoriti o dnevnome redu ove Skupštine. Pretpostavljam da većina članova Akademije znade da je u Saboru prošao prvo čitanje Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o Akademiji.“ Predsjednik Akademije mi nije dozvolio da nastavim (vidjeti Stenogram). Obrazložio je to time da je prekasno za uvrštavanje nove točke dnevnoga reda, a da nitko na Predsjedništvu nije bio tražio da se ta točka uvrsti. Naknadno se pokazalo da naši predstavnici u Predsjedništvu doista nisu tražili što ih je Razred glasovanjem bio obvezao (12 glasova i 3 suzdržana). **Ipak, smatrao sam tada, a isto mislim i sada, da je zabranom da na početku Skupštine govorim o promjeni dnevnoga reda, napravljen ozbiljan prekršaj prava svakoga akademika da u Skupštini govori o relevantnim pitanjima. Jer, Skupština je najviše tijelo Akademije, iznad Predsjedništva i Predsjednika.**

2. U Zapisniku Skupštine od 2. travnja 2009., koji smo prihvaćali na Skupštini od 8. travnja ove godine, nije bilo jasno koju sam točku želio uvrstiti u dnevni red te Skupštine. **Zato sam tražio dopunu Zapisnika. Dopuna je primljena s odlukom da ju se uvrsti u Zapisnik Skupštine od 2. travnja 2009 (vidjeti stenogram).**

Posve sam slučajno doznao da se na sjednici Predsjedništva Akademije od 28. travnja ove godine „nešto raspravljalo o meni“. Nisam o tomu dobio nikakvu službenu obavijest. (Samo usput, smatram civiliziranim da se o krivnji osoba javno ne raspravlja bez njih.) Da vidim o čemu je bila riječ, zatražio sam Zapisnik sa te sjednice Predsjedništva i u točki Ad 3., našao ovaj zaključak: „Slijedom iznesenog, Predsjedništvo je utvrdilo da je u Zapisniku s redovitog zasjedanja Skupštine Hrvatske akademije održane 2. travnja 2009, koji je objavljen u *Ljetopisu Hrvatske akademije*, knjiga 113, Zagreb 2010., str. 46., vjerodostojno preneseno izlaganje akademika Vlatka Silobričića na tome zasjedanju te da nema potrebe za izmjenom i dopunu toga zapisnika“. Treba dodati da se u tekstu prije toga zaključka spominje stenogram Skupštine od 2. travnja od 2009., iz kojeg se vidi da ja na Skupštini nisam, navodno, uspio izgovoriti nista više od: „Ja bih nešto na dnevni red rekao“. **Bez obzira na to je li taj zaključak istinit, Predsjedništvo si uzima pravo da odlučuje suprotno tomu što je odlučila Skupština, koja je prihvatila moju dopunu Zapisnika (vidjeti iznad).**

Kako se tijekom događaja nikako ne podudara s mojim sjećanjem početka Skupštine od 2. travnja 2009., niti s mojim pripremljenim izlaganjem za nju, Odlučio sam zatražiti tonski zapisnik sa te Skupštine. Najprije sam, prošli četvrtak (20. svibnja) razgovarao s glasnogovornicom Akademije o tome. Drugi dan, u petak (21.), otišao sam u Akademiju i našao gospodina koji je zadužen za snimanja. On je potvrdio da tonski zapis postoji i da ga je „baš dao gospođi Mirjani“. Otišli smo zajedno do gospođe Mirjane i zatražio sam tu tonsku snimku. Gospođa Mirjana mi ju je odbila dati, jer da ona to ne smije bez odobrenja Tajnika akademije. Zatražio sam razgovor s Tajnikom i od njega čuo prvo **da je Uprava odlučila da je jedini relevantni dokument sa Skupštine stenogram**. Na moje inzistiranje da bih ipak želio čuti tonski zapis, dobio sam uputu **da napišem dopis Upravi i da će Uprava zatim odlučiti imam li ja pravo na to**. Kako nisam bio zadovoljan tim odgovorom, razgovarao sam odmah s Glavnim tajnikom Akademije, a na kraju i sa Predsjednikom Akademije. Svugdje

KAKO JE UPRAVI PRODUŽEN MANDAT

sam dobio isti odgovor. **Budući da takav postupak smatram neprimjerenim, ovim putem tražim da mi se omogući da preslušam tonski zapis sa Skupštine od 2. travnja 2009. i da dobijem njegovu kopiju.**

3. Kad se sabere sve što sam podebljanim slovima istaknuo u ovome tekstu, mogu se postaviti ova pitanja o funkcioniranju Akademije: **Ima li pravo Predsjednik Akademije zabranjivati redovitome članu Akademije da govori u Skupštini ? Tko u Akademiji ima pravo odlučivati o tomu što će ući u zapisnik Skupštine, Skupština ili Predsjedništvo? Tko ima pravo odlučiti što je relevantan zapis sa Skupštine, Skupština sama ili Uprava Akademije? Ima li svaki redoviti član Akademije pravo na sve njezine dokumente, ili o tome odlučuje Uprava? I na kraju, ali ne manje važno: Zašto do danas u Akademiji nije bilo javne rasprave o promjeni Zakona o Akademiji, premda je ta promjena prihvaćena u Saboru pred oko godinu dana, a zahtijeva i promjenu Statuta Akademije?**

Molim da ovaj moj podnesak uđe u zapisnik ove sjednice Razreda, a ja ću ga posebno uputiti, kao prilog pismu, Predsjedništu Akademije. Hvala.

Zagreb, 25. svibnja 2010.

Vlatko Silobrić

Prije čitanja dao sam svakome članu Razreda njegovu kopiju toga izlaganja da može lakše pratiti što govorim. Nakon što sam tekst pročitao nije bilo nikakve rasprave, ali je uvršten u zapisnik sjednice. Kao što se vidi, rekao sam da ću isti tekst poslati svim članovima Predsjedništva Akademije radi obavijesti. Tako sam i napravio. Predsjedništvo se do sada (mjesec lipanj 2010.) nije oglasilo.

U međuvremenu sam našao kopiju članka, koji su napisale A. Piteša i T. Rudež, u Jutarnjem listu, prikazujući događaje na Skupštini od 8. travnja 2010.

Bez rasprave prihvatili izvještaj o radu

Piše: A. Piteša, T. Rudež

Nije se raspravljalo o izmjenama Zakona o HAZU koji je trenutačno u saborskoj proceduri

ZAGREB - Na redovnoj skupštini HAZU, održanoj u četvrtak navečer, jednoglasno je prihvaćen izvještaj o radu i financijski plan koji za ovu godinu iznosi 79,309 milijuna kuna.

U planu rada za 29. travnja najavljeno je otvorenje obnovljene Knjižnice Akademije.

U podužem izlaganju glavnog tajnika Slavka Cvetnića prebrojeni su i najsitniji detalji Akademijina djelovanja, ali nije se raspravljalo o izmjenama i dopunama Zakona o HAZU, koje su trenutačno u saborskoj proceduri na prijedlog Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Dulji mandat Predsjedništvu

Između ostalog, mandat članova Predsjedništva Akademije produljio bi se s tri na četiri godine, uz obrazloženje da Predsjedništvo u tri godine ne može dovršiti važne projekte te da su zauzeti izborom novih članova. Na taj je prijedlog početkom tjedna reagirao i Forum za etičnost i razvoj znanosti i visokog obrazovanja. Forum u svom priopćenju ističe kako se u Akademiji nikad nije javno raspravljalo o promjeni zakona te da su upitni razlozi pokretanja te procedure. Posebno je sporna odredba kojom se predviđa da bi se produljenje mandata smjesta primjenilo i na aktualno Predsjedništvo.

"Retroaktivna primjena odredbi zakona u načelu je pravno sporna. Ona negira načela pravne države i običaje u europskom kulturnom i pravnom okruženju", navodi se u priopćenju Foruma.

Na početku skupštine akademik Vlatko Silobričić pokušao je raspravu o izmjenama zakona staviti na dnevni red. Izjavio je kako je Razred za prirodne znanosti svoje predstavnike u Predsjedništvu, Željka Kućana i Ivana Gušića, ovlastio za uvrštenje te točke na dnevni red.

Bolestan i na putu

No, predsjednik HAZU Milan Moguš odbio je Silobričićev zahtjev ustvrdivši da on o tome ne zna ništa, a Kućan i Gušić nisu nazočili skupštini. Pokušali smo ih kontaktirati, ali jedan je navodno na putu, a drugi bolestan.

Pitanja o promjenama zakona o HAZU uputili smo prije četiri dana i Ministarstvu znanosti, ali do zaključenja ovog broja nismo dobili odgovore. HAZU bi baš ove godine trebao dobiti novo Predsjedništvo, ali znakovito je da za ovu godinu nije najavljena izborna skupština, što ide u prilog kuloarskih tvrdnji o Moguševoj želji za produljenjem vlastitog mandata.

O godišnjem izvješću nije bilo polemika, a nitko nije reagirao ni na kvalifikaciju nanošenja štete RH u slučaju akademika Dragičevića.

Predsjedništvo HAZU odbacilo kritike Dragičevića

U godišnje izvješće ušlo je i otvoreno pismo Adolfa Dragičevića. Predsjedništvo je odbacilo u njemu iznesene kritike, a prihvatilo je ocjenu da je Dragičević svojim javnim istupima počinio djela koja nisu u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Akademije "čime je HAZU, ali i Republici Hrvatskoj nanесena velika šteta".

KAKO JE UPRAVI PRODUŽEN MANDAT

Ako se pažljivo pročita taj kraći članak, bit će jasno tko je „neutemeljeno i netočno“ pisao i govorio. Bit će vam također jasno da se dokumenti (npr. stenogram) prikladno „modificiraju“.

U zapisniku sa sjednice Razreda za prirodne znanosti od 29. lipnja 2010., osvrnuo sam se na članak iz „Jutarnjeg lista“ (vidi iznad) u kojem je napisano da sam na Skupštini ipak uspio izreći o čemu sam želio govoriti. Jedna od rečenica za koju sam tražio da se uvrsti u zapisnik glasila je: „Iz toga jasno proizlazi da Predsjedništvo nije imalo pravo govoriti o mojim „neutemeljenim i netočnim navodima“, ali i to da stenogram Skupštine nije točno prenio moje izlaganje“.

Pretpostavljao sam da se nitko u Razredu neće osvrnuti na činjenicu da je zapisnik sa Skupštine bio „prikladno modificiran“, te da objedu o tomu tko je „neutemeljeno i netočno“ govorio ne treba pripisati meni nego onima koji se brinu o sastavljanju zapisnika u Akademiji. Zato sam pripremio kratak komentar za sjednicu Razreda od 28. 09. 2010. Kako doista baš nitko nije želio ništa reći o „prikladnom modificiranju“ Zapisnika, pročitao sam svoj komentar i uvrstio u zapisnik (vidi dalje).

Komentar za sjednicu Razreda od 28.09.2010.

Nakon što je zapisnik sa posljednje sjednice Razreda prihvaćen bez ikakva komentara, dozvolite mi da ja nešto komentiram u vezi s time.

Uz Zapisnik sjednice od 25. svibnja ove godine, bio je priložen i moj tekst iz kojega se vidjelo da su mi uskraćena prava redovitoga člana Akademije, i da je Uprava donosila stanovite nestatutarne odluke. Na to u ovom razredu nije bilo reakcija. Nisam iznenađen.

Međutim, u zapisniku koji je ovjeren na ovoj sjednici unio sam citat iz članka u „Jutarnjem listu“ iz kojeg se jasno vidi da je objeda Predsjedništva da sam iznosio „neutemeljene i netočne navode“ stvarno neutemeljena i netočna. Nažalost, jasno se vidi i to da je Predsjedništvo prihvatilo „modificiran“ zapisnik Skupštine Akademije od 2. travnja 2009. godine. Ovaj put jesam iznenađen da baš nitko u Razredu nije našao za shodno da se osvrne na opasnu pojavu „prikladnog modificiranja“ zapisnika s Akademijine skupštine. Teško mi je razumjeti da nikoga u Razredu ne zabrinjava pojava da zapisnici ne moraju sadržavati istinit prikaz tijeka sjednica u vrhunskoj znanstvenoj i umjetničkoj ustanovi u Hrvatskoj!

Zagreb, 28.09.2010.

Vlatko Silobrić

Ova je priča imala svoj prikladan zaključak na redovitoj Skupštini Akademije od 20. prosinca 2010. Cijeli je „pothvat“ bio obavljen velom tajne pa se o njemu nije u Akademiji nikada javno govorilo. Pri tome mislim na redovite ili izvanredne skupštine Akademije. Kad sam ja to pokušao, „viteški“ me se onemogućilo i kasnije u zapisniku moj pokušaj jednostavno zatajilo. Moglo se dakle očekivati da će sve završiti po stanovitome „ubrzanom“ postupku. Tako je i bilo.

Evo kako. Na spomenutoj Skupštini, koja je bila zakazana za 11 sati bilo je predviđeno 7 točaka dnevnoga reda, s time da smo unaprijed primili i poziv na blagdansko primanje, predviđeno za 12 sati. Dakle, Skupština je bila vremenski ograničena, s jasnim ciljem da završi do 12 sati. U trećoj od 7 točaka trebalo je prihvatiti Izmjene i dopune statuta Akademije. Jedna je od izmjena bila i produženje mandata Upravi.

U pisanom obrazloženju koje smo primili uz te izmjene Statuta, dvije su stvari veoma zanimljive. Jedno je prva rečenica u kojoj stoji da je izmjene predložilo Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa i Vlada RH. Čovjek bi rekao: točno po proceduri. Ipak teško je, na osnovi dosadašnjih iskustava, vjerovati da je Ministarstvo spontano, najedamput iskazalo takvu brigu za detalje funkcioniranja Akademije, osobito kad postoje provjerene informacije da je bila riječ o „potaknutoj spontanosti“. Drugo je vremenski slijed događaja nakon što je Sabor RH, na dan 22. svibnja 2009. donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Akademiji. Uskoro je taj Zakon i objavljen u NN (5. lipnja 2009.). Mijenja se Zakon o Akademiji, ali se u Akademiji o tome javno ne govori. Predsjedništvo Akademije tek krajem veljače 2010. odlučuje da Odbor za statut Akademije pripremi tekst izmjena Statuta. U Akademiji se i dalje o svemu šuti. Očigledno izmjena Zakona i Statuta nije dostatno važna tema da bi o njoj trebalo javno govoriti. Odbor za Statut, u travnju 2010. godine, prihvaća Nacrt Odluke. U Akademiji se i dalje šuti o tome. O mome pokušaju da o tome govorim, možete pročitati u tekstu iznad ovoga.

I konačno se Izmjena i dopuna Statuta prihvaćaju, po „skraćenom postupku“ prije blagdanskoga primanja u Akademiji. I opet veoma prikladno: jer tko će na kraju mandata sadašnje Uprave, u takvim okolnostima, primjerice, postaviti pitanje koja je uloga Uprave u „pothvatu“ da joj se, pred kraj mandata na koji je izabrana, najednom produžava mandat za još godinu. Nisam siguran je li to uopće pravno ispravno, ali jesam siguran da je bilo veoma poželjno za Upravu.

POGLAVLJE 9.

RAZGOVORI OBJAVLJENI U TISKU

NOVI LIST, 12. prosinca 1997., Ljerka Bratonja Martinović

Koje su osnovne odrednice programa koji ćete, kao kandidat za predsjednika HAZU, predstaviti akademikima na skupštini 16. prosinca?

Taj program sadrži dva osnovna smjera djelovanja. Jedno je održavanje onoga što sada dobro funkcionira u Akademiji, a to su neki izdavački pothvati, radovi nekih vijeća, recimo vijeća koje je povezano s istraživanjem mora, zaštitom okoliša. Sve ono što u Akademiji dobro funkcionira to ću, jasno, pokušati održati i poboljšati u okviru rutinskih poslova. Druga grupa mojih nastojanja bit će usmjerena na to da se pokuša povećati uloga Akademije u društvu u Hrvatskoj općenito. Prvenstveno u djelatnostima znanosti i umjetnosti, jer to i jest akademija znanosti i umjetnosti prije svega. Međutim, Akademija je po broju i kvaliteti svojih stručnjaka takav potencijal za Hrvatsku, da ona treba davati svoje sudove o svim bitnim pitanjima hrvatskog nacionalnog interesa.

Dakle, njezina prvenstvena uloga jest da djeluje u okviru znanosti i umjetnosti, ali ne samo u tim okvirima. Pitanja mira, pitanja demokracije, ljudskih prava, apsolutno su na tragu hrvatskih nacionalnih interesa, i o svim tim pitanjima, a osobito kada se donose neke važnije odluke, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti treba dati svoje mišljenje. To je ono što ona mora raditi. Međutim, to nije dovoljno, jer treba uspostaviti dijalog i sa aktualnom vlašću, i sa cijelim hrvatskim društvom.

Kakvim ocjenjujete sadašnji položaj Akademije u odnosu na aktualnu vlast, i kakvo je njeno mjesto u hrvatskom društvu?

Mislim da njeno mjesto nije dobro valorizirano u ukupnom društvu. Ne postoji stvaran dijalog između Akademije i društva, njena je uloga manja nego što bi po mome sudu trebala biti. Čak bih se usudio reći da je ugled naše Akademije izvan Hrvatske možda i veći nego u Hrvatskoj samoj. Mislim da Hrvatska sebi to ne smije dozvoliti.

Zbog čega je tako?

Mislim da jednostavno nisu proradili pravi kanali komunikacije. Nije dobro da Akademija, recimo, ne komunicira sa sveučilištima, nije dobro da nema stalne komunikacije s Ministarstvom znanosti, s Vladom i Saborom, kojem zapravo podnosi izvještaje jer dobiva novac iz proračuna. Prema tome, osim pripremljenosti Akademije da reagira na događaje i bitna pitanja u društvu, trebalo bi osigurati da ta reakcija bude ozbiljno uzeta u obzir u tijelima državne vlasti. To je posao koji bih kao predsjednik Akademije pokušao obaviti, s time da nakon dogovora unutar Akademije pokušam razgovarati i s rektorom Sveučilišta, ministrom znanosti, predsjednikom Vlade, i s Predsjednikom Republike, da vidimo kako bismo mogli otvoriti kanale međusobnog komuniciranja. Jer, morate znati da u Akademiji ima devet razreda koji pokrivaju gotovo puni raspon znanosti, humanističkih, društvenih i prirodnih znanosti, te kulturnih djelatnosti – književnosti, muzike, likovnih umjetnosti i tako dalje. Dakle, pod jednim krovom imamo, da tako kažem, odabrane stručnjake za sva ta područja, i upravo je nevjerojatno da se njihovo znanje i iskustvo ne upotrebljava!

Govorili ste o potrebi većeg društvenog angažmana Akademije. Smatrate li da tog angažmana nije bilo, ili da ga nije bilo dovoljno, i zašto?

Bilo je pojedinačnih angažmana, bilo je čak i nekih organiziranih angažmana, poput nedavnog predstavljanja knjige o Hrvatskoj i Evropi. To je bio prvorazredni kulturni događaj. Akademija je nakon nekoliko godina pripreme izašla s tom edicijom, riječ je o projektu izvanredne društvene važnosti. Prema tome, nešto se događa. Ne može se reći da Akademija nije bila ni na koji način prisutna, ali čini mi se da bi morala biti znatno više prisutna na društvenoj sceni.

Je li po Vašem mišljenju situacija u Hrvatskoj danas takva da bi HAZU mogla dobiti veću težinu u hrvatskom društvu i da bi je vlasti bile spremne više uvažavati?

Govorio sam o modelu funkcioniranja Akademije. Da bi se taj model ostvario, svatko od sudionika mora obaviti svoj posao. Dakle, i Akademija mora donositi takva mišljenja i takve dokumente, ali i aktualna vlast mora te dokumente ozbiljno uzeti u obzir. Jer, dovoljno je da vi dva-tri puta organizirate akciju, da skupite ljude, donesete produbljena i argumentirana mišljenja o kojem pitanju i to predstavite aktualnim vlastima, a da oni to ne uzmu u obzir, i već se postavlja pitanje smisla takvog djelovanja.

S kakvim očekivanjima ulazite u izbore? U javnosti naime prevladava mišljenje da su rezultati izbora već unaprijed poznati, i to ne u Vašu korist?

Prvo, smatram da je Akademija previše ugledna ustanova, da ne bi među svojim članstvom mogla imati bar dva kandidata za svako mjesto. Mogu reći da mi je drago da u ovim izborima za svako čelno mjesto imamo dva kandidata. Drugo, želim pomoći tome da Akademija bira, a ne glasuje, dakle da ima koga birati. U osobnom smislu, meni je čast biti kandidatom za predsjednika Akademije. I konačno, treći razlog zbog kojeg sam se kandidirao je taj što mislim da u Akademiji ima pitanja koja treba riješiti, u okviru onog modela o kojem sam prije govorio. Moje su šanse manje od akademika Padovana, međutim, čak i uz svijest da neću biti izabran, ja bih se ipak kandidirao.

Što u ovom trenutku znači, odnosno može značiti, promjena na čelu Akademije? Slažete li se s onima koji tvrde da će se na izborima, 16. prosinca, birati između zavisne ili nezavisne HAZU?

Ja, dakako, mogu govoriti o sebi, odnosno o svojim gledištima. Ako ja budem izabran za predsjednika, onda će okosnicu mog djelovanja činiti moja vlastita uvjerenja, provjerena u raspravama u Akademiji. Ono što će bitno određivati pojedina gledišta bit će argumenti, sučeljavanja mišljenja eksperata. To će biti javna baza svih odluka, sadržaja i svih dokumenata, bez obzira da li će se to aktualnoj vlasti svidati ili ne. Dakle, ono što će određivati stav bit će argumenti, rasprava, i zaključci iz te rasprave.

Koliko je za HAZU uopće važno da bude nezavisna, odnosno što bi za nju moglo značiti vodstvo čovjeka bliskog vlastima ili vladajućoj stranci?

Za Akademiju je presudno važno da bude nezavisna. Vi ne možete donositi sudove temeljene na argumentima, na provjerenim podacima, na tolerantnim sučeljavanjima mišljenja stručnjaka, ako imate unaprijed zadan rezultat. Prema tome, ako ste kapacitirani nekom političkom potrebom, onda Akademija zapravo ne može funkcionirati kako treba. Svaki pravi profesionalac, pa tako i skup profesionalaca, može se doista profesionalno ponašati samo ako je u svojim sudovima neovisan. To ne znači da aktualna vlast, bilo koja, mora uvažiti svako Akademijino mišljenje i svaki njezin prijedlog, ali ono što bih ja želio postići je to, da svaka aktualna vlast ozbiljno razmotri svaki Akademijin prijedlog pa ako nalazi bolje argumente, neka ga ne prihvati.

Dakle, odgovornost za odluke je na aktualnoj vlasti, ali odgovornost za prijedloge je na Akademiji. A da bi mogla biti odgovorna, ona mora biti samostalna. Od samog početka, kada je biskup Strossmayer utemeljio Akademiju, u njenom je statutu stajalo da ona mora biti neovisna od državne uprave.

Koliko je za tu neovisnost važna financijska strana? Poznato je, naime, da HAZU ima dosta kapitala, ali malo novca.

Akademija ima veliki broj nekretnina koje su veoma vrijedne, ne samo u novčanom, nego u kulturološkom smislu. Dakako da Akademiji treba novac izvana da bi to mogla održavati, jer mnogi njeni objekti, nažalost, propadaju. Trebaju joj, dakle financijska sredstva. Sada ih dobiva iz proračuna, i u tom smislu ona jest ovisna. No, mislim da bi trebala postajati sve manje financijski ovisna, jer i financijska ovisnost je ovisnost. Ako želimo neovisnu Akademiju, onda ona mora biti i u tom smislu neovisna. HAZU je osnovala svoju zakladu, koja će joj primaknuti stanovita sredstva. Ovaj čas ona nije velika, i ne može pribaviti ni približno dovoljno sredstava, pa će Akademija još neko vrijeme biti apsolutno ovisna o proračunskim sredstvima koja dobiva.

Izjavili ste nedavno da biste rado govorili pred akademikima prije izborne skupštine, ali Vam na skupštini 4. prosinca to nisu omogućili?

Kao što vjerujem da je bitno da akademici imaju više od jednog kandidata za svako čelno mjesto, vjerujem i da je logično da ih prije izbora čuju. Do sada u Akademiji nije bilo govora o programima, i ja nisam imao prigodu ništa pred akademikima reći. Oni su ti koji biraju, i stoga sam na prošloj skupštini pokušao doći do riječi, kako bih rekao što zapravo oni koji budu glasovali za mene mogu očekivati. Kako to nije bilo na dnevnom redu, i kako se drugi kandidati očito nisu pripremili, pala je odluka da se to dogodi na izbornoj skupštini. Nezgoda je u tome što izborna skupština zbog procedure traje dugo, tako da će iznošenje programa morati biti veoma kratko. Budući da sam među akademikima manje poznat od kolege Padovana, činilo mi se nužnim da sebe, osim šturim podacima iz biografije, predstavim i programom.

Feral tribune, 12. siječnja 1998., Toni Gabrić

Kao protukandidat dr. Ivi Padovanu izgubili ste, sredinom prosinca, utruku za mjesto predsjednika HAZU. Kako danas komentirate odluku vaših kolega da povjerenje dadu dr. Padovanu, a ne vama?

Većina mojih kolega, u ovom trenutku, nije bila za novu osobu, koja bi u rad Akademije uvela određene promjene. Budući da je dr. Padovan u dva mandata bio potpredsjednik, može se reći da su se akademici opredijelili za kontinuitet.

Mislite li da Ivo Padovan predstavlja kontinuitet i u odnosu na Ivana Supeka?

Dr. Padovan ne predstavlja kontinuitet u odnosu na Supeka, već u odnosu na vlastita dosadašnja nastojanja. On je dosad pokrivao odnose HAZU s drugim akademijama i bavio se pitanjima imovine, održavanja naših zgrada itd. No predmet sporova posljednjih tjedana nije ni bilo pitanje funkcioniranja Akademije kao ustanove, nego pitanje njezina angažmana i angažmana njezinih članova u dnevnoj politici. Moje je mišljenje da bilo koji predsjednik HAZU, pa tako i prof. Supek, kao i svaki drugi građanin, ima pravo izreći svoj politički stav. To što je on i predsjednik Akademije, samo ga mora učiniti osjetljivijim za distinkciju između iznošenja vlastita mišljenja i zastupanja stava naše ustanove.

Dr. Padovan je već u svojim prvim javnim istupima nakon izbora za predsjednika napomenuo da su dosad „neki iskakali iz kolosijeka, Akademijinih tradicija“. Smatrate li vi da tradicija Akademiji nalaže zaziranje od reagiranja na političke događaje i stanovitu uslužnost spram vlasti?

Sve ono što je u dugoročnom interesu hrvatskog naroda – a pod tim uvijek mislim na sve građane Republike Hrvatske – zapisano je u temeljnim osnivačkim odrednicama Akademije. Ako bilo koja vlast radi nešto za što Akademija smatra da nije u hrvatskom nacionalnom interesu, ona na to mora reagirati. Za razliku od bilo koje stranke ili vlasti, čiji se interesi protežu od izbora do izbora, Akademija, zbog svojega temeljnog poslanja, mora uzimati u obzir dugoročne nacionalne interese. Ne smijemo zaboraviti ni to da imamo predsjednika Republike i predsjednika Sabora koji su članovi Akademije, kao i nekoliko saborskih zastupnika. Sam politički angažman nije inkompatibilan s članstvom u HAZU, ali je nedopustivo da nevladine institucije za predsjednike imaju ljude iz političkih stranaka. Zato visoko ocjenjujem gestu novoga rektora Zagrebačkog sveučilišta dr. Branka Jerena, koji se obvezao da će, kad stupi na tu dužnost, zamrznuti članstvo u HDZ-u.

Rekli ste da Akademija mora reagirati kad vlast radi protiv interesa naroda. U kojim bi slučajevima HAZU danas najjače trebala dići svoj glas?

Znanstvena politika u Hrvatskoj nije dobra i to je svakako problem kojim bi se HAZU trebala pozabaviti, a to je ujedno područje koje mene kao znanstvenika najviše zanima i o kojemu mogu meritorno govoriti. Usto, Akademija bi svakako trebala reagirati i u područjima ljudskih, građanskih i socijalnih prava, te u pitanjima demokracije i svih drugih bitnih društvenih problema.

Je li doista želja vaših kolega za izbjegavanjem svake napetosti između HAZU i aktualne vlasti i za slijeganjem prašine koju je u svojim mandatima podigao dr. Supek, bila odlučujuća pri opredjeljenju za dr. Padovana?

Treba reći da je bilo dosta članova koji su smatrali da angažman prof. Supeka škodi Akademiji. Stanoviti broj akademika bio je, dijelom iz posve pragmatičkih razloga, protiv tog angažmana, ne upuštajući se u načelno razmatranje pitanja Supekovih prava na politički angažman.

Kako biste prokomentirali takvo opredjeljenje? Ne čini li vam se da mnogim našim intelektualcima nedostaje sokratovsko-voltaireovske želje za društvenim angažmanom, i intelektualnog poštenja karakterističnog za tu liniju europske kulturne tradicije?

Po mojem sudu, takve vrijednosti ne žive u dovoljnoj mjeri među članovima HAZU. Opća klima u društvu ne pogoduje sučeljavanju argumenata i gledišta, toleranciji prema drugačijim stavovima i pokušajima zajedničkog rješavanja stanovitih problema. To nažalost vrijedi čak i za znanstvenike, koji bi po naravi svojega poziva morali uvažavati slobodu izražavanja i neporecivost argumenata. U zapjenjenosti koja nastaje javnom razmjenom međusobnih uvreda i diskvalifikacija najčešće se izgube argumenti, pa i smisao rasprave. U takvom okruženju može postati upitan i smisao društvenog angažmana intelektualaca, ali takav negativistički stav istinski intelektualci ne smiju prihvatiti.

Je li takav antiintelektualizam u prostoru javnoga komuniciranja svojstven upravo sadašnjem trenutku ili je on u nas stalno prisutan? Koji su njegovi uzroci?

Bitno je to da u nas ne postoji sustav vrijednosti u kojemu će se priznavati snaga argumenata, a ne snaga društvenih veza, pojedinih trikova, dosjetki i sličnih nadmudrivanja. U prošlom sistemu nije postojao takav sustav vrijednosti, a na žalost ne postoji niti danas. Ako bi u Hrvatskoj trebalo poduzeti neku duhovnu obnovu, to bi prije svega trebala biti inauguracija sustava vrijednosti u kojemu bi na vrhu bila načela poštivanja čovjekova dostojanstva i svega što iz toga proizlazi.

Kako vladajuća stranka – koja doduše često spominje duhovnu obnovu – utječe na racionalnost komuniciranja, argumentiranost i toleriranje drukčijih stavova?

Vladajuća stranka, po mojem uvjerenju, posve sigurno ne potiče argumentiranu i tolerantnu raspravu. To se očituje i u jasnoj podjeli javnih medija na „prodržavne“ i „protudržavne“. Kad bi bio uspostavljen pravi sustav vrijednosti, jedino relevantno pitanje bilo bi – koliko je istinita i potpuna informacija koju neki medij donosi; a informacija se dakle ne bi vrednovala prema navodnoj poziciji koju taj medij ima u odnosu na državu.

U srpnju 1997. napustili ste, nakon šest godina, mjesto ravnatelja Imunološkog zavoda. U javnosti su se o razlozima koji su doveli do vašeg odlaska čule kontradiktorne vijesti. Koji su dakle bili pravi razlozi?

Počet ću od toga da je još 1993. Imunološki zavod postao dioničko društvo: 50 posto vrijednosti njegove glavnice (izraženo u dionicama) pripalo je malim dioničarima, a drugih 50 posto ostalo je Mirovinskim fondovima (oko 17 posto) i Privatizacijskom fondu (oko 33 posto). Smatrao sam da se čim to prilike omoguće, prije svega nakon prestanka srpske agresije, Zavod treba dalje privatizirati, ponajprije radi ulaganja u obnovu proizvodne tehnologije. Država nije prihvatila takvu moju koncepciju, već je sve dionice iz fondova predala najprije na upravljanje Ministarstvu zdravstva, a poslije (zamjenom dionica) Hrvatskome fondu za zdravstveno osiguranje. Tako je, umjesto dalje privatizacije, Zavod zapravo još jače podržavljen. Kako se to kosilo s mojom vizijom razvoja Zavoda, novi je Nadzorni odbor, čija je 3 od 5 članova imenovao HZZO, u srpnju ove godine raskinuo moj ugovor o menadžmentu.

To znači da je vladajuća stranka u svojoj biti antiintelektualna? No, optužbe na račun vlastita antiintelektualizma ona odbacuje nabranjem podataka o broju akademika i doktora znanosti u svojim redovima!

Svaka je vlast pomalo antiintelektualna, jer su intelektualci (neovisni!) „nezgodni“ za nju zato što stalno postavljaju pitanja te traže objašnjenja i argumente. Zato samo vlast koja uspije uspostaviti dijalog s takvim intelektualcima neće s njima biti u stalnom ili povremenom sukobu. Mislim da takav dijalog stranka na

vlasti još nije uspjela uspostaviti. Podaci o broju članova s akademskim titulama, po mome mišljenju, ne govore mnogo, jer to što je netko završio formalno školovanje, nije jamstvo da je samim time postao intelektualcem u punom smislu te riječi. Formalnom izobrazbom stekao je doduše neka profesionalna i stručna znanja, ali nije morao steći nužnu etičnost i poštivanje digniteta vlastita poziva.

Kako to da je Franjo Tuđman nakon što je izabran za „državnog poglavara“ postao članom HAZU, premda ozbiljni povjesničari odbacuju znanstvenu relevantnost njegovih tekstova?

Kao što znate, nisam povjesničar nego biomedicinar. Zato i ne mogu meritorno suditi o znanstvenoj relevantnosti djela dr. Franje Tuđmana. Znam da je u prošlosti sustavu dr. Tuđmanu bila nanesena nepravda u vezi s njegovom kandidaturom za člana Akademije. Mogao bih jedino postaviti pitanje je li vrijeme za ispravljanje te nepravde bilo dobro odabrano.

Smatrate li da je u našim uvjetima moguće drukčije odrediti položaj kulturnih i znanstvenih institucija, kako znanstveni radnici ne bi bili ovisni o državi i zaplašeni mogućim reakcijama vlasti?

Nakon ustanovljenja samostalne Republike Hrvatske, očekivao sam bitne promjene u znanstvenoj politici, uz puno uvažavanje znanosti kao društvenog segmenta bitnog za razvoj društva. Sam početak dosta je obećavao, najviše zahvaljujući prvom ministru znanosti, Osmanu Muftiću. Kasniji ministri tu su funkciju shvaćali ponajprije kao mogućnost daljeg političkog napredovanja, a sadašnji ministar Kostović bio je više, silom prilika, zaokupljen reintegracijom Podunavlja nego znanošću. Znanost je, kao što vidimo i iz ove „sukcesije“ ministara zaduženih za taj resor, dobila znatno manju pažnju od one koju je morala dobiti.

Što znači baviti se znanstvenim radom u atmosferi gdje je takav rad u svakom pogledu podcijenjen?

Hrvatska je uvijek imala male znanstvene jezgre koje su održavale priključak sa svijetom. U prirodnim smo znanostima, koje nikad nisu bile osobito zanimljive politici i ideologiji pa su se mogle nesmetano razvijati, u prethodnom režimu imali mogućnost suradnje sa svijetom, i u tom smo pogledu bili u povoljnijem položaju od znanstvenika iz drugih komunističkih država. Znamo da je situacija s humanističkim i društvenim znanostima bila drukčija; one su daleko više bile pod utjecajem i kontrolom politike, za što je najbolji primjer bila politički posredovana zabrana Korčulanske ljetne škole, o kojoj je svako malo raspravljao Centralni komitet. Dok su prirodne znanosti bile tehnološki manje zahtjevne nego danas, mogli smo

svijetu ponuditi i vlastite rezultate. U sadašnje je vrijeme tehnologija istraživanja postala toliko zahtjevna da smo u pojedinim granama znanosti izgubili utrku sa svijetom, i jednostavno se ne možemo ravnopravno natjecati s razvijenim znanstvenim sredinama. Na sreću, ima i iznimaka, ali su one upravo to – iznimke.

Smatrate li da bi HAZU trebala reagirati i na pokušaj stvaranja endehazijske ikonografije u Hrvatskoj, s odgovarajućim preimenovanjima monete, državnih institucija ili vojnih formacija? Nedavno je njezin novi predsjednik izjavio da novi naziv „Hrvatskog državnog sabora“ smatra događajem godine.

Oko naziva „Hrvatskog državnog sabora“ vodila su se velika politička sučeljavanja, koja daleko nadmašuju važnost te promjene, jer ona je ipak samo kozmetičke prirode. Kao građanina ove zemlje zanimaju me neke druge promjene Ustava. Trebalo bi, primjerice, promijeniti metodologiju obnašanja vlasti, pri čemu bi Sabor morao imati daleko naglašeniju ulogu. Što se same ikonografije tiče, smatram da jest u interesu hrvatskog naroda inzistiranje na tome da je on svojim najvećim dijelom sudjelovao u borbi protiv fašizma. Daleko bih radije isticao taj dio njegove uloge u Drugom svjetskom ratu - kad se već stalno vraćamo unatrag - nego ulogu koju je ostvario preko NDH. Kad se pokazalo što NDH znači, a to je bilo vrlo brzo nakon njezina osnivanja, podržavao ju je samo manji segment hrvatskog naroda. U ime hrvatstva tada su rađeni zločini za koje bi se danas bilo nužno ispričati.

Je li to naša sudbina, budući da smo, kako kažete, mala zemlja?

Morali bismo biti toliko pametniji koliko smo manji od drugih, da bismo ravnopravno s njima mogli sudjelovati u svjetskim zbivanjima. Naša bi znanstvena politika morala biti daleko selektivnija, morala bi usmjeriti svoju podršku isključivo na znanstvenike koji se mogu nositi sa svijetom, ili koji bar razumiju što se u svijetu događa pa nam to mogu kompetentno prenijeti. Problem je u tome što formalno imamo velik broj „znanstvenika“; registrirano ih je oko 8000, ali taj je broj zapravo višestruko manji i velik dio onih koje se kod nas smatra znanstvenicima, pa čak i vrhunskim znanstvenicima, u svijetu ne bi mogli opravdati takav naziv. U znanstvena se istraživanja ulaže još manje nego što bi to bilo očekivano na na-

šem stupnju razvoja, ali dodatni problem jest to što se sredstva neracionalno troše, odnosno novac se razbacuje. Kod nas ne postoji prava selekcija, već možda samo njezini rudimenti. Svaki pokušaj njezina uspostavljanja sruši se na karakterističnim balkanizmima: nema zamjeranja među kolegama i uvijek postoji „viši interes“, zbog kojega treba podržati nekoga tko stvarno ne zavrjeđuje potporu. Na tome se čitav znanstveni sustav samouništava, jer nije postavljen kako treba.

Mnogi visokoobrazovani mladi ljudi svake godine napuštaju zemlju, nalazeći angažman i u najjačim svjetskim institutima. Što za Hrvatsku znači odljev mozgova, i kako bi ga bilo moguće smanjiti u dogledno vrijeme?

Na žalost, nemamo pouzdanih podataka o odlasku mladih stručnjaka; oni se razlikuju prema tome tko ih je prikupio. Jedno stoji; svaki visokoobrazovani stručnjak kojeg Hrvatska za stalno izgubi znači znatan gubitak, jer smo već dobrano u vremenu u kojemu je znanje bitan preduvjet svakoga napretka. Vjerujem da mladi ljudi napuštaju Hrvatsku zato što u njoj nemaju mogućnosti za rad i napredovanje u svojoj profesiji. Tu dakako mislim i na uvjete za njihovu egzistenciju i na uvjete bavljenja profesijom. Ako ste jako motivirani da se bavite znanstvenim radom, na primjer, moći ćete se pomiriti s nešto slabijim životnim uvjetima, ali nećete moći prihvatiti neprikladne uvjete za taj rad. Ako uvjeta za rad nema u Hrvatskoj, morat ćete ih ili potražiti drugdje u svijetu, ili ćete morati odustati od bavljenja znanstvenim radom, te se baviti kojom manje zahtjevnom i obično lukrativnijom profesijom. Mladim ljudima treba omogućiti rješenje osnovnih životnih pitanja i omogućiti suvremeno bavljenje profesijom za koju su osposobljeni, i to je odgovor na pitanje o zaustavljanju njihova odlaska iz zemlje.

Hrvatska se, tako nam kažu, nalazi na poprištu sukoba svjetova, i zato je osuđena na zanemarivanje humanih aspekata življenja, na strogu političku disciplinu i velika ulaganja u vojsku, kako nas nitko sa Istoka ili Zapada, ne bi mogao ugroziti. Propadanje znanosti u toj je projekciji neminovno?

Želio bih vjerovati da će klasično oružje ubuduće imati sve manju ulogu, a da će znanje, upotrijebljeno za čovjekov razvoj u doista humanističkom smislu te riječi, nad takvim oružjem prevladati. Već je nastupilo vrijeme u kojemu je glavno oružje – informacija i znanje, a takva vrst oružja Hrvatskoj svakako treba.

NACIONAL, 12. prosinca 2000., Milivoj Đilas

Kako tumačite to što je Ivo Padovan ponovno izabran za predsjednika HAZU?

To, dakako, treba pitati članove Akademije koji su za akademika Padovana glasali. Glasanje je bilo takvo da uopće ne dovodi u dvojbu koga akademici podržavaju. Prema tome, očito je da su akademici zadovoljni onim što se dosad u HAZU događalo i spremni su na takav način nastaviti raditi.

U medijima se kao bitno postignuće isticalo to što je zgrada Akademije renovirana. Po tome bi se moglo zaključiti kako je važnija zgrada od onoga što je u njoj i što se u njoj događa?

Dovoljno je uzeti u obzir zaključak ekspertne skupine Europske akademije, nevladine organizacije koja je ovoga ljeta bila u Zagrebu. HAZU je bila jedna od institucija u koju je ekspertna skupina bila pozvana. Njihovo je mišljenje da Akademija ima sjajnu zgradu, da ima još bolju zbirku umjetnina koja čak i nije dovoljno valorizirana, ali tvrde da nisu vidjeli mnogo aktivnosti u Akademiji. Prema tome, pitanje uloge Akademije ne postavljam samo ja, nego su ga postavili i ljudi koji su došli iz inozemstva i proučili stanje u kojem se nalazi HAZU.

Kakve su bile reakcije hrvatskih akademika na taj europski zaključak?

Ne znam. Jedan takav relevantan podatak trebao bi naći mjesta u izvještaju o radu Akademije u proteklom razdoblju koji je podnio akademik Padovan. Ali nije. Ja sam ga u svom govoru spomenuo. Ne znam ni za kakve službene reakcije Akademije na taj tekst. Pojedini akademici uglavnom su ga smatrali nevažnim, govoreći kako „neće nama netko izvana govoriti što i kako trebamo raditi i koje su zadaće Akademije“.

Je li akademikima sadržaj tog dokumenta uopće poznat?

U službenim dokumentima nismo ga dobili. Ja sam ga dobio drugim kanalima, jer se dokument ne odnosi samo na stanje u Akademiji nego i na Sveučilište, te na stanje i položaj znanosti općenito.

Što vi smatrate zadaćom Akademije danas?

Akademija se i po zakonu mora brinuti o stanju znanosti i umjetnosti u društvu te sudjelovati u svim važnijim događajima koji se odnose na cijelo hrvatsko društvo. A to čini na način da sve svoje sposobnosti, odnosno sve sposobnosti akademika upregne u traženje rješenja, u davanje poticaja za rješavanje i u jasnom iskazivanju svojih stavova. Po mom uvjerenju, Akademija to dosad nije radila.

Je li zbog toga uloga Akademije u društvu marginalizirana?

Ako netko želi imati nekakvu ulogu u društvu, na toj ulozi mora raditi, društvo ga mora čuti, stavovi mu moraju biti jasni i mora reagirati na bitne događaje. U Akademiji se vrlo često govori kako se ona ne smije baviti dnevnom politikom. To je vrlo zgodna formulacija, ali tako možete sve proglasiti dnevnom politikom i distancirati se od toga. Nije dnevna politika kad se govori o tome kakav je položaj znanosti u Hrvatskoj, kad se govori o položaju umjetnosti. Ne može se reći da je dnevna politika to što Akademija kritički govori o stanju u našem društvu. Na jednoj godišnjoj skupštini tražio sam da Akademija digne svoj glas protiv stanja u kojem se nalazi hrvatska znanost, za koju vjerujem da je zapravo jedini pravi jamac napretka Hrvatske. Dakako, i umjetnost, ali na drugi način. Kad sam tražio da se Akademija javno o tome očituje, dobio sam odgovor da se Akademija neće miješati u poslove Ministarstva znanosti. Ja, međutim, mislim da bi Akademija u takvim situacijama trebala reagirati.

Očito je da postoje dvije struje u Akademiji, koje njenu ulogu vide gotovo oprečno?

Bojim se da niste u pravu. Po rezultatima glasanja vidite da ne postoje dvije struje, nego jedna koja prevladava, te manjina akademika koji smatraju da bi ona trebala drukčije djelovati. Otprilike 25 posto akademika slaže se s mojim stavovima. To nije ništa čudno, barem u demokratskim i civiliziranim zemljama gdje se raspravlja o različitim koncepcijama. Postoje dvije koncepcije rada Akademije, ali, na žalost, sama Akademija nije nikada našla dovoljno motiva da pokuša razmišljati o tim dvjema koncepcijama te da se na kraju opredijeli za neku od njih. Naravno, osim ako se opredjeljivanjem može smatrati glasovanje koje se dogodilo izborom akademika Padovana za predsjednika, što, dakako, nije rezultat rasprava unutar Akademije, nego osobnih opredjeljenja.

Zašto se akademici odlučuju na takav zatvoreni tip djelovanja, gotovo izolirani od društva?

Akademija može raditi mnoge stvari: izdavati knjige, časopise, organizirati skupove, brinuti se o svojim zgradama. Ali to su rutinski poslovi koje ustanova s takvom tradicijom i inače mora raditi. Pitanje je samo: je li to sve? Stvari koje se događaju u Akademiji potječu ili iz inicijative razreda ili iz inicijative vodstva Akademije. Očito, ni razredi ni vodstvo ne smatraju da je išta u djelovanju Akademije sporno. Priklanjaju se dosadašnjem djelovanju kao jedino ispravnom.

Danas ste u mirovini. Bavite li se još uvijek znanstveno-istraživačkim radom?

Cijeli sam se život bavio istraživanjima u laboratorijima, ali više se tim istraživanjima ne mogu baviti jer nemam gdje. Sada istražujem stanje znanosti u Hrvatskoj na temelju metoda koje su razvili drugi, uglavnom primjenom bibliometrijskih i scijentometrijskih istraživanja, koja mi omogućuju da brojčano izrazim trendove i stanja u znanosti te da na temelju jednakim načinom dobivenih brojki usporedim to stanje sa stanjem u drugim zemljama. Predložio sam sadašnjem rektoru Sveučilišta u Zagrebu Branku Jerenu da se osnuje jedinica za znanstvenu politiku pri Sveučilištu, iako bi ta ista jedinica mogla biti i pri Akademiji. Ta bi jedinica sustavno proučavala znanost u Hrvatskoj, iznosila pokazatelje o tom stanju i nudila rješenja. Takve jedinice postoje u svijetu i one su dragocjene svim vladama zbog argumentiranih prijedloga. No, od gospodina rektora nisam dobio odgovor.

Pa kakvi su ti pokazatelji?

Ni jedan pokazatelj nije povoljan. Nitko vam, primjerice, ne bi mogao odgovoriti koliko znanstvenika ima u Hrvatskoj. Možete dobiti podatak koliko ih ima registriranih pri Ministarstvu znanosti – oko 9000 znanstvenika i istraživača, ali kad uzmete ta imena, pa ih tražite u bazama podataka gdje su registrirana njihova znanstvena djela, vidite da tih imena u svjetskim bazama podataka nema. To znači da broj registriranih zapravo ne odgovara pravom stanju stvari. Jedna skupina znanstvenika, u kojoj sam i ja, poduzela je istraživanja u kojima smo zaobišli svjetske baze podataka, iako smo bili potpuno svjesni da su one jedine relevantne. Naime, više ne postoji znanost koja se radi u podrumu, izolirano od svjetskih dostignuća i spoznaja. Ipak, pokušali smo vidjeti kakvo je stanje s našim registriranim znanstvenicima u domaćim bazama podataka. Nacionalna i sveučilišna knjižnica ima svoju bazu podataka gdje registrira sve tekstove koji se pojave u Hrvatskoj, i to ne samo znanstvene ili stručne, nego i prikaze knjiga, osmrtnice, dakle bilo koji tekst. Ustanovili smo da oko 20 posto registriranih znanstvenika od 1991. do 1997. nije objavilo ni jedan jedini tekst, a kamoli znanstveni rad.

Ali ipak imaju status znanstvenika?

Sustav vrednovanja znanosti u cijelom bi svijetu morao biti jednak. Mi, međutim, imamo nekakav svoj vlastiti sustav koji ne korespondira sa svijetom, jer uglavnom i ne uzimamo stručnjake iz inozemstva, a vrednovanje teško može biti objektivno zbog toga što je znanstvena sredina mala pa se svi osobno poznaju. Tako se događa da Ministarstvo znanosti daje novac za istraživanje na temelju projekta za tri ili pet godina, pa ima ljudi koji su nekoliko puta dobili novac za daljnja istra-

živanja premda u prethodnom razdoblju nisu ništa napravili, čak ni izvještaj nisu podnijeli. Hrvatski izdaci za znanost po postocima su na dnu europske ljestvice, ali takvi, mizerni kakvi jesu, uglavnom se troše za plaće, iako nedostaje literature, instrumenata i opreme, a ni projekti se ne realiziraju. Jednostavno rečeno, u sustavu u znanosti ništa ne funkcionira kako bi trebalo, a ako se nađu grupice ljudi koji su uspješni u svjetskim mjerilima, to se obično događa sustavu usprkos, a ne kao dio promišljenog usmjeravanja znanosti.

Bili ste na čelu Imunološkog zavoda, koji je 50 posto privatiziran, a nakon privatizacije nastavio je djelovati kao profitabilno poduzeće. Kako ste to uspjeli?

To ne bi trebalo biti čudno. Imunološki zavod, koji je do 1993. pripadao pod ingerenciju Ministarstva znanosti, Ministarstva zdravstva i Ministarstva gospodarstva, tada je postao trgovačko društvo. Obavili smo pretvorbu, postali dioničko društvo i prešli među nebudžetske ustanove. Naša je osnovna dužnost bila da zarađujemo, i to smo uspijevali jer smo imali svjetski relevantne proizvode, prije svega virusna cjepiva koja su među najboljima u svijetu, kao i neki proizvodi iz konjske krvi. Nama nije bio problem prodavati nego proizvesti onoliko koliko se moglo prodati.

Je li vam država ikad pomogla u proizvodnji, kad je već ostala suvlasnik i kad je u svijetu postojao interes za proizvode Zavoda?

Na žalost, država nije ništa pomogla i sa žaljenjem moram reći da je sve što je tadašnja vlast radila bilo suprotno osnovnim ciljevima postojanja Imunološkog zavoda. Država se godinama trudila da Zavod podvrgne svojoj kontroli, što god to značilo, a nikada se nije trudila pomoći. Protekle su godine u kojima se u tehnologiji ništa nije ulagalo, što je rezultiralo, primjerice, time da je Zavod izgubio pravo da svoja cjepiva plasira preko Svjetske zdravstvene organizacije, odnosno izgubio je licenciju koju je imao.

Što bi država dobila da je Zavod stavila pod svoju kontrolu?

Ništa. Nisu mi jasni motivi takvih pokušaja. Normalno bi bilo da se Imunološki zavod potpuno privatizirao, da se dopusti autonomni nastup na tržištu i traženje strateških partnera u inozemstvu, nove mogućnosti prodaje proizvoda ili prodaje licencije, ali to se nije dogodilo. Imunološki zavod je prodao licencije za cjepiva Švicarskoj, Indiji, Meksiku. Bilo je potpisano nekoliko predugovora da se te licencije nastave prodavati, ali ništa od toga ne možete raditi do kraja ako niste autonomni u odlučivanju. Imunološki zavod je trgovačko društvo koje je uvijek ovisilo o volji resornog ministra, bez autonomije djelovanja, stoga je njegov razvoj uvijek upitan.

Koji su glavni problemi s kojima se susreće suvremena imunologija?

Jedan od najvećih svakako je AIDS. Zastrašujuće je golem broj ljudi koje on pogađa, a u velikoj većini to je smrtonosna bolest. Drugi su veliki problemi cjepiva protiv zaraznih bolesti. Neke su zarazne bolesti, poput velikih boginja, zahvaljujući cjepivima potpuno iskorijenjene, uskoro će se isto dogoditi s poliomijelitisom ili dječjom paralizom. Na isti način namjeravaju se iskorijeniti i ospice. Tako se spašava oko pet milijuna dječjih života godišnje.

Nadalje, tu je problem presađivanja tkiva i organa, i to ne samo radi supstitucije oboljelih dijelova, nego i radi liječenja pojedinih bolesti.

Vjerujete li u skoro pronalaženje cjepiva protiv AIDS-a?

Vjerujem da će ono biti uskoro pronađeno. Uz današnju tehnologiju i golema sredstva koja se ulažu u istraživanja, kao i s obzirom na broj znanstvenika koji se time bave, bilo bi čudno da se cjepivo ne pronađe. Taj virus vrlo je osobit i nije lako pronaći cjepivo, ali uvjeren sam da će se to uskoro dogoditi.

Ima li istine u nagađanjima da se s pronalaženjem toga cjepiva namjerno odugovlači kako bi se i dalje dobivala velika sredstva za istraživanja?

Na žalost, u tome ima istine. Velika rasprava povela se između Francuza i Amerikanaca o tome tko je prvi otkrio virus i karakterizirao ga. Rasprava, dakako, nije bila radi otkrića samog, ili radi slave, nego radi toga da se otkriće virusa primijeni na proizvodnju kompleta za otkrivanje bolesti, odnosno testova koji pokazuju tko jest a tko nije zaražen. A takav komplet, kad je bolest sve masovnija, omogućuje basnoslovnu zaradu.

Koliko će genetska istraživanja i nedavno otkrivanje genoma pridonijeti pronalasku lijekova protiv određenih bolesti? I hoćemo li dobiti nekakvog superčovjeka, otpornog na sve bolesti?

Nećemo dobiti superčovjeka, ali stječemo sve potpunije znanje o čovjeku. Poznavanje gena omogućuje nam da otkrijemo početak stvari i kodove za sve ono što se događa u čovjekovu tijelu. Geni određuju procese u tijelu, pa na kraju i koliko će neki organizam živjeti te koliko će i kako biti bolestan. U genima je zapisano hoće li netko oboljeti od raka, i vi tu genetsku šifru možete promijeniti, taj genetski nedostatak nadoknaditi, tako da se „bolesni“ gen zamijeni „zdravim“. Dakako, na osnovi istih metoda može se razmišljati i o stalnom „popravljanju“ ljudi, da se izbjegnu procesi koji bi im se inače u tijelu dogodili, i u tom se smislu može govoriti o stvaranju superčovjeka koji bi bio superioran onome kakav bi inače postojao.

FOKUS, 18. prosinca 2000., Željko Buzov

Dok je trajalo prebrojavanje glasova za predsjednika HAZU bili ste iznenađujuće mirni i izjavili ste da znate kako će akademik Padovan biti ponovno izabran. Ipak, imam dojam da je kod Vas bilo unutrašnje napetosti i da Vam je žao što niste uspjeli. Što bi Vama osobno značilo biti predsjednikom Akademije?

Dakako, ne bih se ni kandidirao da ne smatram da je biti predsjednikom Akademije časno mjesto. Ne mogu reći da sam se kandidirao ne želeći zaista postati predsjednik. Međutim, glavni razlog moje prve kandidature, još prije tri godine, je što mi se činilo nedopustivo da Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti za svoga predsjednika nema bar dva kandidata. Tada još nisam mogao znati kako će Akademija funkcionirati u ovom trogodištu u kojem ju je vodio akademik Padovan. U drugom nastupu imao sam motiv izložiti program koji bih ja bio spreman provoditi. Činjenica da sam predložio drugi program pokazuje moje uvjerenje da je Akademija do sada funkcionirala na razini rutinskog obavljanja svojih poslova. To su i izdavački pothvati i organizacija skupova i briga o imovini i tako dalje. Ali, nije se niti angažirala niti pokušala više sudjelovati u životu Hrvatske, posebno u trenucima kad se Hrvatska, kao država i nacija, formirala. Potrebno je sve naše intelektualne kapacitete angažirati da Hrvatska što prije izađe iz prošlosti i pripremi se za budućnost. U takvom zajedničkom naporu ulogu Akademije vidim u tome da o bitnim pitanjima društvenog razvoja, a posebno o pitanjima znanosti i umjetnosti, ona javno iskaže svoja mišljenja, nakon što su u Akademiji o tome provedene rasprave. Moj zahtjev je bio da Akademija sve svoje sposobnosti, koje se očituju u sposobnostima akademika, stavi na raspolaganje hrvatskom narodu i svim građanima, da se pripreme za budućnost, a ta je svakako u ujedinjenoj Europi, kamo povijesno i spadamo.

Novoizabrani predsjednik Akademije, Ivo Padovan, u prvoj izjavi nakon proglašenja rezultata obećao je dvije stvari. Obećao je da će dovršiti posao koji je započeo i da se neće promijeniti, ni on ni način rada u idućem mandatu. Kakav je Vaš sud o poslu koji je sadašnje časnništvo Akademije započelo i nastavlja? Trebaju li Akademiji promjene ili ne?

Akademija se bavila stvarima kojima se takva ustanova treba baviti. Normalno je da se ona brine za imovinu i za akademike. Ali, mislim da se nije dovoljno čula u javnosti. Zato smatram da bi se trebalo u Akademiji promijeniti djelovanje, da bude mnogo prisutnija u javnosti. Akademijine usuglašene

relevantne zaključke bi i javnost i vlast morale ozbiljno razmatrati i uzeti u obzir.

Takvom razmišljanju već je prigovoreno da znači politizaciju Akademije!

Po mom sudu, ovdje postoji dosta bitan nesporazum. Svaku izjavu koja se tiče organizacije društva možete proglasiti političkom, posebno u tako politiziranom društvu kakvo je hrvatsko. Evo primjera: gotovo na svim godišnjim skupštinama ja sam istupao i tražio da Akademija nešto učini. Na jednoj sam skupštini tražio da se raspravlja o meritumu problema djelovanja Akademije, o odnosu razreda i cjeline. Ona je podijeljena u devet razreda. Takvu Akademiju možete zamisliti kao njihov zbroj, ali postoje i aktivnosti koje su nad razredima i čine sponu između Akademije i društva. One ne moraju uvijek biti sukladne interesima pojedinih razreda. Akademija nikad nije o tome sustavno razgovarala. Na drugoj skupštini sam tražio da Akademija prosvjeduje protiv gledišta prethodne vlasti o ulozi znanosti u napretku društva, jer su je oni marginalizirali. Poznavajući stanje u znanosti, tražio sam da Akademija protestira protiv nedozvoljivo lošeg stanja znanosti u Hrvatskoj. Na to sam dobio odgovor da se Akademija ne želi miješati u poslove Ministarstva znanosti. Ako je to politika, davati sud o stanju u znanosti i umjetnosti, pa Akademija je to obavezna. Ako to ne želi, onda se ni o čemu ne treba Akademija brinuti osim o svojim zgradama, mjesečnim prinadležnostima, mirovinama. Stvar je u nesporazumu o tome što je politika. Sva svrha moje kandidature i mog angažmana je da pokažem da u toj prestižnoj ustanovi ne misle svi jednako. Stanoviti broj članova smatra da bi ona trebala djelovati drugačije.

Akademija je ove godine ipak istupila s deklaracijom „Hrvatska na pragu trećeg tisućljeća“. U njoj se tumače aktualna politička zbivanja. Je li točno da se predsjedništvo Akademije protivilo distribuciji te Deklaracije?

Ne mogu tvrditi da se predsjedništvo protivilo. Čuo sam da je na predsjedništvu bilo sporenja i zbog toga je Deklaracija, umjesto da je Akademija promovira kao svoj stav, bila gurnuta u stranu. Mogla se „podignuti“ u knjižnici, ali gotovo nitko u javnosti nije znao da je donesena, Akademija iza nje nije stala. Prema tome, ta deklaracija nije postigla svoju osnovnu svrhu.

Upravo smo u jeku javne rasprave o organizaciji sustava znanosti i visokog obrazovanja. Vi ste u toj raspravi dosta angažirani?

Ja sam član grupe koja izrađuje nacrt zakona o znanstveno-istraživačkom radu i vladinog središnjeg savjeta za donošenje strategije Hrvatske u 21. stoljeću, gdje vodim rad u području znanosti.

Je li Akademija kao ustanova sustavno sudjelovala u izradi i koncipiranju elemenata znanstvenog sustava?

Nije. Ja čak nisam u tom savjetu i radnim skupinama kao delegat Akademije. Ne samo to, Akademija nije pokazala interes da raspravlja o tim dokumentima. Organizirali smo raspravu diljem Hrvatske, ali u Akademiji o tome nismo raspravljali.

Što biste vi preporučili kao idealan tip organizacije znanosti i visokog školstva u Hrvatskoj?

Tu lako mogu biti sasvim konkretan. Želim konstatirati da je sustav znanosti u Hrvatskoj neorganiziran i ne funkcionira kako treba. Već godinama hrvatska znanost stagnira, gubi tlo. Ako se u njoj povremeno pojavi koji pojedinac ili manja skupina, onda je to sustavu unatoč. Ja bih se usudio reći da gotovo ništa u tom sustavu ne funkcionira kako treba. Naša je prijeka potreba da se taj sustav promijeni. A zapravo je lako reći kako bi on trebao izgledati. Treba izgledati kao sustav u razvijenim zemljama. Što to znači?

Morate imati jasne kriterije po kojima procjenjujete tko radi, tko ne radi, kako radi. Morate imati organizaciju koja omogućuje slobodu znanstvenog stvaralaštva. Znanost je kreativna djelatnost, ona najbolje funkcionira kad ima slobodu. Misli se na slobodu da se znanstvenik bavi onim što ga zanima, uz istodobnu društvenu odgovornost prema rezultatima. Ako znanstvenik dođe do otkrića koje otvara neku opasnu mogućnost, on mora biti odgovoran da se nad njom uspostavi kontrola. Znanost mora funkcionirati i na temelju autonomije. To znači da se u znanosti odluke donose prema znanstvenim kriterijima, a ne političkim.

Prema tome što ste rekli, ne bi bilo ključno da li se znanost organizira i odlučuje li na razini Sveučilišta ili na razini fakulteta ili na nekoj drugoj razini. Bilo bi ključno da odlučuju po znanstvenim kriterijima?

Tako je, ali bi se provedbom tog načela lako došlo i do razriješena organizacijske dileme. Ja smatram da sveučilište mora biti jedinstveno, ali i da mora poštivati autonomiju svojih fakulteta. No, ta autonomija ne smije ugrožavati jedinstvenost sveučilišta. Danas proces mora davati što veću fleksibilnost edukacije, zato što se stalno stvaraju nova zanimanja. Kad ne možete niti predvidjeti kakva će ta zanimanja biti, kako ćete onda nekoga učiti za njih? Morate ga educirati fleksibilno, morate ga educirati cijeli život, odgovarajući na potrebe u novim djelatnostima i novim tehnologijama. Ja sam preporučio skupini koja priprema zakon o znanosti da se cijeli sustav tako organizira da funkcionira po uzoru nekog vrhunskog svjetskog znanstvenog časopisa. U svakom od njih imate jezgru, uredništvo, gdje su najbolji

stručnjaci iz tog područja. Oni sve odluke donose na temelju recenzija, mišljenja drugih kompetentnih stručnjaka. Kad imaju problem, povjere ga ljudima koji o tome najviše znaju.

Iz ovog rakursa postavlja se pitanje je li naša akademija znanosti najuglednija znanstvena institucija, najproduktivnija znanstvena institucija ili jedno i drugo?

Nedvojbeno je da Akademija ima sjajnu tradiciju i da je zamisao njezinih osnivača bila veličanstvena. Ona čak i po zakonu ima položaj vrhunske znanstvene i umjetničke ustanove. Mislim da Akademija nije iskorištavala svoj vrhunski položaj, svoj potencijal u rješavanju aktualnih problema u Hrvatskoj. Ne na razini dnevne politike, nego na razini strateških vizija.

A znanstveno gledano, u kojim područjima Akademija prednjači u znanstveno-istraživačkoj produkciji?

Akademija ima mnogo svojih zavoda i centara, a ja ne mogu duboko poznavati sve znanosti. Mogu reći da u prirodnim znanostima Akademija nema neke vodeće ustanove niti ima istraživačke programe koji bi bili u vrhu tih područja.

Istup akademika Ivana Supeka na izornoj skupštini Akademije, kojim je bilo kome osporio pravo da mu drži moralne lekcije, prošao je zapravo nezapazeno, nije uzburkao javnost. Vi ste poslije bili ogorčeni ponižavanjem koje je Supek doživio. Predsjednik Akademije tvrdi da ga nitko ni na koji način nije uvrijedio. Ja sam vidio akademika Supeka kako napušta akademijsku aulu teška koraka i smračena lica. Mislite li da je bio napadnut moralni status Ivana Supeka?

Ja mislim da jest, a ključni dokaz za to je njegov vlastiti istup.

On je sam smatrao nužnim izići za govornicu i zapitati gospodina Mohorovičića tko mu daje pravo dovoditi u pitanje moralni dignitet akademika Supeka.

Feral Tribune, 3. ožujka 2001., Ivica Đikić

Gospodine Silobrčiću, dva ste se puta natjecali za mjesto predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, zadnji put sredinom prosinca prošle godine, kad je uvjerljivu pobjedu opet odnio akademik Ivo Padovan. Kako tumačite masovno povjerenje koje akademici iskazuju sadašnjem predsjedniku Padovanu, čovjeku koji je učinio sve da HAZU u posljednjih nekoliko godina bude institucija posve marginalnog društvenog utjecaja?

Dopustite da najprije kažem da sam se prvi put kandidirao zato što se jednostavno nisam želio pomiriti s činjenicom da Akademija ima samo jednoga kandidata za predsjednika i samo jedan program svojega djelovanja. Drugi put sam se kandidirao zato što sam time želio iskazati svoje nezadovoljstvo sadašnjom ulogom Akademije u društvu, te ponuditi alternativni program njezina djelovanja. Zvučat će možda čudno, ali ću ipak reći: ni pri prvoj ni pri drugoj kandidaturi nisam doista vjerovao da bih mogao pobijediti. Mogu to potvrditi mnogi moji prijatelji s kojima sam o tome razgovarao. Bilo mi je, međutim, stalo da se vidi kako u Akademiji postoji i alternativni program i alternativni kandidat, te da to ostane zapisano. Mislim da sam to postigao.

Izbor akademika Padovana odraz je opredjeljenja znatne većine akademika. Nije na meni ni da tumačim ni da nagađam razloge. Treba pretpostaviti da je svatko glasovao prema svojim uvjerenjima i prema svojoj savjesti.

Akademik Padovan je glavnim postignućima tokom svojega prvog mandata označio obnovu zgrade, povećanje prihoda, živu nakladničku djelatnost i organiziranje brojnih znanstvenih skupova. Treba li se, po vama, rad tako ugledne institucije svesti isključivo na aktivnosti što ih je pobrojao Padovan?

U programu djelovanja koji sam bio priložio uz pisani pristanak na kandidaturu, jasno sam napisao da takvo djelovanje Akademije ne smatram ni glavnim ni dovoljnim. Samo se tridesetak kolega u Akademiji složilo sa mnom.

Treba li se, dakle, Akademija danas u Hrvatskoj baviti samo znanstvenim radom ili bi se aktivnije morala uključiti u neke društvene procese, davati svoja mišljenja, sugestije, savjete za izlazak iz krize...?

Smatram kako Akademija mora igrati znatno veću ulogu u svim važnijim događajima u Hrvatskoj, dakako, posebno u onima koji se tiču znanosti i umjetnosti. Nije, po mome mišljenju, glavna uloga Akademije da se u njoj odvijaju znanstvena istraživanja i umjetničko stvaranje.

U ovoj zemlji primjetno je ponovno bujanje stanovitih profašističkih tendencija, a na te opasne pojave upozoravaju, čini se, samo mediji i poneki intelektualac. Zašto se HAZU, po vašem mišljenju, dosad nije jasno, očitovala o tim pojavama? I ne samo HAZU nego i druge znanstvene i kulturne ustanove koje bi trebale biti moralna i civilizacijska vertikalna ovoga društava, a koje uglavnom šute?

Time što se znatna većina akademika opredijelila za nastavak dosadašnjeg djelovanja Akademije, određeno je i njezino sadašnje djelovanje. Akademija će nastaviti šutjeti, ili će samo rijetko progovoriti, kao što se to dogodilo u njezinoj deklaraciji koja je prošla nezapaženo. Pretpostavljam da su razlozi za šutnju i drugih ustanova i pojedinaca slični. Naime, rijetki pojedinci u nas smatraju svojom dužnošću da javno iskažu svoja gledišta o bitnim pitanjima razvoja naše zemlje; većina smatra da to nije ni nužno ni oportuno. Za mene je javno djelovanje pitanje odgovornosti, savjesti, te osobnog i profesionalnog dostojanstva.

Inače, slažem se s vama da se u našem društvu javljaju opasne pojave, kao i to da bi na njih trebalo jasnije reagirati. Na žalost, uz čudan sustav vrijednosti i nerazvijenu javnost buka se bolje čuje od argumenata.

Spadaju li, možda, reakcije na takve pojave u „bavljenje dnevnim politikom“, od čega Akademija i druge institucije, čini se, bježe kao vrag od tamjana?

Točno je da u Akademiji prevladava uvjerenje da se ona ne smije „baviti dnevnim politikom“. Pravi je problem, međutim, u tome što se nikada ta sintagma nije jasno definirala. Na primjer, ovdje se uopće ne uvažava značenje znanosti za napredak svakoga, pa i hrvatskog društva. Može li se borba protiv takvoga nedopustivog stanja smatrati „dnevnim politikom“?

Kako vi kao ugledni znanstvenik i intelektualac gledate na demonstracije na kojima tisuće ljudi traži izdvajanje jedne društvene skupine iz zakonskih okvira? Kako, zapravo, gledate na priličnu šutnju intelektualne i pametne Hrvatske na ponovno zveckanje oružjem i zagovaranje praktičnog razbijanja pravne države?

Kad razum nije na cijeni i kad se prevažna pitanja za funkcioniranje društva rješavaju nekontroliranim izljevima emocija, politikantskim floskulama i primitivnim ispadima, jao nama! Reakcije političkih tijela nedovoljno su odlučne i određene, a politika u nas dominira javnom scenom. Civilni sektor nije dovoljno razvijen niti ga javnost uvažava. U takvoj kakofoniji, tko je spreman slušati glas razuma i kad se on pojavi?

Mislite li da je moguća eskalacija evidentnih podjela u društvu, odnosno mislite li da je moguće neko unutarhrvatsko krvoproliće oko pitanja domovinskoga rata i sudskih procesa protiv pripadnika Hrvatske vojske koji su osumnjičeni za ratne zločine?

Ne budu li državna tijela reagirala odlučno, štiteći pravnu državu, bit će pokušaja da se stvari rješavaju na ulici, a tada je sve moguće, osobito ako to stanovitim moćnim kriminalcima odgovora. Vjerujem, ipak, da sve to neće eskalirati do toga da se stvar otme kontroli. Želio bih da mi netko objasni kako se to amnestiranjem pojedinih kriminalaca brani dostojanstvo domovinskog rata!

Postavlja li se aktualna vlast na pravi način prema zahtjevima koji dolaze iz braniteljskih i dragovoljačkih organizacija?

Rekao sam već da to ne čini na pravi način. Jedno je odavanje dužnoga poštovanja braniteljima, a posve drugo uvažavanje njihovih zahtjeva da ih braniteljski status postavlja iznad zakona!

Začahurenost djelovanja hrvatskih akademika postala je gotovo poslovična. Jesu li takav oblik rada akademici nametnuli sami sebi ili ih je na to natjerala bivša vlast, pa su se oni onda navikli na takvo stanje?

Nema dvojbe da bivša vlast nije poticala djelovanje kritičnih intelektualaca. Uostalom, koja vlast na ovim geografskim širinama to doista radi? Pogubnija je od toga ipak samocenzura: šutnja zbog oportunizma i obrane osobnih probitaka.

Koliko je, po vašoj procjeni, u Akademiji ljudi koji se ne slažu s ovakvim njezinim društvenim angažmanom i ovakvim načinom djelovanja, koje se uglavnom kreće u rasponu od obnavljanja zgrade do borbe za povećanje proračunskih prihoda?

Sudeći po ishodu glasovanja na prošloj izbornoj skupštini Akademije, taj broj je negdje oko trideset-četrdeset ljudi, od ukupno stotinu i šezdeset redovitih članova.

Kakvim vidite trenutačno stanje u ovdašnjoj znanosti, stanje koje imamo više od godinu dana nakon odlaska HDZ-a s vlasti?

U posljednjih se godinu dana u znanosti još ništa bitno nije dogodilo. Ima naznaka o mogućim promjenama, no tek treba vidjeti hoće li pojedini nužni zahvati u sustav znanosti i obrazovanja donijeti promjene. Imate paradoksalnu situaciju: kad se razgovara o tome, svi se slažu da su promjene, pa čak i radikalne, nužne. Kad ih treba provesti, gotovo se svi odupiru promjenama. To i jest ključni argument

da su promjene potrebne, ali je pitanje hoće li se ostvariti, osobito bude li se tražio konsenzus svih zainteresiranih.

Ako već ne reagira na neke procese i pojave u društvu, zašto se Akademija ne osvrće na stanje u znanosti i na sveučilištima, te zašto ne sugerira načine izlaska iz duboke kome u kojoj se našla znanost, a zajedno s njom i znanstvenici?

Podsjećam vas na jedno od vaših pitanja o “bavljenju dnevnom politikom”. U Akademiji je bez reakcije prošla tvrdnja njezina predsjednika da se ona ne treba “miješati u poslove” Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske. Eto vam objašnjenja.

Prema nekim saznanjima, većina znanstvenika u Hrvatskoj zaposjela je fakultetske katedre i uopće ne objavljuje znanstvene radove. Zašto HAZU na to ne reagira i zašto ne reagira na pravu poplavu lažnih diploma, lažnih magisterija...?

Otvorili ste dva pitanja. Jedno je pitanje falsificiranih diploma i ono ide u domenu kaznenih djela. Drugo je pitanje znanstvene neproduktivnosti znanstvenika na stanovitim položajima. To nije u načelu pitanje kaznenih djela, nego korumpiranosti one znanstvene zajednice koja takvim pojedincima ne kaže jasno da ne spadaju tamo gdje jesu. HAZU, dakako, ne bi trebala rješavati ta pojedinačna pitanja, ali bi trebala upozoriti na to da u znanosti postoje mjerila vrednovanja koja su u nas ili iskrivljena ili ih nema.

Bi li obračun s nositeljima lažnih diploma također bio svojevrstan oblik detudmanizacije ove zemlje? Uopće, što mislite o pojmu detudmanizacije i smatrate li da je taj proces jedina mogućnost za hrvatski put u Evropu?

Ako pod tudmanizacijom mislite na uvođenje stanovitog sustava i više nego dvojbених društvenih vrijednosti, detudmanizacija je apsolutno nužna. S tudmaniziranim sustavom vrijednosti Hrvatska nikada neće postati ravnopravna članica Europske unije, a drugoga puta nemamo.

Ne prođe puno, a u domaćim se medijima pojavi vijest o uspjehu nekog hrvatskog znanstvenika u inozemstvu. Smatrate li te slučajeve ekscesnima ili rezultatom dugogodišnjeg državnog ulaganja u znanost?

Državnog ulaganja u znanost da, ali koje države? Da je to posljedica ulaganja naše države, onda bi se mnoga od tih otkrića ostvarivala u Hrvatskoj.

Premda ste u mirovini, pretpostavljam da ne mirujete. Bavite li se i dalje znanosti?

Ne bavim se više znanstvenim istraživanjima u imunologiji, kojom sam se započeo baviti još kao student. Sad se ponajprije bavim pitanjima “znanosti o znanosti”, organizacijom znanosti, vrednovanjem znanstvenog rada... Osim toga, imam bezbroj društvenih obveza. Toliko da je moja mirovina doista samo formalna.

Priznati ste svjetski znanstvenik na polju imunologije. Pratite li najnovija otkrića i istraživanja u suvremenoj imunologiji?

Pratim ih “pasivno”. Čitam o njima, ali ih više ne pratim kao aktivni sudionik.

Koji su najveći problemi s kojima se susreće moderna imunologija i vidite li vremenski rok u kojemu bi, recimo, mogao biti pronađen lijek protiv AIDS-a?

Neriješenih pitanja ima još mnogo. Važno je da se ona ipak stalno rješavaju, te da je naše znanje sve potpunije. Pri kraju svojih imunoloških istraživanja dosta sam se bavio cjepivima. Kao što znate, riječ je o tome da se imuniziranjem osoba uspostavi njihova otpornost protiv stanovitih bolesti. Taj preventivni zahvat može bitno pridonijeti čak i iskorjenjivanju pojedinih bolesti. Uskoro će tako biti iskorištena dječja paraliza. Ima još dosta bolesti pri kojima cjepiva spašavaju milijune života. Vjerojatno će se otkriti i cjepivo protiv AIDS-a, i tada će borba protiv te bolesti imati posve drugačiji tijek i izgled na konačni uspjeh.

Feral Tribune, 26. svibnja 2006., Ivica Đikić

Gospodine Silobriću, dojam je da hrvatskom znanošću, kao i drugim tzv. umnim djelatnostima, caruju dvije pojave: snažan utjecaj politike i političkog opredjeljivanja, te teror prosječnosti. Koja je od ove dvije pojave zaslužnija za odbijenicu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti profesoru Miroslavu Radmanu?

Slažem se da te dvije pojave, nažalost, prevladavaju u djelatnostima koje ste spomenuli i mislim da se u Radmanovu slučaju dogodila mješavina jednog i drugog, ali mi se čini da je malo veći utjecaj, ipak, imao teror prosječnosti. U okolnostima u kojima je prosječnost ta koja dominira, svatko tko iskoči po svome uspjehu, ili potencijalu, ili po tome što razmišlja svojom glavom te je svoje mišljenje spreman javno izreći i braniti, mora se naći na udaru mase prosječnih koji situaciju uvijek drže pod kontrolom.

Kako se dogodilo da HAZU-om zavlada prosječnost, ako je u toj ustanovi ikad bilo drukčije?

Najprije morate znati da se odluke u Akademiji donose tajnim glasovanjem: u tom je trenutku, dakle, svatko sam sa svojom savješću. No, tu je onda i sloboda da se bez ikakve odgovornosti glasuje po različitim iracionalnim kriterijima, jer vam te kriterije nitko ne može predbaciti. Drugo, mislim da se Akademija u izboru svojih članova - da se izrazim diplomatski - nije uvijek držala vrhunskih standarda, tako da se bez ikakvog sustezanja može kazati da danas u HAZU-a imate ljude koji ne zaslužuju da tamo budu, kao što izvan Akademije imate ljude koji svakako zaslužuju biti akademikima.

Koji su to izvanznanstveni kriteriji koji su mnoge ljude skromnih znanstvenih rezultata i potencijala, ipak, doveli u HAZU?

U tome ulogu najviše igraju različite interesne skupine koje se ponašaju po nekim svojim pravilima, a budući da interesne skupine djeluju mimo javnosti, teško je znati što one rade i teško ih je osuđivati, jer ne postoje konkretni dokazi. Akademija se, kao što je poznato, sastoji od znanstvenog i umjetničkog dijela, a u okviru znanstvenog dijela postoje prirodne znanosti koje imaju kriterije koji su takvi da se doista daje izmjeriti vrijednost svakog čovjeka: kad bi netko htio, moglo bi se ići u analizu svakog pojedinog akademika i u analizu kako su pojedini ljudi primani u Akademiju. Različitost kriterija vrlo često izaziva nesporazume i zabune, s tim da u slučajevima kad imate dvoje podjednakih znanstvenika valja ostaviti mogućnosti da u izboru za HAZU presude i dodatni kriteriji, kao što su društveni angažman ili moralnost. Te dodatne kriterije, međutim, valja uzimati u obzir tek ako su ispunjeni oni znanstveni. Primanje kandidata koji nemaju veliki znanstveni opus, a da su pritom čak i ovi drugi kriteriji tanki ili upitni, ne da se objasniti ničim osim djelovanjem interesnih skupina.

Koji su interesi tih interesnih skupina?

Jedan od glavnih interesa je da se ne dira u ono što postoji i u čemu se tako lijepo snalazimo: dakle, ne mijenjati i ne talasati. Pritom je dobro i ne zahtijevati preveliku aktivnost, jer ako se i bez većeg napora može imati isti položaj i status, zašto se onda truditi i raditi.

Kako tumačite da se profesoru Radmanu najviše, zapravo, zamjera njegov društveni angažman i da mu se to ispostavlja najvažnijim razlogom za uskraćivanje članstva u HAZU-u?

Kao što rekoh, svatko tko razmišlja svojom glavom i spreman je javno reći ono što misli opasan je za jednu ustaljenu sredinu zato što donosi nove ideje, a nove su ideje same po sebi opasnost, jer bi se možda moglo nešto promijeniti u toj okoštaloj strukturi koja je navikla da se ništa ne mijenja i koja je time zadovoljna. To tako može funkcionirati zato što se nije definiralo koja je uloga HAZU-a: nažalost, svi pokušaji, od kojih su neki bili i moji osobni, da se u Akademiji počne ozbiljno razgovarati o tome koja je njezina društvena funkcija - nisu urodili plodom.

Zašto?

Najviše zbog straha od promjena, jer već i sama rasprava o tome da bi nešto trebalo mijenjati miriše na promjene, a to onda nije dobro i najbolje je tu raspravu spriječiti. Američka National Academy of Science, primjerice, godišnje od Vlade dobiva oko sedamsto narudžbi da dade ekspertno mišljenje o gorućim pitanjima: od energetske krize do kloniranja čovjeka. Tako akademija dobiva ulogu u kreiranju strategije razvoja i u kreiranju svakodnevnoga života, te mislim da bi i HAZU trebao imati takvu ulogu.

Jedna aktivna akademija u sadašnjem bi hrvatskom trenutku - koristeći znane svojih članova, ali i onih koji nisu članovi - imala jako puno posla i jako puno razloga za postojanje. Akademija danas ima prilično razvijenu izdavačku djelatnost, funkcionira galerijska aktivnost, i funkcioniraju pojedini zavodi iz sastava HAZU-a, ali nedostaje reakcija na stvarnost i trenutne probleme, te izostaje njezin angažman u rješavanju tih problema. Čak bi se mogle podnijeti i one interesne skupine, jer njih je teško izbjeći, kad bi imale jaku protutežu u stvarnim Akademijinim aktivnostima u smislu o kojemu sam govorio.

Koliko su za trenutačni položaj i inertnost HAZU-a krive državne vlasti koje su defilirale ovom zemljom?

Vlast je, naravno, kriva, i to na dva načina. Prvi je taj što je u svim našim dosadašnjim političkim vrhuškama postojala - jača ili slabija, grublja ili suptilnija - namjera da se utječe na Akademiju. Drugi se način tiče toga što vlast ne traži od

HAZU-a ono što američka politika traži od tamošnje akademije, a ne traži zato što ovdašnja politika ima vrlo male potrebe za ekspertnim mišljenjima: naši političari misle da sve dobro znaju, a ako i traže stručna mišljenja, onda imaju svoje stručnjake koji su spremni davati onakve ekspertize kakve politika od njih očekuje, pa to, dakle, i nisu ekspertize, jer taj termin podrazumijeva stručno mišljenje bez obzira što netko o njemu mislio. Ovo, inače, govorim iz osobnog iskustva i mogu odgovorno posvjedočiti da je tako.

Kakvo ste iskustvo imali?

Godine 2000. bio sam pozvan da, sa skupinom ljudi koje sam izabrao, pišem strategiju razvoja znanosti, pa je vlasti bilo neozbiljno što je ta naša strategija imala trinaest stranica, premda bi se puno toga promijenilo nabolje da je realizirana i samo jedna stranica iz tog dokumenta. No, kad je ta strahota od strategije konačno bila zgotovljena i prevedena na engleski, od mene se tražilo da pišem novu strategiju, kao da mogu imati dva mišljenja o istoj stvari.

Zašto je Račanova Vlada od vas tražila pisanje nove strategije?

Zato što moja strategija nije bila politički prihvatljiva, a nije bila prihvatljiva zato što je tražila radikalne promjene: oni su tražili političko friziranje i kozmetičko mijenjanje, odnosno njima je cilj bio da se stvari mijenjaju, ali da sve ostane isto, da svi ostanu na svojim mjestima, da se ne troši više novaca, da se ne uvedu kriteriji izvrsnosti... Onda se skupila druga grupa ljudi koja je napisala politički puno prihvatljiviju strategiju, pa je zatim napisana i treća strategija, jer je puno lakše pisati takve dokumente nego provoditi ono što se napiše ili ono što je već testirano i potvrdilo se u modernom svijetu.

Koliki je trenutni utjecaj politike na znanost i na odnose u znanstvenim krugovima u Hrvatskoj?

Želite li to egzaktno utvrditi, pogledajte na mrežnoj stranici Ministarstva znanosti sastav različitih komisija i radnih grupa koje je оформilo to ministarstvo: izlistate li ta imena, konstatirate učestalost njihova pojavljivanja i potom to povežete s nekim događajima ili javnim istupima tih ljudi, sve će vam biti jasno.

Pretpostavljam da je riječ o ljudima koji su izrazito naklonjeni ministru Draganu Primorcu i njegovim potezima?

Koji su naklonjeni ili, u najmanju ruku, nisu dovoljno hrabri da svoja gledišta brane i kad to nije politički oportuno, i kad tom obranom dovode u pitanje svoj položaj u nekom tijelu vlasti.

Nije li manjak hrabrosti osnovna karakteristika domaćeg znanstvenog miljea?

U stanovitom smislu, da. Kad bi se hrvatska znanost pretvorila u par tisuća hrabrih znanstvenika koji bi bili u stanju javno iznositi svoje poglede i uvjerenja, oni bi zasigurno utjecali i na čitav sustav. Znanstveni sustav ima svoja – ponekad i nepisana – pravila, i znanost se, prema ustaljenim obrascima svoga ponašanja, samoregulira: znanost sama raščistićava svoje afere i sama otkriva one koji lažu i varaju, a zatim ih proskribira.

Zašto u Hrvatskoj izostaje ta samoregulacija i proskribiranje onih koji prepisuju, varaju i izmišljaju rezultate, nego nakon takvih otkrića oni nastavljaju djelovati kao da se ništa nije dogodilo?

Zato što ne postoji dovoljno artikulirana javnost koja bi bila u stanju na to reagirati. Mnogi ljudi ne žele se miješati u takve stvari, jer rezoniraju da tako mogu samo stradati, budući da glavni akteri afera počesto imaju političku i društvenu moć, i budući da su oni, ti akteri, evidentno morali biti „umreženi“ da bi se domogli toga čega su se, mimo kriterija, uspjeli domoći. Naime, neki oblik korupcije ostvaren je već tokom procedure: ako je riječ o magisteriju ili doktoratu, postoji nekoliko stepenica koje treba preskočiti da bi se uspjelo i očito je da je svaki od tih filtera prepropusan, a to je tako zato što postoje povezane interesne skupine koje su izvan javne kontrole.

Dobro, ali što se može očekivati na tim nižim razinama, kad na mjestu tajnika HAZU-a imate Slobodana Kaštelu, čovjeka koji je doktorirao u 59. godini, i to na Prometnom fakultetu, a koji – neznano zašto – legalno utječe na donošenje važnih Akademijinih odluka?

Primjera poput tog koji ste naveli možete naći koliko god hoćete. Što se tiče gospodina Kaštele, javno sam na skupštini Akademije zapitao koja je moralna i legalna osnova za tu vrstu privilegija tog gospodina, ali nisam dobio odgovor. To je najlakši način; odšutite i zaboravite da vas se pitalo, a meni je bilo ponižavajuće da tri puta izlazim za govornicu i postavljam isto pitanje na koje mi nitko ne želi odgovoriti.

Boluje li ovdašnja znanstvena zajednica od provincijalnog sindroma koji se očituje u iskazivanju animoziteta spram nekolicine uglednih hrvatskih znanstvenika koji žive i rade u inozemstvu i koji se usuđuju govoriti o stanju u ovoj zemlji, te tako remetiti idilu močvare?

Razmislite samo o smislu takvog ponašanja i o lagodnosti pozicije u kojoj netko kaže da živi u Hrvatskoj, da je rodoljub, da ima svoju poziciju i da njega nitko

ne može ocjenjivati, osim po kriterijima koje je sam uspostavio. Čitava svrha tog provincijalizma sastoji se u očuvanju vlastite pozicije i u ograđivanju od bilo kakvih vanjskih utjecaja koji bi eventualno mogli ugroziti tu lagodnu i nedodirljivu poziciju. Pritom uvijek dolazimo do istog pitanja: je li nam pravi prijatelj onaj tko nas dobronamjerno kritizira ili nam je istinski prijatelj netko tko nekritički odobrava sve što se ovdje događa i tko je sa svime zadovoljan? Je li nam prijatelj onaj tko želi izoliranu Hrvatsku ili onaj tko nas želi otvoriti prema svijetu? O odgovoru na to pitanje ovisi puno toga. Najlakše je, inače, one koji kritiziraju proglasiti antihrvati-ma, pa ih tako marginalizirati i onemogućiti im javni utjecaj.

Čini mi se da se vas, profesora Radmana, profesora Đikića i ostale ljude okupljene oko Mediteranskog instituta za istraživanje života (MedILS) u posljednje vrijeme nastoji diskreditirati plasiranjem teze kako ste se prikopčali na državni budžet, te kako zapravo ništa ne radite i nitko ne zna što kanite raditi?

Sustav funkcioniranja znanosti u mnogim je stvarima konzervativan i zasniva se na cijelom nizu birokratskih poteza. Ako, recimo, napišete jedan projekt i u njemu navedete što ćete otkriti, onda je vrlo mala vjerojatnost da ćete otkriti nešto jako originalno. Najbolji način da budete maksimalno kreativni jest da se u stanovitom smislu igrate sa svim mogućnostima, da postavljate prava pitanja i da ne znate kamo će vas sve to odvesti: e, to je ideja MedILS-a. Što se tiče pokušaja diskreditacije, važno je kazati da je državni novac uložen u zgradu koja nije MedILS-ova, nego je u vlasništvu Grada Splita, a za sve što se dalje bude događalo u toj zgradi novac ćemo morati pribaviti sami. Jedan od načina pribavljanja novca bit će i uobičajeni postupak za financiranje znanstvenih projekata u Hrvatskoj: taj nam postupak nije pretjerano simpatičan, ali nam može omogućiti da počnemo raditi. Idealno bi bilo da možemo dobiti novac koji bismo koristili da se bavimo onim što nas zanima...

Mislim da tu dolazi do krive javne percepcije i da vas se tumači ovako: oni bi novac da bi mogli raditi što god žele.

Da, tu dolazi do krivih tumačenja. Mi zaista želimo novac da bi se do kraja mogla iskazati kreativnost, ali nije točno da nikome nećemo podnositi izvještaje o trošenju tog novca. Ne možemo i ne želimo, međutim, garantirati da ćemo otkriti „mušku vodu“. Čvrsto vjerujemo da je to bolji način da se dođe do važnih otkrića, nego da kažemo da ćemo otkriti to i to, budući da to što smo obećali otkriti sigurno neće biti naročito originalno. Usto, moram kazati da radimo volonterski i da ne dijelimo nikakve pare, ali nekome je očito u interesu da nas prikaže skupinom neozbiljnih i pohlepnih ljudi.

Globus, 05. siječnja 2007., Mirjana Dugandžija

HAZU se dijeli, već dulje, na „lijeve“ i „desne“. Slažete li se s tim?

Nisam siguran što bi u kontekstu djelovanja Akademije trebalo biti „lijevo“ i „desno“. U Akademiji su ljudi različitih profesija i različitih svjetonazora. Te se svjetonazore može svrstati u „lijeve“ i „desne“. Kad bih se ja trebao svrstavati, bio bih znatno bliži „lijevom“ nego „desnom“ gledanju. Međutim, kako se praktično cijeli život bavim znanošću, a dugo sam predavao i znanstvenu metodologiju, navikao sam bilo koju izjavu ocjenjivati po njezinoj argumentiranosti, a ne po mogućoj pripadnosti. „Sukob“ u Akademiji postoji u tomu što bi Akademija trebala raditi ili kakva bi trebala biti njezina uloga u društvu. Nažalost, svi moji dosadašnji pokušaji da se o tome u Akademiji ozbiljno razgovara, nisu imali nikakva odjeka. Iz čega treba zaključiti da vodstvu Akademije i većini članova odgovara sadašnja uloga Akademije. Tu bi se moglo govoriti o konzervativizmu.

Kamo bi Akademiju odveli desničari da mogu?

Uzmemo li u obzir što sam upravo rekao o tome, konzervativni akademici ne bi nikamo odveli Akademiju, oni bi je održali takvu kakva sada jest.

Smatrate li da Akademija treba politički djelovati? Mislite li da akcije za bojkot Mesićeva predavanja u HAZU ili Glavaša izražavaju stajalište većine akademika?

Smatram da bi se Akademija morala baviti svim važnim društvenim pitanjima. Ne zanima me imaju li ta pitanja ikakav politički predznak.

Zašto niste ignorirali predsjednika Mesića? Smatrate li ga i dalje vjerodostojnom osobom?

Predsjednik Mesić je izabrani predsjednik RH i po tome zaslužuje poštovanje. To, dakako, ne znači da se njegove izjave ili odluke ne smiju komentirati i kritizirati. Ono što mu je mala skupina akademika spočitavala, u mome vrijednosnome sustavu spada u „govor politike“, djelatnosti kojom se ja nikada nisam želio baviti. Ako je istinito to što se čulo u prikazanim insertima, ja to ne bih bio tako rekao.

Zašto niste potpisali peticiju za Glavaša?

Čvrsto vjerujem da je vjerodostojan samo onaj pravni sustav u kojem su svi pred zakonom jednaki. Peticije u kojima se struci određuje kako bi se trebala ponašati nisu mi prihvatljive.

Zašto Akademija nije, još od Supekova odlaska, uspjela dobiti "lijevo" čelništvo?

Jednostavno, većina članova Akademije nije za promjene i obično, bez ikakve rasprave, ili uz vrlo malo, prihvaća prijedlog vodstva. Dakle, imate vodstvo koje želi ovakvu Akademiju i članstvo kojemu to odgovara. Većina glasova dat će uvijek isti rezultat.

U anonimnom pismu upozorava se na zastarjeli način rada. Biste li ga vi ocijenili zastarjelim? Znete li o kakvih je 20 milijuna kuna riječ?

Sve što sam dosad rekao, daje jasan odgovor na vaše pitanje o zastarjelosti načina rada. Da, smatram da jest zastario.

O novčanim gubicima ne znam ništa. O novcu mogu reći samo to da mi je, kao jednom od stalnih kritičara, u godišnjem izvještaju o radu Predsjedništva za ovu godinu bilo pripisano (ne samo meni) da je manje proračunskog novca Akademija dobila zbog tih kritika! Dakako, bez argumenata, ali uz ne baš jako uvijenu prijetnju kritičarima.

Kakav izlaz iz krize Akademije vidite?

Da opet raščistimo pojmove: sadašnje vodstvo i većina akademika ne bi se s vama složili da postoji kriza. Dakle, kakva kriza? Imate skupinu nezadovoljnika koja, iz kojekakvih razloga (najčešće nam nastoje pripisati osobne razloge) nije zadovoljna i traži drukčiju ulogu Akademije. Kako je to samo manjina, nema opasnosti od ikakve stvarne krize. Povremeno se javnost zainteresira za Akademiju kad se dogodi kakav eksces. Nakon toga se sve smiri i ide dalje kao i do tada. O tome kako ja mislim da bi Akademija trebala djelovati, trebala bi u arhivu postojati hrpa dokumenata. Naime, kad god išta kažem na skupovima u Akademiji, na skupštinama ili u razredu, napišem o tome tekst, potpišem ga i predam za zapisnik. Ne mislim da bih to trebao ovdje naširoko obrazlagati. Najkraće rečeno: smatram da bi Akademija morala o svim gorućim problemima hrvatskog društva, a ima ih mnogo, imati svoje argumentirano gledište i prikladno ga predstaviti javnosti. Evo primjera. Godinama smatram, i ne samo ja, da sustav znanosti u Hrvatskoj treba duboke reforme da bi se uskladio sa svijetom. Jeste li vidjeli da Akademija uporno inzistira na tome u "Hrvatskoj - zemlji znanja"?

POGLAVLJE 10.

ISTUPI 2018. I 2019.

U nastavku svojih djelovanja u Akademiji, javljao sam se uvijek kad sam mislio da imam što reći. Bilo mi je stalo da bar bude zapisano, bez obzira hoće li imati ikakva učinka na funkcioniranje Akademije: mislio sam da mi je dužnost reći što mislim. Posebno mi je bilo stalo pokušati utjecati na proceduru kandidiranja i izbora za njezino vodstvo tj. Upravu (predsjednik, dva potpredsjednika i glavni tajnik).

Izdvojeno mišljenje za zapisnik sjednice Razreda od 22. Veljače 2018.

Na toj smo sjednici Razreda glasali o kandidatima za članice/članove suradnike u Razredu. Pri tome smo, po mom uvjerenju napravili proceduralnu pogrešku. Evo zašto. Od troje mogućih kandidata za biološki dio razreda: kandidatkinja je dobila 7 glasova a dvojica kandidata po 5. Na temelju važećih dokumenata, u drugi su krug trebali ući DVOJE kandidata s najvećim brojem glasova iz prvoga kruga. Gospođa pravnica (ne znam prezime) tvrdila je da u drugi krug moraju ići svo troje kandidata. Tu je gospođa pravnica, po mom mišljenju, napravila pogrešku. Proceduralno je trebalo najprije, od dvojice kandidata koji su imali po 5 glasova, u posebnom glasanju dobiti jednoga od njih s većim brojem. Zatim je pobjednik toga prethodnog glasanja trebao ići u drugi krug s kandidatkinjom koja je u prvom krugu dobila 7 glasova. Mislim da je to trebalo biti jedino logično postupanje, sukladno postojećim dokumentima.

Želim reći još i ovo. Na moje inzistiranje da se napravi kako sam predložio, bila je jedna neprikladna insinuacija da ja želim, pod svaku cijenu, nametnuti kolegicu Tolić Razredu. Kolegi koji je to rekao poručujem da kolegicu Tolić poznajem samo iz njezinih dokumenata. Trebalo bi se ipak dozvoliti da postoji mogućnost da se moje zalaganje za proceduru shvati tako kako sam javno govorio, a ne tako da zadovoljim neke svoje osobne pristranosti. Ima, dragi kolega, i onih kojima na pameti nisu samo osobni interesi.

Molim da se ovaj kratak tekst unese u zapisnik sa spomenute sjednice. Hvala.

Mišljenje o izborima za vodstvo Akademije (26. Veljače 2018.)

Evo ukratko. Smatram da je bitno da se izbori za vodstvo svake važne ustanove, posebno takve kakva je Akademija, odvijaju po najvišim demokratskim standardima. Zato sam bio predložio da se, prije same Izborne skupštine, organizira Predizborna skupština na kojoj bi kandidat(i) za predsjednika/cu predstavili članstvu Akademije svoj program djelovanja u mandatnom razdoblju. Mislim da bi bilo logično da to, u ime kandidata za članove Uprave, napravi kandidat/kinja za predsjednicu, jasno u dogovoru s kandidatima za Upravu. Uz kandidata/kinju za predsjednika/cu, svaki se kandidata/kinja za Upravu treba kratko predstaviti (kratki CV). Nakon toga bi akademici/akademkinje trebali imati pravo postavljati pitanja i raspraviti o onome što su čuli.

Manje je dobra varijanta da se ista istupanja obave na Izornoj skupštini jer bi tada ta skupština mogla dugo trajati, što bi moglo utjecati na kvorum i glasanje. Dakako, to posebno vrijedi ako bi kandidata/kandidatkinja za Upravu bilo više. Dakle: moj originalni prijedlog je: Predizborna skupština.

Ostavka na funkciju

Akademik Zvonko Kusić,
Predsjednik,
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,
Trg Nikole Šubića Zrinskog 11
10 000 Z a g r e b

Zagreb, 12. Listopada 2018.

Cijenjeni gospodine Predsjedniče,

Na sjednici od 27. rujna 2011. godine, Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovalo je Odbor za koordinaciju rada znanstvenoistraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica Akademije, kao pomoćno tijelo Akademijine Uprave. Tada sam imenovan predsjednikom Odbora.

Kako se priprema promjena Vodstva Akademije, dajem ostavku na mjesto predsjednika Odbora. Činim to bez dogovora s ostalim članovima Odbora, kako bih im omogućio da o svome sudjelovanju u odboru odluče sami.

Vlatko Silobrić

Za Skupštinu Akademije od 12.4.2018.

Kratko o dvjema stvarima.

Prvo, želim objasniti zašto sam potpisao pismo u kojem se traži da Uprava Akademije objasni što se događa sa raspolaganjem novcima u Akademiji. Mislim da je Uprava o tome propustila obavijestiti sve svoje članove i dopustila različita nagađanja. Treba li uopće reći da je autonomija upotrebe novca koje Akademija dobije ili zaradi bitna za slobodu njezina opredjeljivanja i djelovanja. Posebno me na to senzibilizirao slučaj g. Pave Barišića. Sjećate se: nekoliko je kolega akademika branilo osvjedočenog plagijatora bez pravih argumenata. Jedino kako sam to mogao objasniti bila je činjenica da su bar neki od njih bili financijski ovisni o tadašnjem Ministru jer su im bili u pitanju osnivanje i financiranje centara izvrsnosti za koje su se natjecali. Kad spominjem taj slučaj, dodat ću i to da mislim da je Akademija propustila progovoriti o plagijatima i plagijatorstvu i sličnim neetičnim stvarima u hrvatskoj akademskoj zajednici.

Drugo, mislim da je Akademija propustila sudjelovati u javnim raspravama o Istambulskoj konvenciji. To tim više što je jedno njezino Vijeće o tome donijelo svoj sud i utjecalo na to da se u javnosti Akademija svrsta na stranu onih koji su protiv Konvencije. Postojao je i poticaj da Akademija o tome organizira raspravu i zatim donese svoj sud, što se nije dogodilo. Ako sam dobro razumio, obrazloženje za odbijanje te inicijative bilo je da je to „svjetonazorsko pitanje“. Ne znam bi li i danas bila jednaka odluka Uprave akademije i jednako obrazloženje. Hvala.

Za sjednicu Razreda od 23.1.2019.

Na temelju iskustva, pretpostavio sam kako će danas Razred glasati za kandidata za Nagradu Akademije. To je razlog da pišem ovih nekolikok rečenica i molim da se, kao moj iskaz, unese u zapisnik današnje sjednice. Činjenica da je ishod glasanja, ne prvi put, bio predvidiv, navodi me da upozorim na to da postoji opasnost da demokratsko odlučivanje u našem Razredu bude ograničeno, tj. da se odluke donose na temelju dogovora stanovite skupine članova Razreda i prije sastanka Razreda. Pitam se: koja je tada uloga onih članova Razreda koji nisu u toj neformalnoj skupini?

E-poruka profesora G. Stocka Predsjedniku Z. Kusiću

U ožujku 2018. godine, predsjedniku Akademije Zvonku Kusiću stigla je e-poruka od predsjednika Gunthera Stocka (predsjednik Udruge europskih akademija). U njoj G. Stock navodi da je čitao o plagijatu predsjednika Ustavnoga suda RH, g. Miroslava Šeparovića. Slijedilo je i pitanje: je li Akademija to komentirala ili misli da bi ALLEA trebala na to nekako reagirati. O toj e-poruci doznao sam slučajno iz presude gospodinu Vjekoslavu Miličiću, koji je, u svojoj knjizi, prvi pisao o plagijatu u disertaciji g. M. Šeparovića. Predsjednik je Kusić proslijedio e-poruku G. Stocka M. Šeparoviću. Šeparović je napisao tri stranice odgovora i uputio ih natrag g. Kusiću, koji je taj odgovor proslijedio G. Stocku. Odbor za etiku u znanosti i visokome obrazovanju Hrvatskoga sabora potvrdio je nalaz V. Miličića. U tom sam Odboru bio član i to je M. Šeparović u svom pismu spomenuo. Dakle, usprkos tomu što je bilo poznato da sam sudjelovao u odluci Odbora i bio spomenut u "obrambenom pismu" M. Šeparovića, g. Z. Kusić nije smatrao da me o cijeloj stvari treba bar obavijestiti.

U rukama sam imao cjelokupnu korespondenciju između Z. Kusića i G. Stocka, uključujući i pismo M. Šeparovića (zatražio sam od tajništva Akademije i dobio). Napisao sam dvije stranice komentara na pismo M. Šeparovića i poslao ih g. Stocku. Treba reći da je baš u to vrijeme istekao predsjednički mandat G. Stocka, ali sam zamolio tajništvo da mu moje pismo proslijede. Koncept pisma na hrvatskom prikazujem ispod.

“Professor Gunter Stock,
President ALLEA,
president-allea@bbaw.de
Subject: Letter from Dr. sc. Miroslav Šeparović

Dear President Stock,

O Vašem pismu profesoru Z. Kusiću, predsjedniku Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, saznao sam slučajno, čitajući najnoviju presudu profesoru Vjekoslavu Miličiću (dalje profesor V.M.), u kojoj je ponovno proglašen krivim. Zatražio sam Vašu korespondenciju s Predsjednikom Kusićem i u njoj našao pismo u kojem je dr.sc. Miroslav Šeparović (dalje gospodin M.Š.) odgovorio Predsjedniku Kusiću. To je pismo proslijeđeno Vama, ali u njemu nije bilo odgovora na pitanje iz Vaše e-poruke od 7. ožujka 2018. Budući da gospodin M.Š., u svome pismu gospodinu Kusiću spominje mene na nekoliko mjesta i pogrešno interpre-

tira događaje, smatrao sam svojom dužnošću da Vam predstavim cijeli sučaj u drugačijem svijetlu.

Bio sam uključen u predmet gospodina M.Š. kao član Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanja Hrvatskoga sabora (dalje Odbor za etiku), ali i kao svjedok-ekspert u korist profesora V.M., na dvama sudskim procesima protiv njega u vezi s disertacijom gospodina M.Š. U obje funkcije, zastupao sam mišljenje kako je gospodin M.Š., u dijelu svoje disertacije prepisao tudi tekst verbatim a da se prepisani tekst nije ni po čemu razlikovao od ostalog teksta disertacije. Dodatak fusnote na posljednjoj riječi, na trećoj ili četvrtoj stranici prepisanoga teksta, s informacijom odakle je tekst prepisan, ne može se smatrati načinom na koji se inače prepisivanje označava.

Analizirat ću tekst pisma gospodina M.Š. da pokažem u čemu mislim da griješi. Već u drugom paragrafu, na prvoj stranici pisma, u posljednjoj rečenici gospodin M.Š. iznosi dvije neistinite tvrdnje: prva je da sam trebao pročitati cijelu njegovu disertaciju da bih prepoznao plagijat na nekoliko njezinih stranica. Druga je da sam rekao da nema pravila za navođenje tuđih tekstova, što nije istina jer sam o tome napisao knjigu (Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo, koja je izašla u 6. Izdanja, od 1983, do 2008.)

U trećem paragrafu, na istoj stranici, gospodin M.Š., spominje svjedočenje u svoju korist dviju profesorica Pravnoga fakulteta u Zagrebu. Jedna je njegova mentorica pa se može postaviti pitanje njezine objektivnosti. Druga je bila koautorica Uputa za pisanje tekstova koje su bile objavljene na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2002. godine. Njezino je svjedočenje bilo suprotno Uputama u čijem je pisanju sudjelovala.

U posljednjem paragrafu, na prvoj stranici svoga pisma, gospodin M.Š. napisao je poluistinu. Točno je da je Ustavni sud RH ukinuo dodatak Kodeksu Odbora za etiku po kojem je Odbor imao ulogu nadređenog tijela u odnosu na etička tijela sastavnica Sveučilišta. Međutim, tom odlukom Ustavni sud nije Odboru za etiku oduzeo pravo da donosi mišljenja o pojedinim predmetima iz svoje nadležnosti koje mu daje Zakon o znanosti RH. Dakle, Odbor za etiku postupio je zakonito kad je donio svoje mišljenje o disertaciji gospodina M.Š.

U opisu rada Odbora za etiku (paragraf četvrti na drugoj stranici njegova pisma) ima nekoliko netočnih tvrdnji gospodina M.Š. Točno je da je Odbor za etiku, u početku svoga rada, imao devet članica/članova. Kad su se na njegovom dnevnom redu pojavili predmeti politički istaknutih osoba (profesor Pavo Barišić, Ministar znanosti i obrazovanja RH, gospodin Miroslav Šeparović, predsjednik Ustavnog suda RH), četvoro je njegovih članova dalo ostavku. Preostalo je pet članica/članova. Po poslovniku Odbora za etiku, to je dostatno za kvorum, s time da se odluke donose većinom glasova prisutnih na sjednici. O pitanju odnosa Vlade RH spram

Odbora za etiku ništa nije konačno jer je Odbora za etiku odgovorio Vladi, ali nika-
da nije dobio odgovor niti je pozvan da u Saboru RH podnese svoj godišnji izvještaj
o radu. Posljednji godišnji izvještaj o radu Odbora za etiku, Sabor RH prihvatio je
na sjednici 16. Veljače 2016.

U pogledu dviju optužnica protiv gospodina V.M., želim reći ovo. Mislim da se
pitanja etike u akademskoj zajednici ne bi smjela rješavati na sudovima nego na
tijelima u akademskoj zajednici. O argumentima u optužnicama neću govoriti jer
se gospodin V.M. žalio i, koliko znam, žalit će se sve do europskih sudova.

Posebno je zanimljivo pitanje postojanja pravila za pisanje znanstvenih (pa i
drugih tekstova). Pravni je fakultet u Zagrebu izradio upute u tu svrhu i objavio ih
2002. godine. Zato je upravo nevjerojatno da dekan Fakulteta može izjaviti ono što
je napisano u prvom paragrafu, na trećoj stranici. Ali čak da upute za pisanje na
Pravnom fakultetu ne postoje, ima bar 14 objavljenih knjiga na hrvatskome jeziku
s uputama za pisanje znanstvenih tekstova. A da o svjetskoj literaturi ne govorim.
Najčudnija je tvrdnja gospodina M.Š. da svaki odjel Pravnoga fakulteta može imati
svoje posebne upute za pisanje (sic).

Dragi Predsjedniče Stock, ispričavam se što sam morao napisati toliko rečenica
o pitanju disertacije gospodina M.Š., predsjednika Ustavnoga suda RH. Njegovo je
pismo, ali i razmišljanje, toliko dvojbeno da mi nije drugo preostalo. Moram reći i
to da, koliko ja znam, nitko u Hrvatskoj akademiji nije raspravljao o Vašem pitanju
i donio ikakvu odluku. I konačno, spreman sam odgovoriti na svako Vaše pitanje
koje biste mogli imati.

With my kind regards,

Zagreb, 29. Siječnja 2019.

Vlatko Silobrić
Član Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti“

*Dobio sam od tajništva ALLEA-e poruku da je moje pismo proslijeđeno g. G. Stoc-
ku. Nakon mjesec dana, nazvao sam Tajništvo i pitao hoće li ALLEA išta poduzimati.
Dobio sam diplomatski odgovor da oni zapravo nemaju nikakve ingerencije da išta
naprave.*

*Na sljedećoj sjednici Odbora za međunarodnu suradnju (16. travnja 2019.), javio
sam se pod točkom „Razno“ i ispričao cijeli slučaj, s time da sam zatražio da moj tekst
uđe u zapisnik te sjednice. Taj tekst prikazujem dolje.*

Ad. 6. Razno

U okviru točke Razno, akademik Vlatko Silobrčić želio je prisutne izvijestiti o slučaju „međunarodne suradnje“ naše Akademije s ALLEA-om.

Istaknuo je kako je bio svjedok-ekspert u procesu u kojem je dr. sc. Miroslav Šeparović optužio prof. dr. sc. Vjekoslava Miličića za klevetu jer je u objavljenoj knjizi opisao kako je dr.sc. Miroslav Šeparović, u svojoj disertaciji, prepisivao tuđe tekstove bez ikakve vidljive oznake da su tekstovi prepisani. Činjenice o tome je znao akademik Vlatko Silobrčić jer je bio član Odbora za etiku u znanosti i visokome obrazovanju Sabora koji je potvrdio nalaz prof. dr. sc. Vjekoslava Miličića.

Navedena je priča o plagijatu prof. dr.sc. Miroslava Šeparovića dospjela je na stranice znanstvenoga časopisa „Science“, što su pročitali u upravi ALLEA-e. Bivši predsjednik ALLEA-e, pisao je tadašnjem predsjedniku HAZU-a, akademiku Zvonku Kusiću, i upitao ga hoće li HAZU ikako reagirati na tu vijest, ili će to učiniti ALLEA (e-poruka od 7.3.2018). Akademik Zvonko Kusić o tome je obavijestio prof. dr. sc. Miroslava Šeparovića koji je napisao 3 stranice teksta u kojem je pokušao obraniti svoj postupak. U tim je stranicama prof. dr. sc. Miroslav Šeparović spomenuo akademika Vlatka Silobrčića i pri tome iznio očite laži i poluistine. Te je stranice akademik Zvonko Kusić proslijedio u ALLEA-u, kao svojevrsan odgovor na e-poruku iz ALLEA-e (e-poruka od 15.3.2018).

O tome je dopisivanju akademik Vlatko Silobrčić doznao slučajno čitajući drugu presudu protiv prof. dr. sc. Vjekoslava Miličića. Zatražio je od HAZU-a korespondenciju između ALLEA-e i HAZU-a. Zatim je poslao svoje očitovanje o tekstu prof. dr. sc. Miroslava Šeparovića u tajništvo ALLEA-e. Tajništvo je tekst primilo, a nakon mjeseca dana, akademik Vlatko Silobrčić im je poslao e-poruku s upitom hoće li ALLEA išta poduzimati u vezi sa spomenutom korespondencijom, ili smatra da je za njih slučaj „zaključen“. Do danas (datum sastanka Odbora) nije dobio nikakav odgovor.

POGLAVLJE 11.

O IZBORU IVANA ĐIKIĆA ZA DOPISNOG ČLANA HAZU-A

U redovitim dvogodišnjim ciklusima izbora novih članova u HAZU-u, izbori su se obavili i ove (2024.) godine. Razred za prirodne znanosti prihvatio je prijedlog kolega Stipana Jonjića i Vlatka Silobrčića da za dopisnog člana predloži kolegu Ivana Đikića. To je Razred prihvatio i u dvama tajnim glasanjima (drugo: nakon kandidata koji su Razredu bili predloženi izvan HAZU-a) što je dio redovite procedure. U oba je glasanja Ivan Đikić dobio dvije trećine glasova članova Razreda. Navodim tekst prijedloga kandidature.

HAZU - ZA KAKVU SE ZALAŽEM

Akademik Vlatko Silobrić, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Akademik Stipan Jonjić, Redoviti profesor u trajnom zvanju, Medicinski fakultet u Rijeci

Zagreb, 16. veljače, 2024.

RAZREDU ZA PRIRODNE ZNANOSTI HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

O v d j e

Predmet: Izvještaj o prijedlogu da se profesor dr. sc. Ivan Đikić izabere za dopisnog člana HAZU-a

Na sjednici Razreda za prirodne znanosti, održanoj 12. siječnja 2024., izabrani smo za izvjestitelje o prijedlogu da se prof. dr. sc. Ivan Đikić izabere za dopisnog člana u Razredu za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U skladu s time, podnosimo ovaj

IZVJEŠTAJ

Kratak životopis predloženika

Profesor Ivan Đikić rođen je u Zagrebu 1966. godine, gdje je završio temeljno obrazovanje. Studij medicine završio je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1991. godine, kao jedan od najboljih studenata u svojoj generaciji (*summa cum laude*). Već za vrijeme studija bilo je jasno da će znanost biti njegovo životno opredjeljenje. U Zagrebu započinje njegov znanstveni rad koji nastavlja na Sveučilištu New York, kod poznatog imunologa profesora Josepha Schlessingera. Disertaciju je obranio 1995. godine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. U New Yorku je ostao još dvije godine kao postdoktorand na New York University Medical Center. Iz Amerike se vraća u Europu 1997. godine, gdje u Švedskoj preuzima funkciju voditelja istraživačke skupine na Ludwig Institute for Cancer Research u Upsali, i nakon toga započinje njegov vrtoglavi uspon u znanosti. Godine 2009. prelazi u Frankfurt/Main, gdje postaje profesor i direktor Instituta za biokemiju II, na Medicinskom fakultetu Goethe Sveučilišta u Frankfurtu. Od 2009. do 2013. bio je direktor Instituta za molekularnu znanost Buchmann u Frankfurtu. Od 2018. godine vodi i istraživačku skupinu na Max Planck institutu za biofiziku u Frankfurtu. Uz nabrojene, brojne su i druge mnoge funkcije/pozicije koje je Ivan Đikić obavljao ili još uvijek obavlja. Posebno je vrijedno spomenuti da je od 2002. do 2017. bio i profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Znanstveni doprinosi Ivana Đikića

Doprinos razumijevanju funkcije ubikvitina i ubikvitinacije u biologiji. Znanstvena karijera i iznimni istraživački uspjesi Ivana Đikića usporedivi su s uspjesima najuspješnijih svjetskih znanstvenika u ovom

O IZBORU IVANA ĐIKIĆA ZA DOPISNOG ČLANA HAZU-A

području. Već tijekom doktorske i poslijedoktorske izobrazbe u laboratoriju prof. Schlessingera polučio je značajna otkrića o važnosti fosforilacije proteina na tirozinu u prijenosu signala u stanici. Međutim, njegova glavna znanstvena postignuća odnose se na doprinos razumijevanju funkcije ubikvitina i ubikvitinacije u biologiji, te njegovu ulogu u razvoju bolesti. Vodeći je znanstvenik u istraživanju biokemijskih osnova pleiotropnog djelovanja ubikvitinacije u regulaciji različitih staničnih procesa. Njegova otkrića radikalno su promijenila naše poglede na fiziologiju ubikvitina i ubikvitinacije, od uloge ubikvitina u razgradnji proteina do njegove uloge kao elementa prepoznavanja i staničnoj signalizaciji.

Od izvornog otkrića sustava razgradnje proteina ubikvitinom, za što su tri znanstvenika 2004. godine dobili Nobelovu nagradu, nastavljeno je istraživanje fiziološke uloge ubikvitina ali i njegove uloge u nastanku raznih bolesti u čemu je Ivan Đikić dao nemjerljiv doprinos razumijevanju ubikvitina, ne samo kao signala degradacije, već i kao elementa prepoznavanja u signalnim procesima stanice. Usmjerio je svoja istraživanja na mapiranje domena za vezanje ubikvitina na proteinima te identificirao veliki broj ubikvitin-veznih domena, što je bilo ključno za brojna otkrića koja su uslijedila. Upotrebom metoda strukturne, molekularne i stanične biologije te biokemije odredio je važnost međudjelovanja ubikvitina i proteina koji sadrže ubikvitin-vezne domene u regulaciji brojnih bioloških procesa u stanicama poput razgradnje aktiviranih receptorskih proteina, popravka DNA, imunskog odgovora te razgradnje oštećenih mitohondrija, endoplazmatske mrežice, agregata proteina i unutarstaničnih patogena putem selektivne autofagije. Među važnije znanstvene doprinose svakako spada otkriće veze između ubikvitina i serina na ciljnim proteinima posredovana s ribozom i fosfatnom grupom. Taj mehanizam koristi intracelularna bakterija *Legionela* u regulaciji staničnih procesa domaćina tijekom infekcije. Karakterizacijom molekularnih mehanizama ovih sustava, otvorio je put ka razumijevanju i patofizioloških promjena u nastanku raka, ali i infekcija, neurodegenerativnih i drugih bolesti. Reakcija njegovog laboratorija na znanstveni izazov pandemije COVID-19 bila je ne samo pravovremena već i povezana s njegovim dosadašnjim istraživanjima. Pokazao je da jedna od ključnih virusnih proteaza specifično cijepa jedan od čimbenika koji reagiraju na interferon kako bi inhibirao stanični antivirusni odgovor. Ivan Đikić također je vodio tim suradnika koji su otkrili novi ubikvitinski receptor na proteasomu i pobliže definirali molekularne mehanizme njegovog djelovanja i funkcije *in vivo*. Ovaj visoko interdisciplinarni rad neki smatraju vrhuncem u njegovoj karijeri. Objavio je i kristalnu strukturu ubikvitinskog lanca u kompleksu sa svojim specifičnim receptorom. Također je otkrio kritične regulacijske mehanizme enzimskog kompleksa kritičnog za *in vivo* sklapanje linearnog ubikvitinskog lanca i zajedno sa suradničkim laboratorijima odredio je strukturnu osnovu djelovanja jedne podjedinice tog kompleksa. Osim toga, prof. Đikić je pružio genetske dokaze da su komponente tog kompleksa bitne za aktivaciju NF- κ B puta. Uz sve ranije navedeno, Ivan Đikić uveo je i koncept linearnih ubikvitinskih lanaca kao bona fide novih ubikvitinskih signala s važnim biološkim i medicinskim funkcijama.

Istraživanje autofagije bio je drugi veliki znanstveni izazov za profesora Đikića, na kojem je napravio značajna znanstvena otkrića. Između ostalog tu spadaju otkrića brojnih receptora za autofagiju i karakterizaciju selektivnih puteva autofagije, uključujući selektivnu degradaciju endoplazmatskog retikuluma (ER) i njegovu regulaciju tijekom ER stresa. Objasnio je molekularnu osnovu selektivne autofagije putem koje se uklanjaju oštećeni mitohondriji, proteinski agregati ili unutarstanični patogeni. Njegova početna otkrića pomogla su mu da shvati da modifikatori autofagije koji imaju strukturu sličnu ubikvitinu, mogu koristiti sličan koncept za posredovanje u selektivnosti autofagijskog čišćenja proteinskih agregata, oštećenih organela i patogenih bakterija. Identificirao je više od 40 receptora za autofagiju i pokazao njihovu ulogu u višestrukim putevima selektivne autofagije. Među najutjecajnijim otkrićima bila je identifikacija optineurina (OPTN) kao inducibilnog autofagijskog receptora za uklanjanje patogena salmonele i kinaze TBK1, koja izravnom fosforilacijom OPTN i p62 djeluje kao kritična spona za selektivnu autofagiju.

Publikacije i znanstvena prepoznatljivost

Profesor Đikić objavio je više od 350 znanstvenih radova, i među najcitiranijim je znanstvenicima u svijetu (prema Web of Science-u više od 46.850 puta, h-indeks 103; a prema bazi Google Scholar njegovi radovi citirani više od 67.400 puta uz h-indeks 121). Svoja najvažnija otkrića objavio je u najprestižnijim multidisciplinarnim časopisima s visokim faktorom odjeka, uključujući Cell, Science, Nature, Nature Cell Biology, Molecular Cell, EMBO Journal, PNAS, Annual Review of Biochemistry i brojni drugi prestižni časopisi. Njegov laboratorij također intenzivno surađuje s drugim laboratorijima diljem svijeta kako bi podržali rad i razvoj drugih istraživačkih grupa, što je dovelo do značajnog broja visoko priznatih i cijenjenih publikacija. Naposljetku, također je važno istaknuti publikacije u kojima je Ivanova pronicljivost i široko poznavanje područja bilo razlogom poziva za pisanje komentara, perspektiva i preglednih članaka u nekim od najuglednijih znanstvenih časopisa. Dobitnik je i velikog broja najprestižnijih priznanja i nagrada za svoj znanstveni rad, među kojima ističemo neke: nagrada Sir Hans Krebs za 2009. godinu, nagrada William C. Rose Američkog društva za biokemiju i molekularnu biologiju (ASBMB) za 2013. godinu, najprestižnija njemačka znanstvena nagrada Gottfried Wilhelm Leibniz za 2013. godinu, nagrade američkog (AACR), europskog (EACR) i njemačkog (DKH) udruženja za rak, nagrada Louis-Jeantet za medicinu za 2023. godinu, hrvatsko odličje Red kneza Branimira s ogrlicom za 2010. godinu i druge. Prof. Đikić je, uz to, jedan od rijetkih europskih te prvi hrvatski znanstvenik koji je dobio čak tri projekta Europskog istraživačkog vijeća (ERC).

Izgradnja znanstveno-istraživačkog okruženja

Impresivan je i angažman prof. Đikića u diseminaciji i popularizaciji znanosti, te izobrazbi znanstvenih kadrova, ne samo u Hrvatskoj, nego i šire. Dio tih aktivnosti uključuje i organizaciju najprestižnijih znanstvenih konferencija i radionica kroz koje je prošao veliki broj mladih znanstvenika, napose onih iz Hrvatske i drugih zemalja istočne Europe, a pokrenuo je i seriju konferencija i radionica za izobrazbu znanstvenika. Prof. Đikić je uvijek bio spreman pomoći kolegama i poticati znanstvene komunikacije i obrazovanje, ne samo u svom neposrednom radnom okruženju, već i šire, posebno u Hrvatskoj. Vrhunski je mentor i voditelj za nove generacije studenata ali i već etabliranih znanstvenika koji ga cijene zbog njegovog suradničkog duha, velikodušnog doprinosa zajedničkim projektima i njegovog intelektualnog vodstva. Svim srcem posvećen je znanstvenoj razmjeni i obrazovanju te je pridonio organizaciji mnogih međunarodnih konferencija i radionica diljem svijeta. Godine 1998. pokrenuo je seriju dubrovačkih konferencija o staničnoj signalizaciji, koja se od tada kontinuirano održava. Ivan je aktivno sudjelovao u organizaciji drugih međunarodnih skupova (EMBO, Keystone, CSH i drugi iz područja autofagije, ubikvitina, stanične mikrobiologije i stanične biologije) te je inicirao Frankfurtsku seriju konferencija kao primarno mjesto za multidisciplinarno obrazovanje nove generacije znanstvenika. Jedan od njegovih najnovijih projekata za promicanje izvanrednih istraživanja i doprinos interdisciplinarnom obrazovanju novih generacija znanstvenika je EMTHERA. Ova inicijativa izvrsnosti stvara objedinjujući klaster koji omogućuje znanstvenicima da surađuju i otkrivaju nove strategije za borbu protiv glavnih ljudskih bolesti.

O IZBORU IVANA ĐIKIĆA ZA DOPISNOG ČLANA HAZU-A

Predanost podršci i suradnji sa znanstvenicima u Hrvatskoj

Ivan Đikić posvećen je obrazovanju znanstvenika kao i popularizaciji znanosti u široj javnosti u Hrvatskoj. Radio je kao profesor na Medicinskom fakultetu i voditelj Laboratorija za istraživanje tumora na Sveučilištu u Splitu od 2002. do 2017. Bio je jedan od članova osnivača Mediteranskog instituta za životne znanosti (MedILS) u Splitu gdje je održao svoj laboratorij od 2006. do 2010. U njegovim se laboratorijima u Frankfurtu i Splitu educiralo više od 50 mladih znanstvenika iz Hrvatske. Organizirao je više od 25 znanstvenih skupova u Hrvatskoj na kojima je sudjelovalo više od 5000 znanstvenika iz Hrvatske i svijeta te pokrenuo obrazovni program „Znanost za mlade u Vukovaru“ koji motivira mlade da ostanu, žive zajedno i ulažu u razvoj Vukovara. Prof. Đikić je iznimno aktivan u javnom promicanju znanosti. Uložio je ogromne napore u popularizaciju znanosti kroz radionice, javna predavanja i vježbe od škole do fakulteta u Hrvatskoj, te u drugim susjednim zemljama jugoistočne Europe. Za kontinuirani rad u obrazovanju i promicanju znanosti Predsjednik Republike Hrvatske odlikovao ga je najvišim civilnim priznanjem "Red kneza Branimira". Tijekom COVID krize često se pojavljivao u medijima podupirući znanstvene činjenice i promičući znanstvene načine borbe protiv pandemije.

Zaključno mišljenje i prijedlog

Iz svega navedenog razvidan je izniman znanstveni doprinos prof. Ivana Đikića razvoju stanične i molekularne biologije, posebice fiziologije ubikvitina i ubikvitinacije, ali i autofagije. Njegova istraživanja imaju veliki značaj za razumijevanje patogeneze brojnih bolesti u ljudi poput raka, upalnih bolesti, bakterijskih i virusnih infekcija te neurodegenerativnih bolesti, ali i za razvoj novih terapijskih postupaka. Ivan je iznimno motiviran i kompetentan znanstvenik s najvišom razinom akademskog integriteta. Prof. Đikić je i jedan od najuspješnijih znanstvenih edukatora i popularizatora znanosti, a kroz ove aktivnosti imao je i ima veliki utjecaj na motiviranje mladih znanstvenika da se uključe u razvoj hrvatske znanosti i hrvatskih sveučilišta. Za svoja znanstvena otkrića i razvoj znanosti i znanstvene edukacije prof. Đikić nagrađivan je brojnim nagradama i prestižnim članstvima, poput članstva u Američkoj akademiji znanosti i umjetnosti, njemačkoj Nacionalnoj akademiji znanosti, te u Europskoj organizaciji za molekularnu biologiju. Zaključujemo da bi njegov izbor značajno pridonio aktivnostima Akademije i našeg Razreda te preporučujemo Razredu za prirodne znanosti da podrži prijedlog da se profesor Ivan Đikić izabere za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Akademik Vlatko Silobrić

Akademik Stipan Jonjić

Po ustaljenoj proceduri, Razred je rezultate glasanja (Zapisnik) prosllijedio Predsjedništvu HAZU-a. Predsjedništvo ima statutarnu ulogu potvrđivanja kandidata koje mu je predložio Razred. To se posebno odnosi na dopisne članove jer su oni zapravo članovi HAZU-a, ne Razreda nego cijele Akademije. Ako Predsjedništvo nađe da je(predloženi kandidat(tkinja neprihvatljiv), ima pravo uložiti prigovor Razredu koji je spornog kandidata predložio, u skladu sa statutarnom odredbom.

Na sjednici Predsjedništva, na kojoj su dvojica predstavnika Razreda iznijela prijedlog kandidature Ivana Đikića, Predsjedništvo o kandidaturi nije raspravljalo nego je 10 njegovih članova tajnim glasanjem odbilo taj prijedlog Razreda. Sedam je članova Predsjedništva bilo za prihvaćanje kandidature.

Kako u Zapisniku Predsjedništva nije bilo prigovora Razredu, nego je donijet samo rezultat glasanja, Razred za prirodne znanosti, odlučio je zatražiti da Predsjedništvo ponovno na dnevni red svoje sjednice postavi pitanje kandidature Ivana Đikića. Umjesto razloga za odbijanje kandidature, Razred je primio samo još jedan zapisnik s rezultatom ponovljenog tajnog glasanja kojom je kandidatura Ivana Đikića bila odbijena.

Smatrao sam da prprijedlog Razreda, u kojem su ekspepti iz područja istraživanja kojima se Ivan Đikić bavi, zavrijeđuje argumentaciju za odbijanje njegove kandidature. Zato sam napisao tekst koji slijedi:

O IZBORU IVANA ĐIKIĆA ZA DOPISNOG ČLANA HAZU-A

Dr Vlatko Silobričić, Tomašićeva 11, 10 000 Zagreb, e.adresa: vsilobrc@hazu.hr;
vlatko.silobrcic@gmail.com; mobitel: 091 461 43 23.

Predsjedništvo

Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,

kabpred@hazu.hr

6. svibnja, 2024.

Cijenjeni gospodine Predsjedniče,

Molim Vas da dnevni red Izborne skupštine Akademije, zakazane za ovog 16. svibnja, dopunite točkom: „O izboru Ivana Đikića za dopisnog člana Akademije“. Pozivam se na članak 40. Statuta Akademije.

Svoj prijedlog obrazlažem ovim činjenicama:

1. Razred za prirodne znanosti, na svojim je pripremnim sjednicama za ovogodišnje izbore, dvaput, **nakon rasprave**, tajnim glasanjem izabrao Ivana Đikića kao kandidata za dopisnog člana Akademije.
2. Predsjedništvo je na svojoj sjednici, **bez rasprave** o prijedlogu Razreda, tajnim glasanjem (10 protiv, 7 za) odbilo prijedlog Razreda.
3. Predsjedništvo nije uputilo nikakav pisani prigovor Razredu u kojem bi obrazložilo svoju odluku.
4. Razred je uputio Predsjedništvu prijedlog da razmotri svoju odluku o odbijanju kandidature. Predsjedništvo je samo većinom glasova potvrdilo svoju odluku, a da o odluci **nije raspravljalo**.
5. Smatram da je kandidatura Ivana Đikića vrijedna rasprave na Izornoj skupštini, nakon koje bi ta skupština mogla donijeti konačnu odluku o toj kandidaturi.
6. Predlažem da se prisutni članovi Izborne skupštine tajnim glasanjem izjasne o toj kandidaturi.

S poštovanjem, .

Vlatko Silobričić

Kao što se može vidjeti iz toga dopisa, predložio sam da se, na Izornoj skupštini unese točka dnevnoga reda o kandidaturi Ivana Đikića.

Nakon stanovitog vremena dobio sam pravničkim stilom napisane gotovo dvije stranice, koje su se mogle svesti na to da se točke dnevnoga reda mogu unositi samo u „redovite“ Skupštine HAZU-a. Na Izornoj skupštini ne. Dakle, o izborima se može raspravljati kad se, recimo, raspravlja o rebalansu budeta, ali ne kad je riječ o Izborima. Treba doista posebne logike da se: Izborna skupština, koja se redovito održava svake dvije godine i bavi se izbornim pitanjima, proglasi neredovitom skupštinom. Po mome skromnom uvjerenju, treba samo malo dobre volje.

Kako je tako propala mogućnost da se o kandidaturi Ivana Đikića raspravlja na Skupštini, na kojoj bi plenum HAZU-a mogao odlučiti o argumentima Razreda za prirodne znanosti i protuargumentima Predsjedništva koji nisu do tada javno iznijeti. Meni se činilo da je Skupština po svojoj hijerarhijskoj poziciji najprikladnije mjesto za takve rasprave.

Kao legalist, nisam se javljao na Skupštini. Usput ću samo reći da je baš na skupštini bilo rasprave o jednom od kandidata, što mi se činilo logičnim za Izbornu skupštinu. Zanimat ću kako je ta rasprava izgledala i koju je posljedicu imala.

Ono što sam dosada napisao o kandidaturi Ivana Đikića, ostavilo je, po mom mišljenju, trag u ovogodišnjem izbornom procesu u HAZU-u. Riječ je o tome da je Predsjedništvo ostvarilo ulogu tijela koje je po svojim odlukama iznad Skupštine. Zato sam, na sjednici Razreda za prirodne znanosti pročitao svoj kratak tekst koji slijedi:

O IZBORU IVANA ĐIKIĆA ZA DOPISNOG ČLANA HAZU-A

HAZU-Izbori

Mislim da je pri tek proteklom izboru novih članova u HAZU napravljen korak Predsjedništva koji nije u skladu s njegovim položajem u izbornom procesu u odnosu na bilo koji Razred HAZU-a. Riječ je o odbijanju prijedloga Razreda za prirodne znanosti da se za dopisnog člana kandidira kolega Ivan Đikić. Razred je skupina eksperata koja bi trebala imati logičnu presudnu ulogu pri kandidiranju novih članova/članica iz svoga područja djelovanja. Zato bi se mogući nastali prijepor između prijedloga Razreda i Predsjedništva trebao riješiti razgovorom o razlozima za odbijanje kandidature Razreda. Kako Predsjedništvo na traženje Razreda nije odgovorilo navodeći svoje razloge, pokušao sam dobiti priliku da o tome pitam Predsjedništvo na Izornoj skupštini, što mi nije omogućeno. Ako se, po tom primjeru, uvede mogućnost da Predsjedništvo, bez obrazloženja, odbije prijedloge Razreda, postat će posljednja instanca prije glasovanja na Izornoj skupštini. Time Predsjedništvo postaje hijerarhijski iznad skupštine HAZU-a. Zbog toga predlažem našem Razredu, da zatraži od Predsjedništva da se o tome u HAZU povede rasprava. Hvala.

Zagreb, 21.5.2024.

Vlatko Silobrčić

Kad sam tekst pročitao, Razred je prihvatio moje argumente, s time da će dvojica predstavnika Razreda u Predsjedništvu sastaviti dopis i uputiti Predsjedništvu.

Navodim točku Zapisnika sjednice Razreda na kojoj su kolege Goran Durn i Mirko Orlić (delegati Razreda u Predsjedništvu) dobili taj zadatak:

Ad 4.

Potaknuti zadnjim izbornim ciklusom, članovi Razreda raspravljali su o proceduri prilikom izbora novih članova HAZU te su se suglasili sa zaključkom da bi trebalo ujednačiti izborni postupak kod svih kategorija članstva. Članovi Razreda suglasili su se da tajnik Razreda akademik Goran Durn i akademik Mirko Orlić sastave dopis za Predsjedništvo s molbom da se na razini Akademije provede rasprava o izornoj proceduri te da se jasno interpretira pravilnim izbornih radnji, sukladno zakonskim člancima Statuta HAZU.

Tajnik Razreda kolega Goran Durn uputio je 10. travnja 2024. e-poruku Predsjedništvu Akademije:

Očitovanja Razreda za prirodne znanosti na odluku Predsjedništva HAZU (Broj: 10-104-3/75-2023/2024). Navesti ću samo završni dio te e-poruke u kojem je sadržano bitno:

„Zato kao Razred smatramo da Predsjedništvo treba preispitati svoju odluku, staviti u fokus njegova (misli se na kolegu I. Đikića, V.S.) znanstvena dostignuća i na taj način ispraviti ovu nepravdu prema jednom od najuspješnijih hrvatskih znanstvenika, neovisno slagali se neki od nas s njegovim stavovima ili ne.

Tome u prilog ističemo i dva neupitna argumenta: 1. Ivan je Đikić, po svojim objektivnim pokazateljima, jedan od svjetski najuglednijih hrvatskih znanstvenika; 2. Razred je, nakon proučavanja relevantnih dokumenata i rasprave o njima, sa 11 glasova (od 16 prisutnih) zaključio da Ivan Đikić, bez dvojbe zavrđuje da postane dopisni član Akademije.

U najkraćim crtama obrazlađemo jedan i drugi argument.

1. U svim priloženim dokumentima za kandidaturu Ivana Đikića za dopisnog člana Akademije detaljno su opisane sve činjenice o njegovim zaslugama za svjetsku i hrvatsku znanost. Za ovu prigodu ćemo izdvojiti samo neke od njih. Većina njegovih znanstveni publikacija objavljena je u najprestižnijim svjetskim časopisima na području biomedicine. Ukupan je broj objavljenih znanstvenih publikacija veći od 300, i one su citirane više od 70.000 puta s H-indeksom više od 120. Među znatnim brojem nagrada koje je primio za svoja znanstvena dostignuća, ističemo Jung-ovu nagradu za medicinu i Leibniz-ovu nagradu U Njemačkoj te recentnu nagradu Louis-Jeantet (2023.).

Ivan Đikić je član Američke akademije znanosti i umjetnosti, Njemačke Nacionalne akademije (Leopoldine) te Europske organizacije za molekularnu biologiju. Osim tih priznanja u svjetskoj akademskoj zajednici, Ivan je Đikić radio na Medicinskom fakultetu u Splitu, gdje je vodio Laboratorij za istraživanje tumora. U njegovim labo-

ratorijima u Splitu i Frankfurtu usavršavalo se više od 50 znanstvenika iz Hrvatske. Organizirao je više od 25 znanstvenih skupova u Hrvatskoj, te pokrenuo edukativni program „Znanost za mlade u Vukovaru.“ Za to djelovanje u Hrvatskoj, primio je odlikovanje „Red kneza Branimira s ogrlicom“.

2. Nakon rasprave o svim svojim kandidatima na dvama Razrednim sastancima, više od dvije trećine članova prisutnih na sjednici Razreda (bilo je prisutno 16 od 17 članova, dok se jedan član izuzima iz kvoruma) glasovalo je za kandidaturu Ivana Đikića. Mislimo da možemo pretpostaviti da su u našem Razredu zastupljene struke koje dobro mogu razumjeti detalje njegova životopisa i rada. To je i smisao kandidiranja za nove članove Akademije iz struke koje Razred pokriva. Dakle, smatramo da je takvo većinsko opredjeljenje Razreda jasan pokazatelj znanstvenih dostignuća Ivana Đikića.

Razred se ovim stavom očituje o dokumentu o rezultatima tajnog glasovanja za kandidate za dopisne članove Akademije (Broj: 10-104-3/75 2023/2024.) uzimajući u obzir članak 30., stavak 2 Statuta HAZU.“

Odgovor Razredu napisan je bio 24.travnja 2024.: „Očitovanje predsjedništva HAZU na dopis naslovnog Razreda pod poslovnom oznakom broj03-3/33-2024 od 12 travnja 2024.“

Odgovor je potpisao Predsjednik HAZU akademik Velimir Neidhardt. U prvim dvjema točkama gornjeg odgovora mogli smo pročitati neke uobičajene poslovničke postavke povezane sa sjednicama Predsjedništva.. U 3. točki Odgovora sadržana je bit, pa je zato navodim u cijelosti:

„3. Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, na svojoj 4. (294.) redovitoj sjednici provelo je raspravu o predmetnom dopisu Razreda i zaključilo (s 13 glasova ZA i 2 glasa SUZDRŽANA) da je na sjednici Predsjedništva održanoj 27. ožujka 2024. donesena odluka (ur.broj:10-104-3/75-2023/2024. od 27 ožujka 2024.) kojom je Predsjedništvo utvrdilo kandidate za dopisne članove Akademije, ispunjenim uvjetom kvoruma i primjenjujući institut tajnog glasovanja, te nema osnove za preispitivanje odluke Predsjedništva.“

Dakle, Predsjedništvo nije stvarno obrazložilo svoju odluku nego je samo ustanovilo kako je ona donijeta. Ovdje ću si dozvoliti malo dublju analizu događaja koje su iznad opisani. Prvo pitanje koje si postavljam jest: Zašto Predsjedništvo nije u tom izbornom predmetu podnijelo Razredu primjedbu na Razrednu kandidaturu kolege Ivana Đikića. Takva je primjedba predviđena Statuom i siguran sam da bi Razred jednako argumentirano (vidi gore) na primjedbu odgovorio. Drugo pitanje koje mogu postaviti jest: zašto se na odnosnoj sjednici Predsjedništva, prije tajnog glasanja, nije razgovaralo o predmetu kandidature Ivana Đikića. Dakle, nema ni primjedbe ali nema ni razgovora o datom predmetu. Mislim da nakon takvog slijeda na sjednici Predsjedništva, nije teško zaključiti da je odluka o odbijanju kandidature kolege Ivana Đikića, donijeta i prije sjednice, te da je ta odluka na sjednici samo potvrđena tajnim glasanjem. Dodat ću još samo to da se na Izornoj skupštini nije o odbijenoj kandidaturi čulo niti jednu riječ, dakle kao da Ivan Đikić nije niti bio predložen. Zbog svega što sam iznad napisao ostajem pri svojem razmišljanju da je

odluka o odbijanju kandidature Ivana Đikića donijeta bez javne rasprave, te da nije niti na Izornoj skupštini o njoj bilo riječi. Ukratko, može se reći da je demokratska procedura u tom predmetu, bar po mome vrijednosnom sustavu, bila izbjegnuta. Uslijedilo je nekoliko negativnih komentara takvoga ishoda u javnim glasilima, ali je rezultat ostao. Što nije, a u to sam siguran, pridonijelo ugledu Akademije u hrvatskoj javnosti.

Kao što sam već dao do znanja, vjerovao sam da, po mom mišljenju, izborna procedura nije zadovoljila demokratske standarde. Provjerio sam još jednom i ulogu Izborne skupštine kojoj, po Statutu Akademije, pripada nadležnost: **„Bira članove i odlučuje o prestanku članstva u Akademiji“**. Zato sam pripremio prijedlog po kojem bi Predsjedništvo, po Pravilniku o izborima (Pravilnik donosi Predsjedništvo, i ne mora se mijenjati Statut Akademije), bilo upućeno da javno obrazloži svoje odluke o pojedinim predmetima.

Prva se prigoda za javno predstavljanje takvog mog prijedloga ukazala se krajem listopada 2025. Tada je u HAZU bio organiziran Razgovor o izornoj proceduri na koji su bili pozvani svi redoviti članovi Akademije. Zbog takvog općeg poziva na Razgovor, pogrešno sam taj skup nazvao Skupštinom. Tako je i moj istup bio naslovljen Skupštini o izornoj proceduri. Skup se održao 28. 10. 2025. Navesti ću kopiju mog kratkog istupa:

Gospodine predsjedniče, gospodo članovi radnog predsjedništva, kolegice i kolege,

Želim nešto reći o odnosima dvaju tijela u izbornome procesu izbora novih članova Akademije: Predsjedništva i razreda. Prema Statutu Akademije i Pravilniku o izborima, razredi imaju mogućnost predlaganja kandidata za sve oblike članstva u Akademiji. Mislim da je to logično jer su razredi svojevrсна ekspertna skupina za kandidate koje predlažu, i obično su napisani na nekoliko stranica teksta koje služe kao obrazloženje. Takav prijedlog dolazi na Predsjedništvo. Predsjedništvo po Statutu (članak 30) ima mogućnost prigovora razredu, na koje razred može odgovoriti. Dakle, Statut predviđa stanovitu, nazvat ću tako, „razmjenu argumenata“ o mogućem kandidatu. U Pravilniku o izborima (članak 7, stavak 2) stoji: „Prijedlozi koje razred ne prihvati vraćaju se Predsjedništvu s **obrazloženjem**. Pitam se i vas sve u ovoj Skupštini, nije li logično da, ako Predsjedništvo ne prihvati prijedlog razreda, da se i tada prijedlog vraća razredu s **obrazloženjem**. **Zato predlažem da se u članak 7 Pravilnika uvede stavak 3: Prijedlozi koje Predsjedništvo ne prihvati vraćaju se razredima, s obrazloženjem.** To mi se čini važnim ne samo zbog korektne razmjene argumenata Predsjedništva i razreda, nego i zato što će se ta razmjena naći u predmetima koji se pripremaju za Izornu skupštinu, kao što je predviđeno u članku 8 Pravilnika. U tom se članku, naime, predviđa da se sva građa u vezi s izborima nalazi na uvidu u Tajništvu Akademije prije konačnih odluka na Izornoj skupštini.

Zagreb, 28.10.2025.

Vlatko Silobrčić

Na Razgovoru o izbornoj proceduri bila su samo dva javna istupa. Jedan je od njih bio taj moj, koji sam iznad opisao. Razgovor je bio prekinut bez ikakva komentara moga izlaganja. Vjerovao sam, a vjerujem i dalje, da je taj Razgovor trebalo upotrijebiti za razgovor/raspravu o onome što sam bio predložio. Nažalost toga nije bilo. Zato sam sastavio pismo za članice i članove Predsjedništva, u kojem sam ih zamolio da o mom prijedlogu donesu odluku. Pismo navodim ispod.

Vlatko Silobrcić, 10 000 Zagreb, Tomašićeva 11, mob. 091 461 43 23, e-adrese:

vsilobrc@hazu.hr; vlatko.silobrcic@gmail.com

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Predsjedništvo

P r e d m e t: Prijedlog

kabpred@hazu.hr

Poštovani članice i članovi Predsjedništva,

Dana 28.10. ove godine, u našoj Akademiji, održana je Skupština na kojoj se govorilo o predstojećim izborima za nove članice i članove. Na toj sam sjednici iznio prijedlog dopune Pravilnika o izborima. Svoje sam izlaganje predao za zapisnik Skupštine.

Moj se prijedlog sastojao u tomu da se u Pravilnik unese jedna rečenica, što sam obrazložio u kratkom izlaganju. Na Skupštini se o prijedlogu nije ni raspravljalo ni glasovalo. Zato vam se obraćam ovim kratkim pismom i molim Vas da, na jednoj od sjednica Predsjedništva, odlučite o tom prijedlogu. Po mišljenju gospođe Tajnik, Predsjedništvo je nadležno da o tom prijedlogu konačno odluči: unese ili ne prihvati predloženu rečenicu za Pravilnik. Hvala.

Zagreb, 12.11.2025.

Odgovor na moje pismo dobio sam od Predsjedništva e-porukom koju je potpisao Glavni tajnik Akademije kolega Dario Vretenar (Broj na e-poruci: 10-103/20-8-2025/2026). Taj je odgovor sadržavao detaljan opis dijela Statuta Akademije. Na kraju toga opisa bila je i ova rečenica „Rezultati tajnog glasovanja ne mogu biti predmet obrazloženja jer se nema što obrazložiti, a osim toga odluka je već i donesena te se ona potvrđuje na Skupštini“. Koliko se sjećam Izborne skupštine, dio rečenice „...ona se potvrđuje na Skupštini“ nije se dogodio.

Na Skupštini se međutim razgovaralo o jednoj kandidaturi, premda je meni bilo rečeno da se na Izornoj skupštini to ne radi. Očigledno, neki akademici to mogu a neki ne! Pričekao sam Zapisnik sa sjednice Predsjedništva i otkrio da je moj prijedlog riješen pod točkom Ad 9 Razno. Pročitao sam da je u toj točki navedeno potpuno isto što i u spomenutoj e-poruci (vidi nekoliko rečenica iznad ove).

Pokušao sam u dvama e-porukama upućenim Glavnom tajniku, dobiti odgovore na neka moja pitanja. Nije mi to doista uspjelo jer sam uvijek kao definitivni odgovor Pravne službe dobio isti tekst. Na primjer, nisam dobio niti odgovor na jednostavno pitanje zašto se u Razgovoru o izornoj proceduri o toj proceduri nije stvarno razgovaralo. Ili: zašto Predsjedništvo Akademije nije prigovorilo Razredu za prirodne znanosti na kandidiranje kolege Ivana Đikića.

Na kraju sam zaključio da nemam nikakvu mogućnost pokrenuti razgovore o sadašnjoj izornoj proceduri, te sam dopisivanje s kolegom Glavnim tajnikom zaključio mojim konačnim odgovorom koji donosim.

Vlatko Silobrić, 10 000 Zagreb, Tomašićeva 11, e-adrese: vsilobrc@hazu.hr ;
vlatko.silobrcic@gmail.com

Akademik Dario Vretenar

Glavni tajnik,

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

vretenar@hazu.hr

Poštovani Glavni tajniče, dragi kolega Vretenar,

Hvala Vam na Vašem odgovoru od 29. ovog mjeseca. Odgovorit ću zato da zaključim svoj dio ove priče.

Imate pravo: pogrešno sam skup od 28.listopada, 2025. , na koji su bili pozvani svi akademici, nazvao Skupštinom. Skup je bio Razgovor. Na tom su Razgovoru, na kojem je bilo više od 30 akademika, istupila samo dvojica. Nakon što sam pročitao svoje izlaganje, predao sam tekst za zapisnik. Nije bilo ni riječi razgovora. Šteta, jer da jest, mogli smo izbjeći ovo dopisivanje, i bavljenje mojim prijedlogom na Predsjedništvu. Toliko o „Razgovoru“.

Moje je prijedlog imao dvije svrhe: otvoriti argumentiranu raspravu u Akademiji prigodom nominiranja kandidata, i time ostvariti da u dokumentima koji se pripremaju za Izbornu skupštinu (i moraju biti dostupni!) postoje javni argumenti za odluke o mogućim članovima/članicama. Naime, Izborna je skupština jedina nadležna za konačni izbor. Zaustavljanje kandidatkinja/kandidata prije Izborne skupštine, po mom mišljenju, nije u skladu sa Statutom Akademije, jer se time oduzimaju nadležnosti Skupštini.

Hvala Vam na normalnom dopisivanju i srdačan Vas pozdravljam,

Vlatko Silobrić

Time je ova priča za mene bila završena, dakako bez uspjeha da se o tome uopće razgovara. Ne prvi put! Možda će netko drugi od kolega u Akademiji biti uspješniji od mene i u povoljnijim okolnostima za važne razgovore.

VLATKO SILOBRČIĆ

- ROĐEN U SPLITU 1935.
- UMIROVLJENI REDOVITI PROFESOR MEDICINSKOGA FAKULTETA SVEUČILISTA U ZAGREBU

ČLANSTVO U AKADEMIJI:

- REDOVITI ČLAN - RAZRED ZA PRIRODNE ZNANOSTI (24.07.1991. - ...)
- IZVANREDNI ČLAN - RAZRED ZA PRIRODNE ZNANOSTI (11.03.1986. - 24.07.1991.)
- ČLAN SURADNIK - RAZRED ZA PRIRODNE ZNANOSTI (07.06.1977. - 11.03.1986.)

RIFIN

WWW.RIFIN.COM

ISBN 978-953-7413-10-1

9 789537 413101